

**GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
DLA GMINY KRZYŻ WIELKOPOLSKI
NA LATA 2024-2034**

OPRACOWANIE:

Urząd Miejski w Krzyżu Wielkopolskim

we współpracy z Wielkopolską Akademią
Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością, Spółka komandytowa
oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Autorzy opracowania:

mgr Irma Kuznetsova – kierownik zespołu,
mgr Tomasz Michałowicz – koordynator
projektu,
mgr inż. Iwona Nowacka,
mgr inż. Wojciech Wasylewicz.

*Szczególne podziękowania kierujemy dla
wszystkich osób – mieszkańców,
przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji
pozarządowych, instytucji publicznych, którzy
przyczynili się do powstania niniejszego
dokumentu.*

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	5
2.	DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI.....	7
3.	SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	15
3.1.	Wprowadzenie.....	15
3.2.	Ogólna charakterystyka podobszarów rewitalizacji	15
3.3.	Przyczyny degradacji obszaru	21
3.3.1.	<i>Sfera społeczna.....</i>	<i>21</i>
3.3.2.	<i>Sfera gospodarcza.....</i>	<i>33</i>
3.3.3.	<i>Sfera środowiskowa</i>	<i>38</i>
3.3.4.	<i>Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....</i>	<i>44</i>
3.3.5.	<i>Sfera techniczna</i>	<i>53</i>
3.4.	Lokalne potencjały obszaru	58
3.5.	Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	63
4.	OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI.....	66
5.	CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ	67
6.	OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	69
6.1.	Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	70
6.2.	Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	84
7.	OPIS SPOSOBU REALIZACJI PRZEZ GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM.....	86
8.	MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.	95
8.1.	Kompleksowość programu	95
8.2.	Koncentracja programu	95
8.3.	Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	95
8.3.1.	<i>Komplementarność przestrzenna.....</i>	<i>96</i>
8.3.2.	<i>Komplementarność problemowa</i>	<i>97</i>
8.3.3.	<i>Komplementarność proceduralno-instytucjonalna</i>	<i>99</i>
8.3.4.	<i>Komplementarność międzyokresowa.....</i>	<i>100</i>

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania	101
9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	102
10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	106
10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji	106
10.2. Koszty zarządzania.....	108
10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu.....	108
11. OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI	109
12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	114
12.1. Monitoring programu.....	114
12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych	114
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu	115
13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	116
14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI	117
15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI.....	117
16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	118
16.1. Wskazanie zakresu zmian w planie ogólnym gminy	118
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	118
ZAŁĄCZNIKI.....	120
Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	120
Załącznik nr 2: Tabela ewaluacyjna	120
Załącznik nr 3: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	121
SPIS TABEL	122
SPIS RYCIN	124

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany jest tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym, i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Z tego względu, nadawanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą stanowić jedynie narzędzie, a nie cel rewitalizacji.

Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyć rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w gminie nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji z uwzględnieniem zmian wynikających z nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą nr LXIV/519/2023 Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski. Jednocześnie pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034, opracowany w oparciu o Ustawę o rewitalizacji, stanowi dla gminy zaawansowane narzędzie, które w sposób ciągły, uporządkowany i spójny, nie tylko wyprowadzi ze stanu kryzysowego obszar zdegradowany, ale będzie także przeciwdziałać pogłębianiu się negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na tym obszarze oraz zapobieganie realizacji zagrożeń.

By móc niniejszy Program traktować jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się w poszczególnych częściach dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 28); inni mieszkańcy gminy; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz organy doradcze i konsultacyjne gminy; organy władzy publicznej; inne niż wymienione wyżej podmioty, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza, wójta albo prezydenta miasta.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

2. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Podstawowe informacje

Gmina Krzyż Wielkopolski to gmina miejsko-wiejska, położona w zachodniej części powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego i północnej części województwa wielkopolskiego. Sąsiaduje z następującymi gminami: Gminą Drawsko (powiat czarnkowsko-trzcianecki, województwo wielkopolskie), Gminą Drezdenko (powiat strzelecko-drezdenecki, województwo lubuskie), Gminą Dobiegniew (powiat strzelecko-drezdenecki, województwo lubuskie), Miastem i Gminą Człopa (powiat walecki, województwo zachodniopomorskie) oraz Miastem i Gminą Wieleń (powiat czarnkowsko-trzcianecki, województwo wielkopolskie). Powierzchnia całkowita Gminy wynosi 174 km², z czego 5,8 km² zajmuje miasto Krzyż Wielkopolski, co stanowi 3,3% powierzchni Gminy. Według danych gminnych, w 2022 roku Gminę zamieszkiwało 8 170 mieszkańców, z czego 5 862 osób miasto, a 2 308 obszary wiejskie.

W skład administracyjny Gminy wchodzi miasto Krzyż Wielkopolski, które jest jednocześnie siedzibą władz samorządowych oraz 17 miejscowości tworzących 11 sołectw: Bielice Nowe, Brzegi, Huta Szklana, Kuźnica Żelichowska, Lubcz Mały, Lubcz Wielki, Łokacz Mały, Łokacz Wielki, Przesieki, Wizany oraz Żelichowo.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Zgodnie z metodyką prac przyjętą w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych etap pierwszy dotyczył podziału Gminy Krzyż Wielkopolski na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Podział Gminy na jednostki analityczne umożliwił zebranie danych i przetworzenie ich w celu identyfikacji występowania negatywnych zjawisk w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej.

Jednostki analityczne wyznaczone w procesie delimitacji odzwierciedlają specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. W trakcie dokonywania podziału, uwzględniono także intensywność użytkowania danego obszaru oraz historyczne uwarunkowania przestrzenne. Tak przyjęty podział sprawił, że dokonana w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona została w sposób uwzględniający zróżnicowanie przestrzenne Gminy.

Dokonując podziału Gminy Krzyż Wielkopolski na jednostki analityczne zdecydowano się wykorzystać istniejący podział na obręby ewidencyjne. Wyjątek stanowiło miasto Krzyż Wielkopolski, które z uwagi na wysoki odsetek ludności całej Gminy w nim zamieszkałej (71,8%) zostało podzielone na 4 jednostki: Krzyż Wlkp. Północny Zachód, Krzyż Wlkp. Północny Wschód, Krzyż Wlkp. Centrum oraz Krzyż Wlkp. Południe. Granice 3 pierwszych wymienionych jednostek wyznaczono wzdłuż granic działek ewidencyjnych głównych ciągów komunikacyjnych (ul. Zachodniej, ul. Wojska Polskiego, ul. Adama Mickiewicza, ul. Mikołaja Kopernika, ul. Józefa Wybickiego oraz ul. Henryka Sienkiewicza). Jednostka Krzyż Wlkp.

Południe obejmuje swym zasięgiem tereny na południe od linii kolejowych (włącznie z liniami kolejowymi przebiegającymi na zachód od ul. Drawskiej). Linie kolejowe położone na wschód od ul. Drawskiej wraz z obiektami stacji kolejowej zostały przypisane do jednostki analitycznej Krzyż Wlkp. Centrum.

Z tego względu terytorium Gminy podzielono na 16 jednostek analitycznych, w tym dwanaście wyznaczono na terenach wiejskich oraz cztery w granicach administracyjnych miasta Krzyż Wielkopolski.

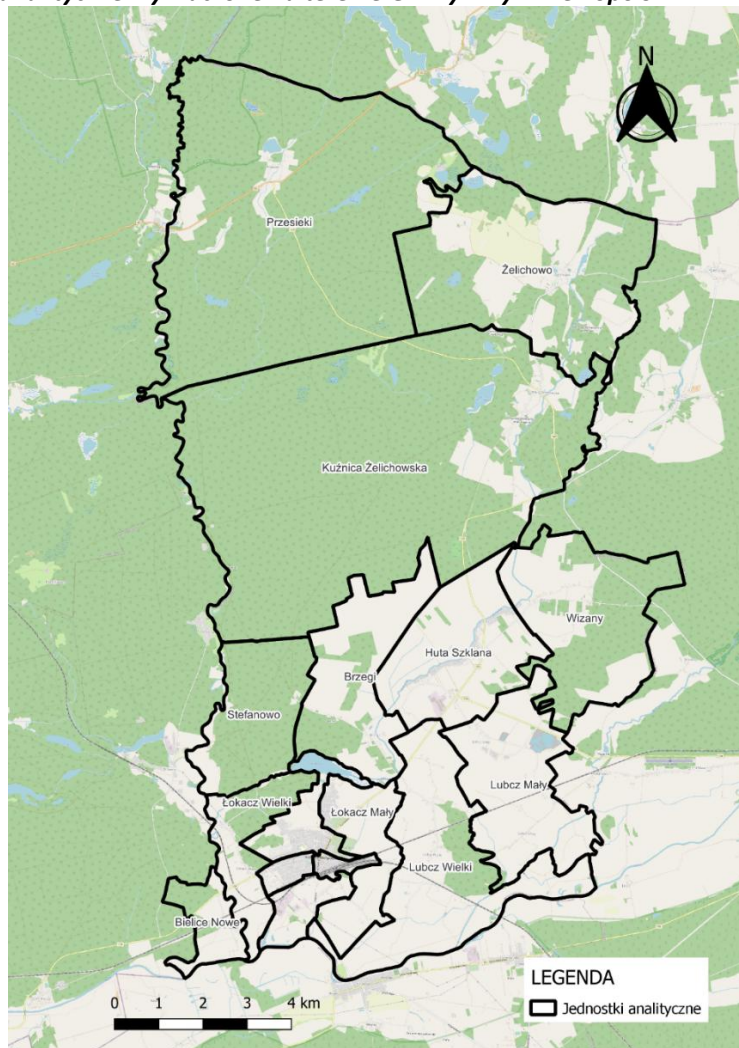
Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski

Oznaczenie jednostki analitycznej	Miejscowości i ulice wchodzące w skład jednostki analitycznej	Typ objętego obszaru
Krzyż Wlkp. Północny Zachód	ul. Boczna, ul. Brzozowa, ul. Bukowa, ul. Daglezjowa, ul. Dębowa, ul. Długa, ul. Feliksa Daszyńskiego (częściowo), ul. Grabowa, ul. Handlowa, ul. Henryka Sienkiewicza (częściowo), ul. Jana Kochanowskiego, ul. Jana Sobieskiego, ul. Jodłowa, ul. Kasztanowa, ul. Klonowa, ul. Limbowa, ul. Lipowa, ul. Modrzewiowa, Os. Miejskie (częściowo), ul. Portowa (częściowo), ul. Różana, ul. Rzemieślnicza, ul. Sosnowa, ul. Stanisława Moniuszki, ul. Świerkowa, ul. Tadeusza Kościuszki (częściowo), ul. Warsztatowa, ul. Zachodnia (częściowo), ul. Zielona	obszar miejski
Krzyż Wlkp. Północny Wschód	ul. Adama Mickiewicza, ul. Akacyjowa, ul. Baśniowa, ul. Bolesława Prusa, ul. Chabrowa, ul. Cisowa, ul. Cyprysowa, ul. Daliowa, ul. Elizy Orzeszkowej, ul. Fiołkowa, ul. Frezjowa, ul. Jana Kasprowicza, ul. Jaśminowa, ul. Józefa Wybickiego (częściowo), ul. Juliana Tuwima, ul. Kalinowa, ul. Kazimierza Przerwy-Tetmajera, ul. Lawendowa, ul. Leśna, ul. Letnia, ul. Liliowa, ul. Mieczykowa, ul. Mikołaja Kopernika (częściowo), ul. Ogrodowa, Os. Leśnika, Os. Młodych, ul. Pogodna, ul. Polna, ul. Poznańska (częściowo), ul. Słoneczna, ul. Słonecznikowa, ul. Stanisława Staszica (częściowo), ul. Storczykowa, ul. Tęczowa, ul. Tulipanowa, ul. Wiosenna, ul. Władysława Stanisława Reymonta, ul. Wojska Polskiego (częściowo), ul. Wrzosowa	obszar miejski
Krzyż Wlkp. Centrum	ul. Feliksa Daszyńskiego (częściowo), ul. Generała Stanisława Sikorskiego, ul. Henryka Sienkiewicza (częściowo), ul. Jana Pawła II, ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego, ul. Józefa Wybickiego (częściowo), ul. Kosynierów (częściowo), ul. Krótka, ul. Mikołaja Kopernika (częściowo), Os. Miejskie (częściowo), Os. Parkowe, Park Miejski im. Jana Pawła II, Pl. Zwycięstwa, ul. Poznańska (częściowo), ul. Stanisława Staszica (częściowo), ul. Tadeusza Kościuszki (częściowo)	obszar miejski
Krzyż Wlkp. Południe	ul. Drawska, ul. Jana Matejki, ul. Kosynierów (częściowo), ul. Nadrzeczna, ul. Portowa (częściowo), ul. Śluza, ul. Tartak, ul. Zamoście	obszar miejski
Kuźnica Żelichowska	Dębina, Kuźnica Żelichowska, Zwierzyniec	obszar wiejski
Lubcz Mały	Lubcz Mały	obszar wiejski

Lubcz Wielki	Lubcz Wielki	obszar wiejski
Łokacz Mały	ul. Adama Mickiewicza, ul. Aleksandra Fredry, ul. Cypriana Kamila Norwida, ul. Juliusza Słowackiego, ul. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, ul. Marii Konopnickiej, ul. Stanisława Wyspiańskiego, ul. Stefana Żeromskiego	obszar wiejski
Łokacz Wielki	Łokacz Wielki	obszar wiejski
Przesieki	Pestkownica, Przesieki, Zacisze	obszar wiejski
Stefanowo	Stefanowo	obszar wiejski
Wizany	Wizany	obszar wiejski
Żelichowo	Żelichowo	obszar wiejski

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Krzyż Wielkopolski.

Rycina 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski.

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Krzyż Wielkopolski.

Zgodnie z przyjętą metodyką, do obszaru zdegradowanego włączone mogły zostać wszystkie jednostki analityczne, dla których wartość wskaźnika syntetycznego natężenia zjawisk kryzysowych jest ujemna (mniejsza od 0) w sferze społecznej oraz przynajmniej jednej z 4 sfer wskazanych w art. 9 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Dokonana w Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski analiza wskaźnikowa, pozwoliła zdiagnozować natężenie zjawisk kryzysowych sfery społecznej w następujących jednostkach analitycznych Gminy Krzyż Wielkopolski: Przesieki, Wizany, Kuźnica Żelichowska, Brzegi, Krzyż Wlkp. Centrum, Żelichowo, Krzyż Wlkp. Północny Wschód, Bielice Nowe oraz Huta Szklana. Jednak z uwagi na to, że w jednostce Krzyż Wlkp. Północny Wschód nie stwierdzono występowania zjawisk kryzysowych w pozostałych badanych sferach (gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej lub technicznej), jednostka ta nie mogła zostać zaliczona do obszaru zdegradowanego. Kryteria włączenia do obszaru zdegradowanego spełniły jednostki: Przesieki, Wizany, Kuźnica Żelichowska, Brzegi, Krzyż Wlkp. Centrum, Żelichowo, Bielice Nowe oraz Huta Szklana.

W poniższej tabeli przedstawiono w sposób zbiorczy wyniki analizy wskaźnikowej sfery społecznej, gospodarczej środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego dla wszystkich badanych jednostek w Gminie Krzyż Wielkopolski. Szczegółowa analiza poszczególnych wskaźników została przeprowadzona w Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski.

Tabela 2. Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze.

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Krzyż Wlkp. Północny Zachód	0,454	-0,039	0,154	0,130	0,024
Krzyż Wlkp. Północny Wschód	-0,043	0,003	0,248	0,015	0,010
Krzyż Wlkp. Centrum	-0,276	-0,051	0,328	-0,037	0,028
Krzyż Wlkp. Południe	0,344	-0,161	-0,120	0,146	0,022
Bielice Nowe	-0,081	-0,723	-0,261	0,955	0,048
Brzegi	-0,437	-0,190	-0,753	0,416	-0,466
Huta Szklana	-0,033	-0,351	-0,559	0,150	-0,029
Kuźnica Żelichowska	-0,520	0,309	-0,501	-0,054	-0,077
Lubcz Mały	0,238	0,331	-1,173	-1,416	0,048
Lubcz Wielki	0,170	-0,129	-1,646	-0,728	0,048
Łokacz Mały	0,518	0,810	-0,394	0,164	0,048

Łokacz Wielki	0,025	0,421	-0,038	0,212	0,048
Przesieki	-0,954	0,358	-1,378	-0,352	-1,169
Stefanowo	0,444	0,176	0,076	-0,713	-2,553
Wizany	-0,533	-0,701	-0,181	0,225	0,048
Żelichowo	-0,201	-0,318	-0,366	0,025	0,048

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Krzyż Wielkopolski.

W następnym tabeli przedstawione są uporządkowane wyniki analizy sfery społecznej jednostek analitycznych obszaru zdegradowanego ze wskazaniem liczby sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych oraz dotyczących ich danych powierzchniowych i ludnościowych.

Tabela 3. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Liczba pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych	Liczba ludności w jednostce analitycznej (os.)	Udział wśród całkowitej ludności Gminy (%)	Powierzchnia jednostki analitycznej (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)
Przesieki	-0,954	3	57	0,7%	36,9	21,2%
Wizany	-0,533	2	153	1,9%	10,9	6,3%
Kuźnica Żelichowska	-0,520	3	229	2,8%	46,3	26,6%
Brzegi	-0,437	3	135	1,7%	8,4	4,8%
Krzyż Wlkp. Centrum	-0,276	2	1 949	23,9%	0,5	0,3%
Żelichowo	-0,201	2	267	3,3%	17,7	10,1%
Bielice Nowe	-0,081	2	65	0,8%	2,4	1,4%
Huta Szklana	-0,033	3	371	4,5%	9,0	5,2%
SUMA			3 226	39,5%	132,1	75,8%

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Krzyż Wielkopolski.

W konsekwencji dało to podstawę do zaklasyfikowania do obszaru zdegradowanego 8 jednostek analitycznych, których łączna powierzchnia wynosi 132,1 km², co stanowi 75,8% ogólnej powierzchni Gminy. Zamieszkuje je łącznie 3 226 osób, co stanowi 39,5% wszystkich mieszkańców Gminy Krzyż Wielkopolski. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby ludności i powierzchni obszaru niemożliwe było objęcie procesem rewitalizacji całego obszaru zdegradowanego. Dlatego należało podjąć działania na rzecz wyznaczenia obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zmagającego się z problemami w pozostałych sferach oraz będącego kluczowym dla rozwoju lokalnego.

Z tego względu jako obszar rewitalizacji przyjęto jednostki analityczne: **Krzyż Wlkp. Centrum** oraz **Huta Szklana**.

Jednostka analityczna Krzyż Wlkp. Centrum położona jest w strefie śródmieścia, gdzie zlokalizowane są funkcje centrotwórcze istotne z punktu rozwoju lokalnego całej Gminy: z zakresu administracji (Urząd Miejski) i biznesu, kultury (Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Biblioteka Publiczna), handlu, gastronomii, rzemiosła nieuciążliwego, oświaty (Zespół Szkół im. Powstańców Wielkopolskich), kultu religijnego (Kościół pw. Św. Antoniego Padewskiego) oraz obiekty wpisane do rejestru zabytków i przestrzenie o charakterze rekreacyjnym. Jednostka ta została zakwalifikowana do obszaru rewitalizacji na podstawie następujących kryteriów:

1. Liczba pozostałych sfer (poza sferą społeczną), w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych wynosi 2;
2. Jednostkę analityczną Krzyż Wlkp. Centrum zamieszkuje największa liczba mieszkańców (1 949);
3. Jednostka analityczna Krzyż Wlkp. Centrum jest istotna dla rozwoju lokalnego całej Gminy.

W jednostce analitycznej Krzyż Wlkp. Centrum zdiagnozowano szczególne nagromadzenie negatywnych zjawisk w 3 z 5 badanych sfer: społecznej, gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Problemy z zakresu sfery społecznej dotyczyły obszarów: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, osób ze szczególnymi potrzebami oraz kapitału społecznego. W sferze gospodarczej była to aktywność gospodarcza, natomiast w sferze przestrzenno-funkcjonalnej dostępność infrastruktury publicznej oraz jakość terenów publicznych.

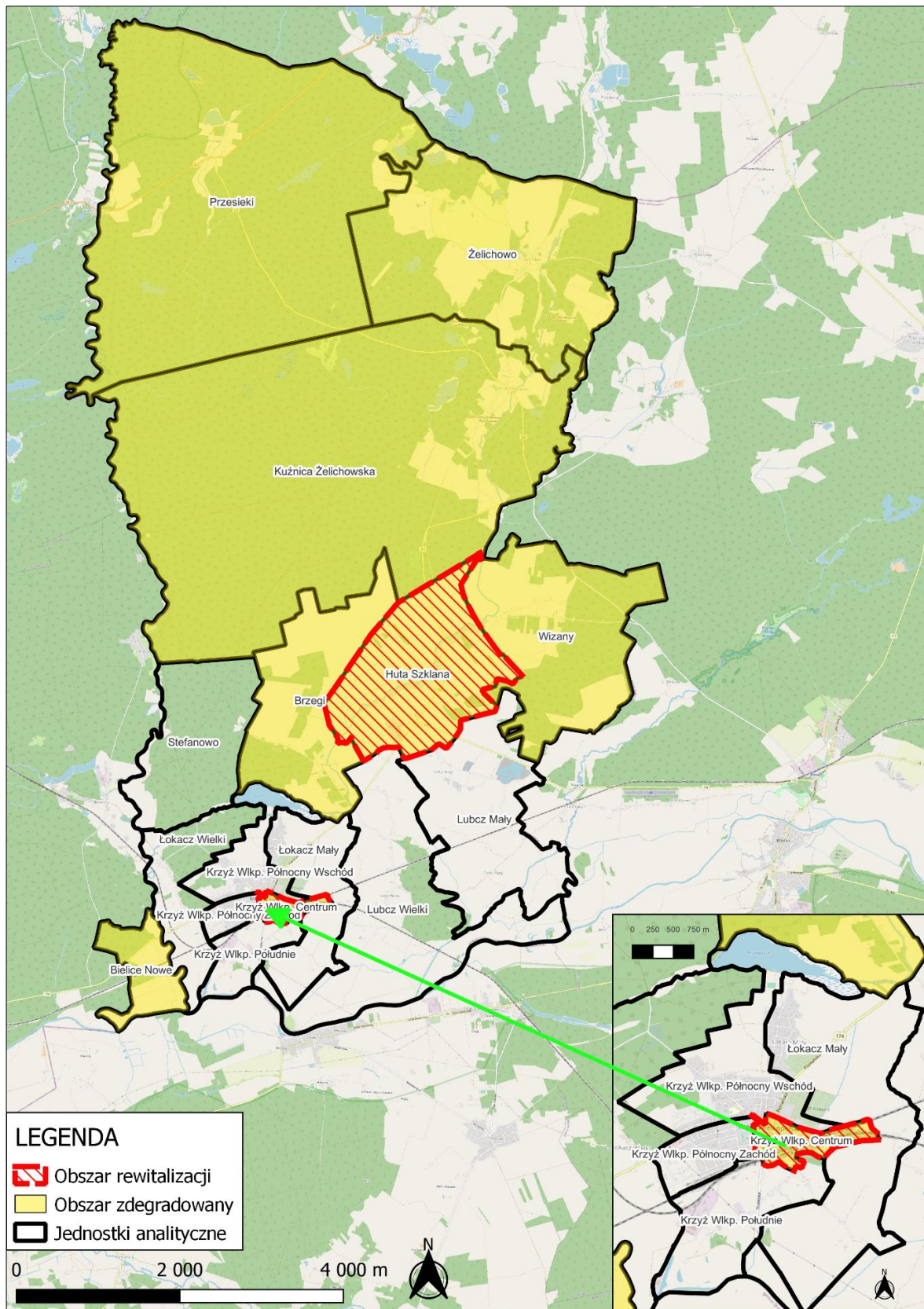
Jednostka Huta Szklana, obejmuje w swych granicach obręb ewidencyjny Huta Szklana. Została zakwalifikowana do obszaru rewitalizacji na podstawie następujących kryteriów:

1. Liczba pozostałych sfer (poza sferą społeczną), w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych wynosi 3;
2. Wśród wszystkich jednostek, które odznaczają się występowaniem zjawisk kryzysowych w 3 pozostałych sferach (Przesieki, Kuźnica Żelichowska, Huta Szklana), jednostkę analityczną Huta Szklana charakteryzuje największa liczba mieszkańców (4,5% udziału wśród całkowitej ludności Gminy);
3. W granicach jednostki analitycznej Huta Szklana zlokalizowane są obiekty największego pracodawcy w Gminie – firmy Thule Sp. z o.o. Podmiot ten odgrywa istotną rolę z punktu widzenia rynku pracy dla całej Gminy.

W jednostce Huta Szklana zaobserwowano szczególne nagromadzenie negatywnych zjawisk w 4 z 5 badanych sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej i technicznej. Problemy w sferze społecznej występowały w obszarach: bezrobocie, przestępczość, kapitał społeczny oraz aktywność społeczna. W sferze gospodarczej był to obszar aktywności gospodarczej, natomiast w sferze środowiskowej pokrycie azbestem, jakość powietrza oraz natężenie ruchu drogowego. Z kolei w sferze technicznej odnotowano natężenie problemów w obszarach efektywność energetyczna oraz zapewnienie dostępności.

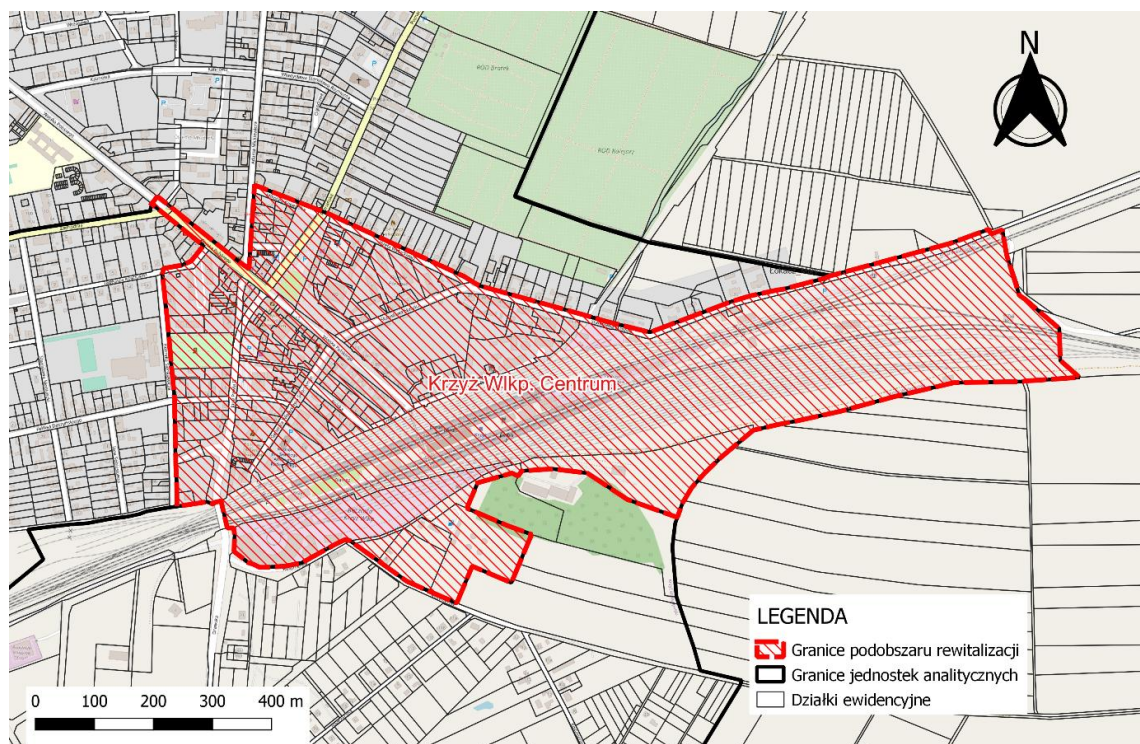
Wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymogi formalne określone w ustawie o rewitalizacji: jego powierzchnia stanowi 5,5% (174,21 km²) powierzchni całej Gminy i jest zamieszkiwany przez 28,4% (2320 osób) ludności Gminy.

Rycina 2. Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski

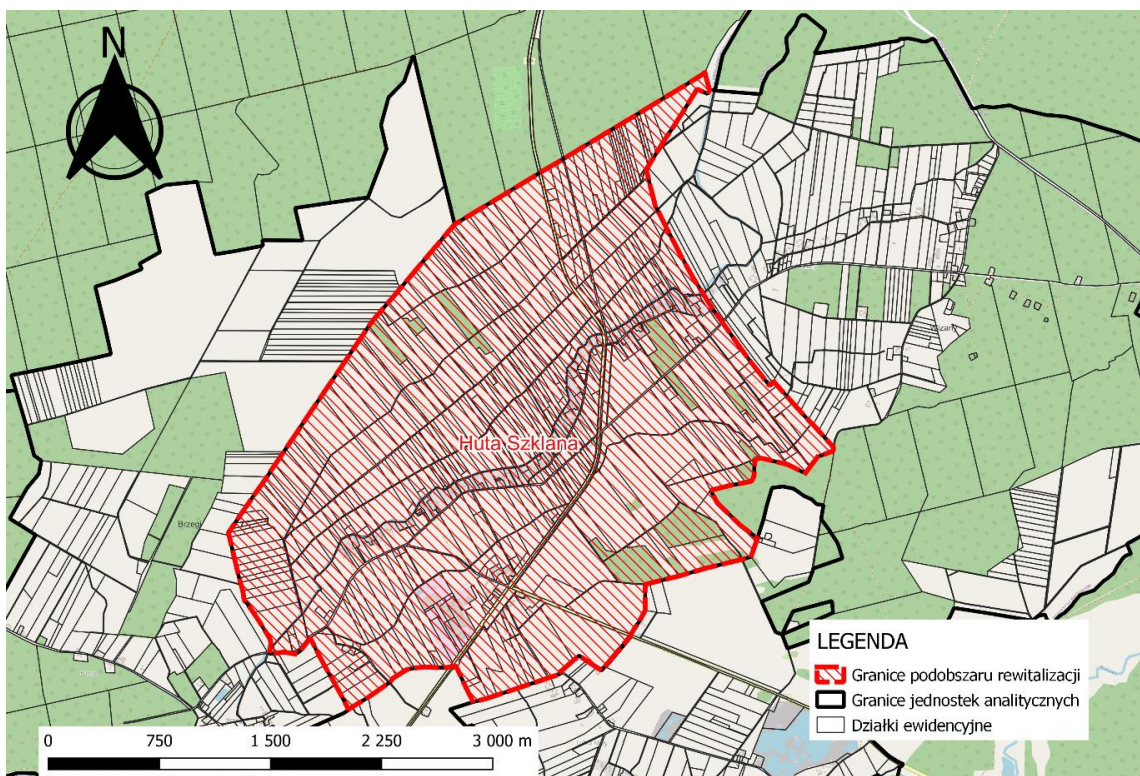
Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Krzyż Wielkopolski.

Rycina 3. Poglądowa mapa podobszaru rewitalizacji Krzyż Wlkp. Centrum

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Krzyż Wielkopolski.

Rycina 4. Poglądowa mapa podobszaru rewitalizacji Huta Szklana

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Krzyż Wielkopolski

3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

3.1. WPROWADZENIE

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy wyznaczonego **obszaru rewitalizacji** przyjętego Uchwałą Nr LXIV/519/2023 Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski i wyznaczonego na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Krzyż Wielkopolski oraz konsultacji społecznych.

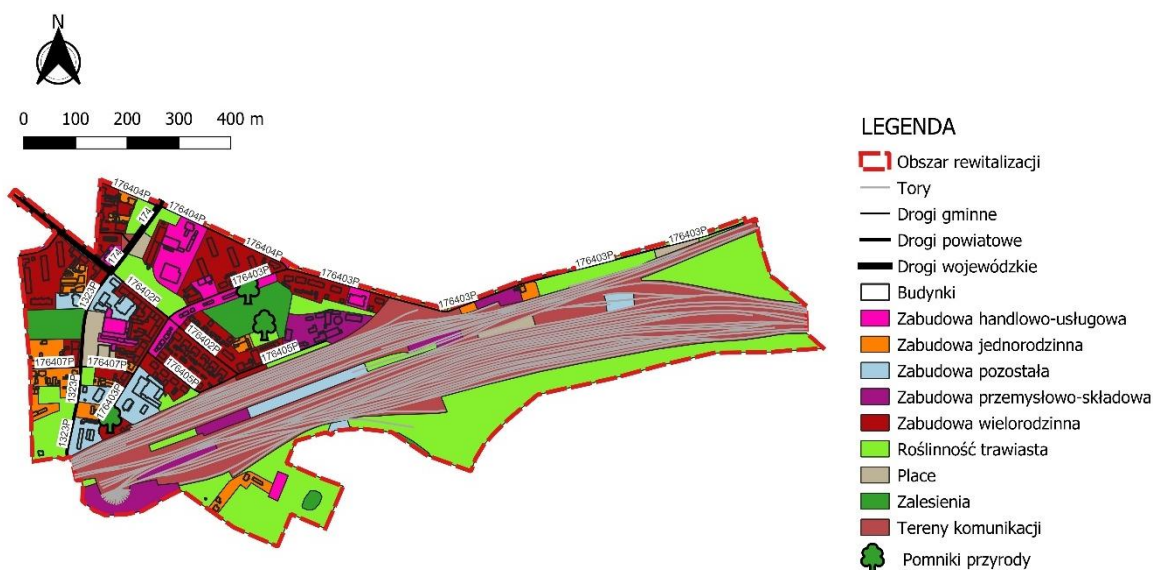
Celem diagnozy szczegółowej **jest zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny**, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym ankiety, wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty) zapewniając tym samym **włączenie interesariuszy rewitalizacji** już na etapie diagnozowania.

3.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PODOBSZARÓW REWITALIZACJI

Podobszar rewitalizacji Krzyż Wlkp. Centrum stanowi część miasta Krzyż Wielkopolski, w której dominuje zabudowa wielorodzinna w postaci kamienic i bloków mieszkalnych. Tereny zieleni stanowią skwery i parki miejskie, tj. Park im. Jana Pawła II, Park Miejski, Park Staszica. Istotną część południowej części obszaru stanowią tereny komunikacyjne – infrastruktura kolejowa. Znajdują się tu również instytucje pełniące funkcje centrotwórcze, istotne z punktu widzenia rozwoju lokalnego całej Gminy: z zakresu administracji (Urząd Miejski) i biznesu, kultury (Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna), handlu, gastronomii, rzemiosła nieuciążliwego, oświaty (Zespół Szkół im. Powstańców Wielkopolskich), kultu religijnego (Kościół pw. Św. Antoniego Padewskiego). Z kolei w zakresie form ochrony przyrody występują 3 pomniki przyrody: 2 Wiązy szypułkowe w Parku przy ul. Staszica oraz Buk pospolity przy ul. Sikorskiego 13.

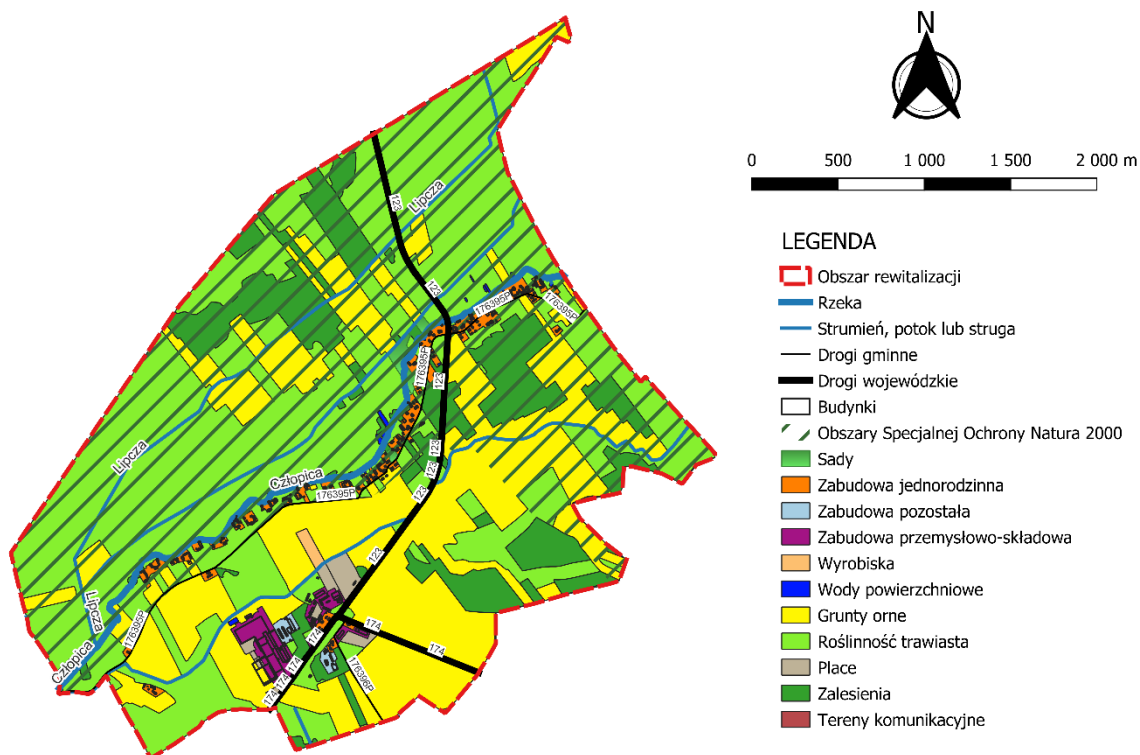
Rycina 5. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Krzyż Wlkp. Centrum

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Podobszar rewitalizacji Huta Szklana zdominowany jest przez grunty orne i roślinność trawiastą. Przecinają je rozlokowane w całym obszarze kompleksy leśne. Główne ciągi komunikacyjne podobszaru stanowią drogi wojewódzkie nr 123 i 174, wzdłuż których zlokalizowane są tereny zabudowy przemysłowo-składowej. W granicach podobszaru dominuje zabudowa jednorodzinna, która rozwinęła się wzdłuż rzeki Człopica będącej lewym dopływem Drawy, przede wszystkim w postaci gospodarstw rolnych. Należy zaznaczyć, że ponad połowa podobszaru Huta Szklana częściowo pokrywa się z występującym na tym terenie Obszarem Specjalnej Ochrony Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą (PLB320016). Należy on do największych obszarów Natura 2000 w kraju. Obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego porastającego równinę sandrową nad środkową i dolną Drawą, a także przyległe obszary pofałdowanych równin morenowych. Rzeźba terenu charakteryzuje się znaczną dynamiką, z uwagi na duży udział zagłębień wytopiskowych, rynien i dolin oraz obecność stromych stoków. Dominują bory sosnowe, znaczne powierzchnie zajmują także buczyny o charakterze naturalnym, z partiami starodrzewu. Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków w Lasach Puszczy nad Drawą sprzyja słabe zaludnienie terenu i rozległość występujących kompleksów leśnych, a także różnorodność siedlisk związana z położonymi wśród lasów jeziorami, torfowiskami, łąkami i dolinami rzecznyymi oraz prowadzona na terenach nieleśnych ekstensywna gospodarka rolna.

Rycina 6. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Huta Szklana

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Oba podobszary rewitalizacji znajdują się poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, w którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat oraz jest średnie i wynosi raz na 100 lat, a także poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat.

Należy zaznaczyć, że na obszarze rewitalizacji znajdują się dwa zabytki wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego (oba zabytki znajdują się w granicach podobszaru Huta Szklana).

Tabela 4. Lista obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji, wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego

Zabytek	Datowanie	Nr rejestru zabytków
Huta Szklana		
Kościół ewangelicki p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej	1774 r.	A-1602 z dnia 11.09.1974 r.
Cmentarz ewangelicki	Poł. XIX w.	A-649 z dnia 06.01.1990 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Krzyż Wielkopolski.

Ponadto w granicach obszaru rewitalizacji znajdują się następujące obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków:

Tabela 5. Lista obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji, wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków

Zabytek	Datowanie
Huta Szklana	
ZAGRODA Nr 1, 2: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur. /drewno, c. stodoła, mur. /drewno, pocz.	XIX/XX w.
ZAGRODA Nr 8: a. dom, mur., b. stodoła, drewno.	XIX w.
ZAGRODA Nr 16, 17: a. dom, mur., b. budynek gospodarczy, mur., c. budynek inwentarski, mur., d. stodoła, mur. /drewno.	XIX w.
ZAGRODA Nr 18, 19: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur.	XIX w.
ZAGRODA Nr 20, 21: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur.	XIX w.
ZAGRODA Nr 23: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur.	XIX w.
ZAGRODA Nr 29, 30: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur. /drewno, c. stodoła, mur. /szach.	XIX w.
ZAGRODA Nr 31: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur., c. stodoła, drewno, k. XIX.	XIX w.
ZAGRODA Nr 35: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur., c. obora, mur., d. stodoła, mur. /szach.	XIX w.
ZAGRODA Nr 36, 37: a. dom, mur., b. obora, mur., c. stodoła, drewno.	XIX w.
ZAGRODA Nr 38: a. dom, mur., b. obora, mur., c. stodoła, drewno.	XIX w.
ZAGRODA Nr 43: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur. /drewno, c. stodoła, drewno.	XIX w.
ZAGRODA Nr 47, 48:	XIX w.

a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur. /drewno, c. obora, mur. /drewno, d. stodoła, drewno.	
ZAGRODA Nr 49: a. dom, mur., b. budynek gospodarczy, szach, c. stodoła, drewno.	XIX w.
ZAGRODA Nr 52, 53: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, drewno, c. stodoła, drewno.	XIX w.
ZAGRODA Nr 55: a. dom, mur., b. b. budynek inwentarski, mur.	XX w.
ZAGRODA Nr 60: a. dom, mur., b. obora, mur., c. stodoła, drewno.	XIX w.
ZAGRODA Nr 62: a. dom, mur., b. stodoła, drewno.	XIX w.
ZAGRODA Nr 69, 70: a. dom, mur., b. obora, mur., c. stodoła, drewno.	XIX w.
ZAGRODA Nr 71: a. dom, mur., b. b. stodoła, drewno.	XIX w.
ZAGRODA Nr 72: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur., c. obora, mur.	XIX w.
ZAGRODA Nr 75: a. dom, mur. /drewn., b. budynek inwentarski, mur. /drewno,	XIX w.
ZAGRODA Nr 76: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur.	XX w.
ZAGRODA Nr 77: a. dom, mur., b. budynek inwentarski, mur. c. obora, mur. /drewno, d. d. stodoła, drewn.	XIX w.
DOM Nr 5, mur.	XIX w.
DOM Nr 6, mur.	1923 r.
DOM Nr 15, mur.	XIX w.
DOM Nr 22, mur. /drewno.	XIX w.
DOM Nr 25, mur.	XIX w.
DOM Nr 39, 40, mur.	XIX w.
DOM Nr 44, 45, mur.	XIX w.
DOM Nr 54, mur.	XIX w.
DOM Nr 56, 57, mur.	XIX w.
DOM Nr 58, ob. sklep, mur.	XIX w.
DOM Nr 63, mur.	XX w.

DOM Nr 67, mur.	XIX w.
DOM Nr 78, mur.	XIX w.
DOM Nr 85, mur.	XX w.
DOM Nr 86, mur.	XIX w.
MŁYN, mur.	1893 r.
BUDYNEK INWENTARSKI, bez n-ru (obok domu nr 3), mur.	XIX w.
Krzyż Wielkopolski	
KOŚCIÓŁ EWANGELICKI ob. par. p.w. św. Antoniego, ul. Sikorskiego 12, mur.	1882 r.
ZESPÓŁ SZKÓŁ im. Powstańców Wlkp. 1918-1919., ul. Sikorskiego 15., mur.	1910 r. – 1920 r.
POCZTA, ul. Jana Pawła II 3, mur.	XX w.
ZESPÓŁ DWORCA PKP: a. dworzec PKP, mur., b. lokomotywnia wachlarzowa z zapleczem warsztatowo – administracyjno-socjalnym, ul. Kosynierów, c. wodociągowa wieża ciśnień 1, ul. Kosynierów Gdyńskich, mur., d. wodociągowa wieża ciśnień 2, ul. Rejtana 5, mur., e. dom urzędników Królewskiej Pruskiej Kolei Wschodniej, ul. Wojska Polskiego, f. domy urzędników Królewskiej Pruskiej Kolei Wschodniej, ul. Rejtana 1,2,3 mur., g. KOLONIA domów Robotników Kolejowych Królewskiej Pruskiej Kolei Wschodniej, ul. Wojska Polskiego 1,2,3,4,5, mur., h. zespół kolejowej OSADY MIESZKALNEJ na Kolei Wschodniej, ob. część Krzyża Wlkp., ul. Krótka 1-8, ul. Sikorskiego 1-3, ul. Staszica 44-49, mur.	XIX w./XX w.
Krzyż Wielkopolski – ul. Daszyńskiego	
DOM Nr 4, mur.	1900 r. – 1910 r.
DOM Nr 5, mur.	1900 r. – 1910 r.
DOM Nr 6, mur.	1900 r. – 1910 r.
Krzyż Wielkopolski – ul. Mickiewicza	
DOM Nr 2, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 3, mur.	XX w.
DOM Nr 4, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 5, mur.	1912 r.
DOM Nr 6, mur.	1910 r. – 1920 r.
Krzyż Wielkopolski – ul. Sikorskiego	
DOM Nr 4, mur.	XX w.
DOM Nr 5, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 6, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 7, mur.	1900 r. – 1910 r.
DOM Nr 8, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 9, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 11, mur. /rygl.,	XX w.
DOM Nr 13, mur.	1910 r. – 1920 r.
Krzyż Wielkopolski – ul. Sikorskiego	
DOM Nr 2/3, mur.	1920 r.
DOM Nr 11, mur.	I.20-te XX w.
DOM Nr 39, mur.,	I.20-te XX w.
DOM Nr 40, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 41, mur.	I.20-te, 30-te XX
DOM Nr 43, mur.	1911 r.
DOM Nr 46, mur.	1911 r.
BUDYNEK GOSPODARCZY Nr 46, mur.	1910 r.
Krzyż Wielkopolski – ul. Jana Pawła II	

DOM Nr 1, mur.	1912 r.
DOM Nr 4, mur.	I.20-te XX
DOM Nr 5, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 5a, mur.	1900 r. – 1910 r.
DOM Nr 6, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 7, mur.	1910 r. – 1920 r.
Krzyż Wielkopolski – ul. Wojska Polskiego	
DOM Nr 5, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 7, mur.	1920 r.
DOM Nr 12, mur.	I.20-te XX
DOM Nr 13, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 14, ob. Urząd Miasta i Gminy, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 16, mur.	I.20-te XX
DOM Nr 16 a, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 17, mur.	1910 r. – 1920 r.
DOM Nr 18, mur.	I.20-te XX
Krzyż Wielkopolski – Plac Zwycięstwa	
DOM Nr 1, mur.	XX w.
DOM Nr 3, mur.	XX w.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Krzyż Wielkopolski.

3.3. PRZYCZYNY DEGRADACJI OBSZARU

3.3.1. Sfera społeczna

Wyznaczone w Gminie Krzyż Wielkopolski podobszary rewitalizacji charakteryzują się nagromadzeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza wskaźnikowa wykonana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała szczególnie problemy w zakresie ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby osób ze szczególnymi potrzebami oraz niskiego kapitału społecznego.

W poniższej tabeli przedstawiono porównanie wybranych wskaźników dotyczących sfery społecznej pomiędzy podobszarami rewitalizacji a średnią gminną.

Tabela 6. Porównanie wskaźników dla sfery społecznej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Krzyż Wielkopolski

Wskaźnik	Podobszar rewitalizacji		Średnia dla Gminy
	Krzyż Wlkp. Centrum	Huta Szklana	
Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	4,41	1,65	5,61
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	40%	100%	37,2%
Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	26,8%	50%	30,7%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	1,4%	1,6%	1,2%

Wskaźnik	Podobszar rewitalizacji		Średnia dla Gminy
	Krzyż Wilkp. Centrum	Huta Szklana	
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	22,1%	42,9%	24,3%
Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	6,3%	3,8%	5,1%
Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na gospodarstwo domowe	1153,29 zł	297,71 zł	598,93 zł
Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	24,53	21,56	20,38
Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	226,41	88,95	69,23
Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,88	0,00	1,42
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	1%	0,3%	0,9%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	1,7%	0,5%	1,3%
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	18%	16,4%	17,8%
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	25,7%	18,1%	21,3%
Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	3,0%	4,6%	3,5%
Udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	4,0%	2,7%	3,3%
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,44	0,27	0,23

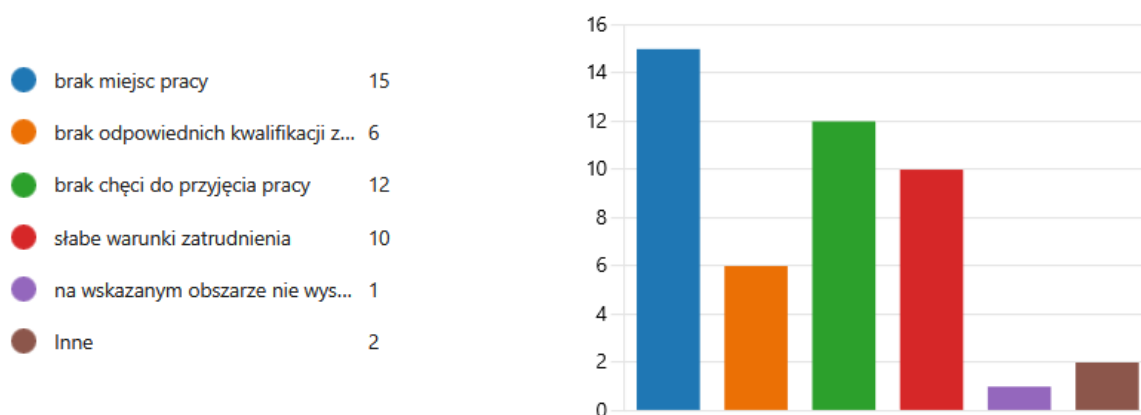
Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski

Bezrobocie

Analizując wskaźniki bezrobocia na podobszarach rewitalizacji dostrzec można, że w ogólnym rozrachunku problem bezrobocia rozumiany jako wysoki udział osób bezrobotnych wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym, nie jest szczególnie istotny. Analizując jednak dane dotyczące bezrobocia długotrwałego, można zauważyć negatywne wartości wskaźnika dla obszaru rewitalizacji. Udział osób długotrwanie bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w podobszarze Krzyż Wlkp. Centrum wyniósł 40%, natomiast w podobszarze Huta Szklana – 100% (średnia gminna – 37,2%). Połowa mieszkańców w ogólnej liczbie bezrobotnych w podobszarze Huta Szklana posiadało wykształcenie podstawowe (w podobszarze Krzyż Wlkp. Centrum – 26,8%, średnia gminna – 30,7%). Z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców w granicach obu podobszarów rewitalizacji skorzystał większy odsetek mieszkańców (Krzyż Wlkp. Centrum – 1,4%; Huta Szklana – 1,6%) w stosunku do średniej gminnej (1,2%).

Na etapie badania ankietowego mieszkańców, zadano pytanie o główną przyczynę występowania tego zjawiska na obszarze rewitalizacji. 53% ankietowanych wskazało, iż dominującą w tej kwestii jest brak różnorodnej oferty pracy w obecnym miejscu zamieszkania.

Rycina 7. Główna przyczyna zjawiska bezrobocia w obszarze rewitalizacji według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne.

Alkoholizm

Alkoholizm to termin wieloznaczny, w wąskim znaczeniu to choroba alkoholowa, czyli uzależnienie od alkoholu etylowego, a w szerokim znaczeniu to następstwa nadmiernego używania alkoholu, nie tylko zdrowotne, lecz również społeczne. Uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych wskazali na zauważalny problem nielegalnego spożywania alkoholu w granicach podobszaru rewitalizacji Krzyż Wlkp. Centrum (przede wszystkim w obrębach parków). W celu przeciwdziałania problemowi widzi się zatem potrzeby zaplanowania działań rewitalizacyjnych ukierunkowanych na walkę z alkoholizmem i przeciwdziałaniem negatywnym zjawiskom z nim związanym.

Ubóstwo

Zjawisko ubóstwa odnosi się do poziomu zaspokojenia potrzeb osób, rodzin, gospodarstw domowych do poziomu ich zaspokojenia przez innych członków społeczeństwa. Odnosi się ono do zjawisk takich jak niedostatek, bieda i nędza, czego skutkiem jest m.in. bezradność, brak motywacji, wykluczenie społeczne i obniżenie poziomu życia. Oznacza to, że ubóstwo charakteryzują nadmierne rozpiętości w poziomie zaspokojenia potrzeb w społeczeństwie.

Problem ubóstwa w Gminie Krzyż Wielkopolski został zbadany za pomocą 2 wskaźników. Porównano udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców oraz kwotę wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na gospodarstwo domowe. Oba wskaźniki uzyskały mniej korzystne wartości na podobszarze rewitalizacji Krzyż Wlkp. Centrum (odpowiednio 6,3% i 1153,29 zł) niż średnia gminna (odpowiednio 5,1% i 598,93 zł). Z kolei wskaźniki dla podobszaru Huta Szklana uzyskały korzystniejsze wyniki (odpowiednio 3,8% i 297,71 zł).

Pogłębiające się zjawisko ubóstwa niesie za sobą wiele negatywnych skutków, które są odczuwalne nie tylko przez osoby bezpośrednio nim dotknięte, ale także przez ogół społeczności lokalnej. Rosnąca frustracja w związku z trudną sytuacją życiową prowadzi do występowania patologii społecznych, konfliktów rodzinnych, a w skrajnych przypadkach także przemocy. Skutki takich zachowań są również negatywnie odczuwane przez społeczeństwo. Sytuacja ta jest szczególnie niekorzystna, w przypadku, gdy ubóstwem dotknięta jest większa grupa mieszkańców, która często koncentruje się w niektórych obszarach na terenie Gminy. Skupiska osób ubogich sprzyjają występowaniu m.in. kradzieży, napadów lub innych przestępstw, które przyczyniają się do obniżenia bezpieczeństwa w danych przestrzeniach publicznych. W konsekwencji obszary te są dotknięte wykluczeniem, a także swego rodzaju stygmatyzacją, która dodatkowo pogłębia negatywne zjawiska.

Przestępczość

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano również problem przestępczości, który został zbadany na podstawie trzech wskaźników: liczby stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców, liczby stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czynów karalnych nieletnich na 1000 mieszkańców oraz liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Z analizy wynika, że wartości dla obu podobszarów rewitalizacji przewyższyły średnią gminną dla 2 pierwszych wymienionych wskaźników (podobszar Krzyż Wlkp. Centrum: odpowiednio 24,53 i 226,41, podobszar Huta Szklana: odpowiednio 21,56 i 88,95, średnia gminna: odpowiednio 20,38 i 69,23. W przypadku trzeciego z wymienionych wyżej wskaźników wartości przewyższyły średnią gminną (1,42) tylko w przypadku podobszaru rewitalizacji Krzyż Wlkp. Centrum (1,88).

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Czarnkowie, w granicach obszaru rewitalizacji w 2022 roku popełniono łącznie 56 przestępstw (podobszar Krzyż Wlkp. Centrum: 48 przestępstw, podobszar Huta Szklana: 8 przestępstw).

Problem przestępczości ujawnia się również w pojawiających się aktach wandalizmu, które zidentyfikowano podczas wizji lokalnej. Wandalizm najczęściej przejawia się niszczeniem przestrzeni publicznej w postaci graffiti, łamaniu ławek i innej małej architektury czy dewastacją miejsc ogólnodostępnych. Akty wandalizmu najczęściej łączone są z młodzieżą, jednak nie wyklucza się, że za część z nich odpowiadają osoby dorosłe. Najczęściej do zniszczeń dochodzi w momencie, gdy pojedyncze osoby lub większe grupy znajdują się pod wpływem substancji psychoaktywnych (narkotyki, alkohol). Problem zażywania tego typu używek jest coraz częściej obserwowany wśród młodzieży, czego przyczyn można upatrywać w wielu, poruszonych już wyżej aspektach. Niewątpliwie jednym z nich jest brak alternatywnych miejsc i form spędzania czasu wolnego, przez co grupy młodych osób spotykają się w miejscach publicznych i wspólnie spożywają alkohol, często nawet „z nudów”. Akty wandalizmu są również często pokłosiem poczucia bezkarności i braku dostatecznego nadzoru miejsc publicznych. Najczęściej występują one w parkach miejskich w centrum Krzyża Wielkopolskiego. Osoby dopuszczające się takich zniszczeń, nie mają poczucia przynależności i nie identyfikują się z miejscem zamieszkania, a co za tym idzie – traktują przestrzeń publiczną jako własność niczyją, a nie własność wspólną. Należy zaznaczyć, że wszelkiego rodzaju przejawy wandalizmu i agresji w miejscach publicznych wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa ogółu mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W celu zapobiegania występowania działań poza granicami prawa w Krzyżu Wielkopolskim funkcjonuje monitoring gminny. Monitoring gminny jest swoistym strażnikiem przed prowadzeniem nieodpowiednich działań. Zwykle w miejscach, w których zlokalizowane są punkty monitoringu odnotowuje się zmniejszony lub całkowity brak działań, takich jak wandalizm czy spożywanie alkoholu w miejscach do tego nieprzeznaczonych, jednak dostrzec można, iż w grupie miejsc, które nie są zaopatrzone w monitoring znajdują się parki miejskie, w przestrzeni których wciąż spotkać można akty wandalizmu lub osoby spożywające alkohol – proceder ten został podniesiony przez mieszkańców podczas warsztatów. Świadczyć to może o konieczności dalszego rozwoju sieci monitoringu gminnego w tych miejscach, poprawie oświetlenia lub zwiększenia partoli policji.

Lokalizację punktów monitoringu gminnego na obszarze rewitalizacji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Lokalizacja punktów monitoringu gminnego na obszarze rewitalizacji

Punkty monitoringu na obszarze rewitalizacji	liczba sztuk
Staszica	2
Wojska Polskiego	3
Jana Pawła II	2
Plac Zwyciestwa	2
Wybickiego	1
Mickiewicza	2
Zachodnia	1

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krzyżu Wielkopolskim.

Rycina 8. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej dnia 05.02.2024 r.

Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

Problem zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami zbadano na podstawie dwóch wskaźników: odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców oraz odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców. Oba wskaźniki uzyskały mniej korzystne wartości na podobszarze rewitalizacji Krzyż Wlkp. Centrum (odpowiednio 1% i 1,7%) niż średnia gminna (odpowiednio 0,9% i 1,3%). Z kolei na podobszarze rewitalizacji Huta Szklana, problem ten był mniej widoczny.

Ww. uwarunkowania wymagają powzięcia odpowiednich działań mających na celu poprawę jakości życia także tej grupy interesariuszy rewitalizacji – np. dostosowanie przestrzeni publicznej do ich potrzeb, zniwelowaniu barier architektonicznych czy stworzenia oferty różnego rodzaju zajęć ukierunkowanych na osoby z niepełnosprawnościami w taki sposób, aby przeciwdziałać poczuciu wykluczenia społecznego u tychże osób.

Kapitał społeczny

Kapitał społeczny to obszerne pojęcie na pograniczu socjologii i ekonomii, które dotyczy całości stosunków społecznych w obrębie danej zbiorowości. W kontekście samorządu nie sposób mówić kapitale społecznym w oderwaniu od kwestii tendencji demograficznych, zmian w poszczególnych grupach ekonomicznych oraz zastępowalności pokoleń na rynku pracy.

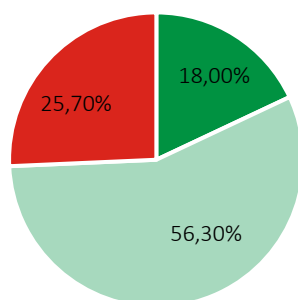
Sytuację kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji oraz w całej Gminie poddano analizie, podobnie jak w przypadku innych aspektów, w oparciu o badanie wskaźnikowe. Dokładniej sytuację demograficzną zbadaną za pomocą 4 wskaźników:

- udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (podobszar Krzyż Wlkp. Centrum – 18%, podobszar Huta Szklana – 16,4%, średnia gminna – 17,8%);
- udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (podobszar Krzyż Wlkp. Centrum – 25,7%, podobszar Huta Szklana – 18,1%, średnia gminna – 21,3%);
- udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców (podobszar Krzyż Wlkp. Centrum – 3%, podobszar Huta Szklana – 4,6%, średnia gminna – 3,5%);
- udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców (podobszar Krzyż Wlkp. Centrum – 4%, podobszar Huta Szklana – 2,7%, średnia gminna 3,3%).

Zauważyć można, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, a co za tym idzie, obserwuje się proces starzenia się społeczeństwa. Dodatkowym negatywnym aspektem potwierdzającym ten proces, są wartości wskaźników dotyczących udziału dzieci w wieku 0-3 lat oraz 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców. Postępujące zwiększanie się udziału osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym będzie mieć odzwierciedlenie w braku zastępowalności pokoleń na rynku pracy. Mniej młodych ludzi będzie gotowych podjąć pracę, a coraz więcej osób będzie opuszczało rynek pracy ze względu na osiągnięcie wieku emerytalnego.

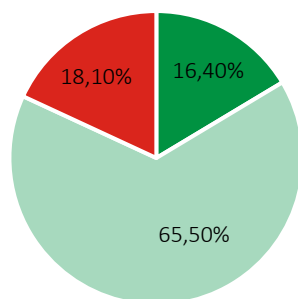
Rycina 9. Sytuacja demograficzna w granicach podobszarów rewitalizacji

Podobszar Krzyż Wlkp. Centrum

- Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym
- Mieszkańcy w wieku produkcyjnym
- Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym

Podobszar Huta Szklana

- Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym
- Mieszkańcy w wieku produkcyjnym
- Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym

Źródło: opracowanie własne.

Zmieniająca się struktura wiekowa mieszkańców obszaru rewitalizacji implikuje konieczność podejmowania odpowiednich kroków zarówno w zakresie usług społecznych, jak i dostosowania infrastruktury i przestrzeni do zwiększających się potrzeb zarówno starszych, ale i młodszych mieszkańców. Aby zapewnić atrakcyjność obszaru rewitalizacji dla wszystkich mieszkańców, nie należy zapominać o młodszych grupach wiekowych. Dodatkowo osiedlenie się w atrakcyjnym otoczeniu może również wpłynąć na podejmowanie decyzji o założeniu rodziny, a w konsekwencji zwiększeniu udziału najmłodszej części społeczeństwa. Szczególnie atrakcyjne do zamieszkania dla młodych ludzi są obecnie miejsca, gdzie w niewielkiej odległości można zaspokoić potrzeby związane m.in. z opieką nad dziećmi, pracą o odpowiednim wynagrodzeniu, ale również miejsca, gdzie można realizować swoje pasje, rozwijać się oraz spędzać aktywnie czas wolny.

W kontekście zróżnicowanego wiekowo społeczeństwa należy wspomnieć o możliwości występowania barier komunikacyjnych między młodzieżą i seniorami w zakresie różnic

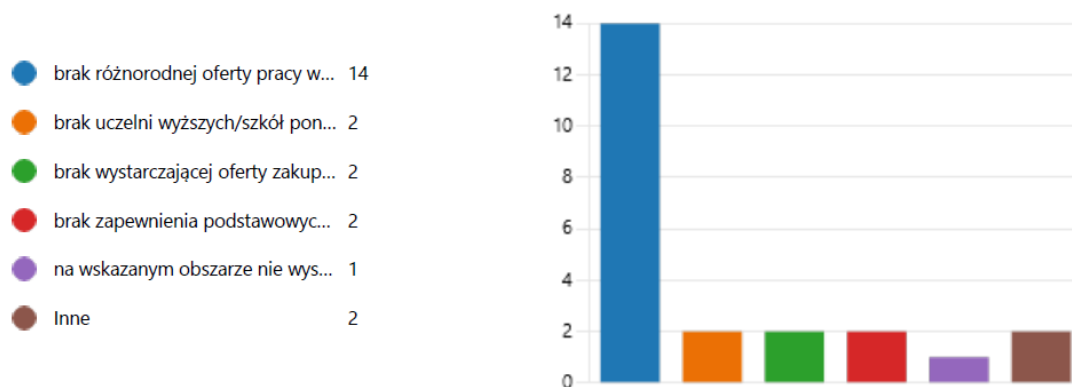
pokoleniowych – problem ten został wskazany przez uczestników warsztatów jako występujący w granicach obszaru rewitalizacji. Jego przyczyną mogą być m.in. różnice kulturowe i społeczne, czy brak zrozumienia i empatii pomiędzy tymi grupami wiekowymi. Młodzi ludzie mogą nie doceniać doświadczenia życiowego seniorów, podczas gdy seniorzy mogą czuć się niezrozumiani lub ignorowani przez młodsze pokolenie. W konsekwencji prowadzi to do coraz szerszej marginalizacji i osamotnienia seniorów, nieporozumień i zmniejszeniu możliwości wymiany wiedzy, doświadczeń i perspektyw między młodzieżą a seniorami.

Jednym z negatywnych aspektów położenia Gminy Krzyż Wielkopolski jest jej znacząca odległość od większych ośrodków miejskich, a tym samym często spotykany problem emigracji osób w wieku produkcyjnym w celach zarobkowych lub edukacyjnych (na uczelnie wyższe) poza granice Gminy. Większość osób po zakończeniu wyższej edukacji kontynuuje życie, zakłada rodziny, osiedla się na stałe w tych miastach i nie wraca do miejsc, z których pochodzą. Dodatkowo emigracja osób młodych prowadzi do zaniku rodzin wielopokoleniowych, seniorzy pozostają sami, co w konsekwencji prowadzi do ich izolacji.

Wyniki przeprowadzonej ankiety wśród mieszkańców Gminy wskazały, że główną przyczyną zjawiska odpływu mieszkańców jest brak różnorodnej oferty pracy w Gminie.

Rycina 10. Ocena przyczyn zjawiska odpływu młodych mieszkańców według ankietowanych

7. Jaka jest według Pani/Pana główna przyczyna zjawiska odpływu młodych mieszkańców z obszaru rewitalizacji?

Źródło: opracowanie własne.

Poziom uczestnictwa w życiu publicznym

Aktywność społeczna mieszkańców i ich poziom uczestnictwa w życiu publicznym przejawia się m.in. liczbą i częstotliwością inicjatyw oddolnych oraz liczbą uczestników tychże wydarzeń, dodatkowo na pewno jednak swój wpływ na nią ma także funkcjonowanie stowarzyszeń i organizacji pozarządowych oraz jednostek organizacyjnych Gminy – atrakcyjność i jakość ich oferty społecznej, kulturalnej lub sportowej dla szerokiej grupy mieszkańców. Zróżnicowanie to wynika m.in. z wieku uczestników życia publicznego, ich zamożności, statusu społecznego czy ich najbliższego otoczenia oraz zainteresowań.

Aspekt poziomu uczestnictwa w życiu publicznym na etapie delimitacji zbadano dla poszczególnych jednostek analitycznych za pomocą wskaźnika określającego liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców. W przypadku obydwu podobszarów rewitalizacji wartości nieznacznie przewyższały średnią gminną (podobszar Krzyż Wlkp. Centrum: 0,44; podobszar Huta Szklana: 0,27; średnia gminna: 0,23).

Problemem wskazywanym również przez uczestników warsztatów rewitalizacyjnych jest brak miejsca, które skupiałoby wszystkie organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy. Stanowi to jedną z głównych barier rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Obecnie organizacje mają swoje siedziby w różnych punktach na terenie Gminy, co utrudnia im współpracę oraz koordynację projektów. Stworzenie wspólnego miejsca dla organizacji pozarządowych umożliwiłoby im budowanie współpracy, dzielenie się wiedzą, doświadczeniem, uniknięcie powielania działań i projektów oraz tworzenie efektu synergii, co wzmocniłoby oddziaływanie na społeczność i pomogło w rozwiązywaniu problemów społecznych na obszarze rewitalizacji.

Innym problemem jest niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym młodzieży. Uczestnicy warsztatów zwrócili uwagę na ogólny brak zainteresowań wśród dzieci i młodzieży, co wynika m.in. z wzorców wynoszonych z domu rodzinnego i środowiska lokalnego, ale również z niedostatecznie rozbudowanej oferty skierowanej dla tej grupy wiekowej, która z kolei ograniczana jest poprzez niedostateczną liczbę atrakcyjnie zagospodarowanych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, w których możliwa byłaby organizacja takich zajęć. Tym samym wśród młodych osób brakuje motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej. Ponadto pandemia Covid-19 spowodowała rozszerzenie problemu uzależnienia od Internetu i telefonu zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, co jest następstwem zamknięcia w domach i wprowadzenia nauki zdalnej. Należy podkreślić, że uzależnienie od Internetu i telefonu w coraz większym stopniu dotyka także osób dorosłych. W celu poprawy sytuacji i otwarcia mieszkańców na integrację w najbliższym otoczeniu, należałoby wprowadzić nowe działania społeczne, kulturalne i sportowe oparte na odnowionej i uatrakcyjnionej przestrzeni istniejących terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz zachęcić do udziału w zajęciach pozaszkolnych.

Badania społeczne

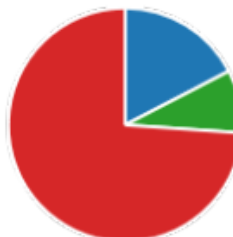
W celu dokładniejszego poparcia otrzymanych wyników badania wskaźnikowego przeprowadzone zostały badania ankietowe, w których wzięły udział 23 osoby.

Niewielka liczba respondentów świadczy o niskim poziomie uczestnictwa mieszkańców w życiu Gminy. Pomimo niskiej reprezentatywności próby, dokonano analizy wyników ankiety w celu nakreślenia zarysu zaistniałych problemów. W pierwszej kolejności ankietowani wyrazili opinię czy według nich obszar rewitalizacji wymaga ożywienia społeczno-gospodarczego i poprawy stanu przestrzeni publicznej. Aż 74% ankietowanych, a więc zdecydowana większość, przyznała, że według nich teren ten wymaga takowych działań. Szczegóły przedstawia rycina poniżej.

Rycina 11. Ocena potrzeb działań rewitalizacyjnych według ankietowanych

Czy Pana/Pani zdaniem obszar rewitalizacji wymaga ożywienia społeczno-gospodarczego oraz poprawy stanu przestrzeni publicznej?

	Zdecydowanie nie	4
	Raczej nie	0
	Raczej tak	2
	Zdecydowanie tak	17
	Nie mam zdania	0

Źródło: opracowanie własne

Według ankietowanych grupą, która w największym stopniu jest zagrożona wykluczeniem społecznym są dzieci i młodzież z rodzin ubogich.

Rycina 12. Określenie grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym

Która grupa społeczna zamieszkująca obszar rewitalizacji jest według Pani/Pana w największym stopniu zagrożona wykluczeniem społecznym?

	osoby starsze/emeryci	10
	bezrobotni	10
	niepełnosprawni	10
	dzieci i młodzież z rodzin ubogich	15
	Inne	3

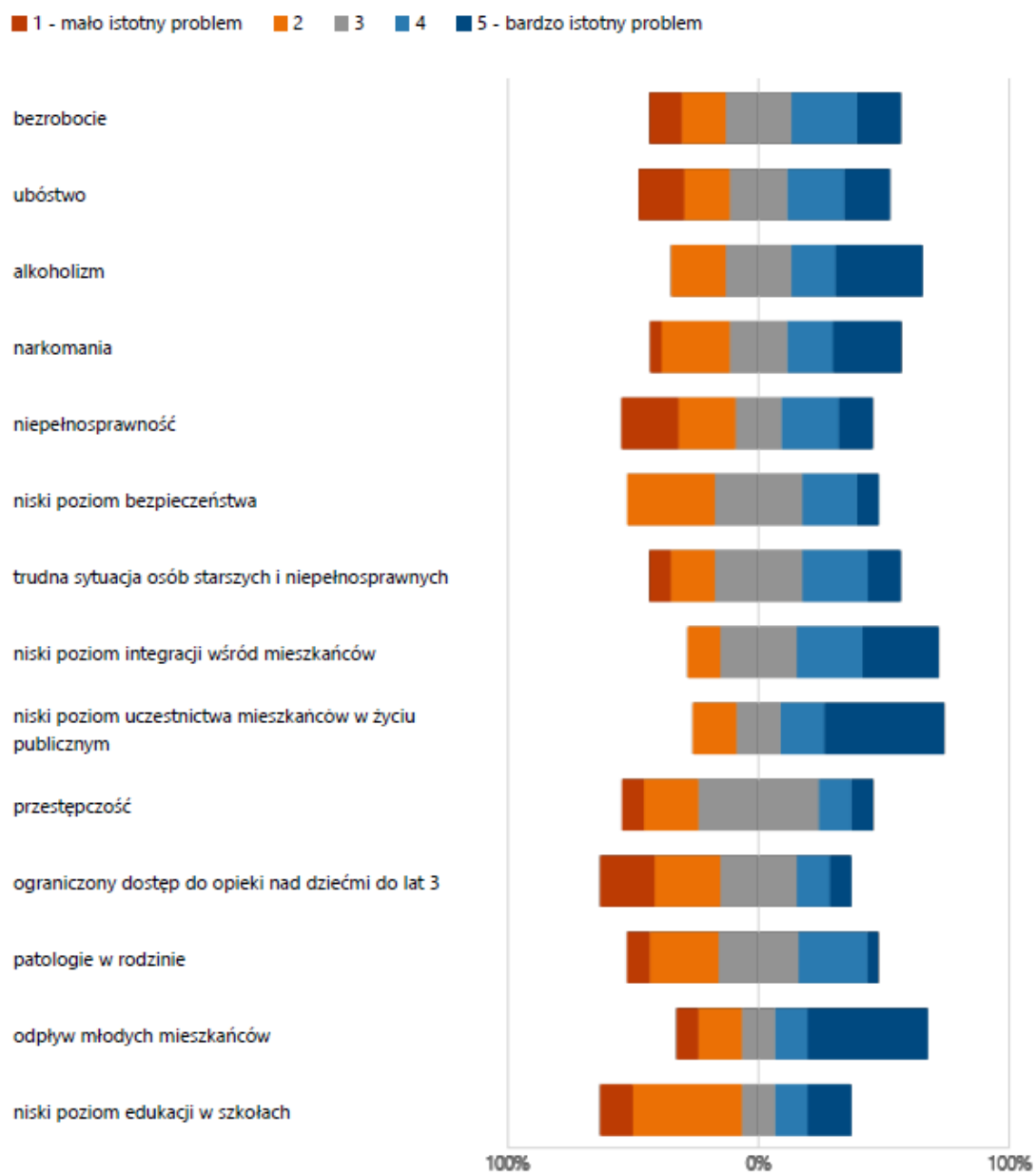

Źródło: opracowanie własne

Ponadto mieszkańcom zadano szereg pytań odnośnie problemów występujących na tym obszarze w poszczególnych strefach.

W sferze społecznej za najważniejsze problemy ankietowani uznali: niski udział uczestnictwa w życiu publicznym (15 z 23 ankietowanych wskazało, iż jest to bardzo istotny lub istotny problem), odpływ młodych mieszkańców (14 z 23 ankietowanych wskazało, iż jest to bardzo istotny lub istotny problem) a także niski poziom integracji wśród mieszkańców (13 z 23 ankietowanych wskazało, iż jest to bardzo istotny lub istotny problem). Szczegóły przedstawia rycina poniżej.

Rycina 13. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne.

Główne problemy w sferze społecznej występujące na obszarze rewitalizacji:

- spożywanie alkoholu w miejscach publicznych;
- pogłębiające się zjawisko ubóstwa;
- wysoki poziom przestępczości;
- niski poziom poczucia bezpieczeństwa oraz pojawianie się aktów wandalizmu i niszczenia przestrzeni publicznej;
- konieczność zwiększenia wsparcia dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- starzenie się społeczeństwa, zwiększenie zapotrzebowania na usługi dla osób starszych;
- odpływ ludzi młodych;
- występowanie międzypokoleniowych barier komunikacyjnych;
- niski poziom aktywności i integracji mieszkańców;
- niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym;
- niski poziom współpracy organizacji pozarządowych;
- niedostatecznie rozbudowana oferta społeczna i kulturalna dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów oraz niedostateczna współpraca pomiędzy poszczególnymi podmiotami w tym zakresie;
- niedostateczna liczba miejsc atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów.

3.3.2. Sfera gospodarcza

Sytuację gospodarczą na obszarze rewitalizacji poddano analizie wskaźnikowej z zakresu aktywności gospodarczej na etapie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W tym celu wykorzystano 5 wskaźników – liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym, liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym, liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku w stosunku do podmiotów gospodarczych ogółem, liczbę wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym oraz liczbę wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku w stosunku do podmiotów gospodarczych ogółem.

Analizując wskaźniki odnoszące się do liczby zarejestrowanych podmiotów, odnotowano, że pierwsze dwa wskaźniki dla obu podobszarów rewitalizacji przyjmowały wartości mniej korzystne od średniej gminnej, natomiast dla trzeciego ze wskaźników, na tle średniej gminnej mniej korzystnie wypadł podobszar Huta Szklana.

Biorąc pod uwagę analizę dwóch wskaźników dotyczących podmiotów wyrejestrowanych mniej korzystną wartość od średniej gminnej przyjmował wskaźnik dla podobszaru Huta Szklana. W 2022 roku na obszarze tym nie zarejestrował się żaden nowy podmiot gospodarczy, co skutkowało przyjęciem zerowej wartości dla wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku

produkcyjnym oraz liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku w stosunku do podmiotów gospodarczych ogółem.

Pod koniec 2022 roku w granicach obszaru rewitalizacji zarejestrowane były łącznie 82 podmioty gospodarcze (67 – podobszar Krzyż Wlkp. Centrum, 15 – podobszar Huta Szklana) z 352 zarejestrowanych na terenie całej Gminy Krzyż Wielkopolski. W 2022 roku w granicach obszaru rewitalizacji zarejestrowano 4 nowe podmioty gospodarcze (wszystkie w podobszarze Krzyż Wlkp. Centrum, 21 nowych podmiotów w całej Gminie Krzyż Wielkopolski). W tym samym roku wyrejestrowano ogółem 10 podmiotów na obszarze rewitalizacji (8 – podobszar Krzyż Wlkp. Centrum, 2 – podobszar Huta Szklana, 37 obszar całej Gminy Krzyż Wielkopolski).

Tabela 8. Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Krzyż Wielkopolski

Wskaźnik	Podobszar rewitalizacji		Średnia dla Gminy
	Krzyż Wlkp. Centrum	Huta Szklana	
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	6,10	6,17	9,25
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	0,39	0,00	0,62
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku w stosunku do podmiotów gospodarczych ogółem	6,4%	0,00%	5,0%
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	0,72	0,82	1,52
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku w stosunku do podmiotów gospodarczych ogółem	11,8%	13,3%	12,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski

Do największych przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski zalicza się:

- Przedsiębiorstwo Konstrukcji Innowacyjnych WILK (Krzyż Wielkopolski, ul. Portowa 4A, poza obszarem rewitalizacji) – produkcja stacji transformatorowych;
- Larmax-Trans (Krzyż Wielkopolski, ul. Portowa 13, poza obszarem rewitalizacji) – spedycja;
- Thule Sp. z o.o. (Huta Szklana 91, w granicach obszaru rewitalizacji) – produkcja bagażników i akcesoriów samochodowych;
- PETRA Zakład Stolarski Export-Import Piotr Michałek (Huta Szklana 88, w granicach obszaru rewitalizacji) – tartak;
- Zakład Drogowo-Budowlany Krzysztof Jaworski (Huta Szklana 80, w granicach obszaru rewitalizacji) – usługi budowlane;
- Standrew S.A. (Huta Szklana 83, w granicach obszaru rewitalizacji) – tartak.

Zauważalnym zatem jest, że pomimo negatywnych wartości wskaźników gospodarczych dla podobszaru rewitalizacji Huta Szklana, w jego granicach zlokalizowane są największe gminne przedsiębiorstwa. W związku z tym podobszar ten odgrywa istotną rolę z punktu widzenia rynku pracy dla całej Gminy. Te uwarunkowania otwierają możliwość rozwoju współpracy samorządu z lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie rozwoju gospodarczego i wsparcia aktywności zawodowej mieszkańców.

Postępujące zmiany ekonomiczno-gospodarcze mają znaczący wpływ na sytuację gospodarstw rolnych i mieszkańców terenów wiejskich. Od lat gospodarstwa domowe, nie tylko rolne próbują pozyskać dodatkowe źródło dochodu. Tereny wiejskie coraz częściej postrzegane są jako miejsca do rozwijania pozarolniczych działalności. Innowacyjne formy aktywności na terenach wiejskich pozwalają na zatrudnienie miejscowej ludności i wykorzystanie lokalnego potencjału. Szansą dla producentów lokalnej, tradycyjnej i regionalnej żywności jest coraz bardziej popularny trend powrotu do naturalnych produktów. Coraz więcej konsumentów poszukuje tradycyjnych i regionalnych produktów żywnościowych, wyrobów wysokiej jakości, które są przeciwieństwem masowej produkcji. Rozwój produktów lokalnych jest korzystny zarówno ze względów środowiskowych, z uwagi na wykorzystywanie naturalnych zasobów środowiska, jak i gospodarczych, co z kolei wiąże się z powstawaniem nowych firm, zwiększonym dochodem mieszkańców, wzrostem podatków dla gmin i rozruchem lokalnej gospodarki.

Wielu mieszkańców obszaru rewitalizacji może pochwalić się wytwarzaniem gastronomicznych produktów lokalnych (serów, miodów), których tradycja wytwarzania nierzadko sięga kilku pokoleń wstecz. Dystrybuowane są one jednak wyłącznie na małą skalę – często w zakresie najbliższego sąsiedztwa. Powodami takiego stanu rzeczy są:

- Brak świadomości społecznej o roli produktów tradycyjnych i regionalnych, jaką odgrywają na rynku wewnętrznym i w eksporcie;
- Brak tradycji bezpośredniej sprzedaży produktów lokalnych na większą skalę;
- Niski stopień działań samorządowych związanych z rozwojem, umacnianiem oraz tworzeniem unikalnych produktów tradycyjnych.

W granicach podobszaru rewitalizacji zlokalizowane są punkty handlowo-usługowe, które mają potencjał, aby stać się ważnymi miejscami rozwoju lokalnego i dystrybucji produktów lokalnych. Do takich punktów należą te zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie Parku Staszica.

Rycina 14. Przykłady punktów handlowo-usługowych występujących na obszarze rewitalizacji (w sąsiedztwie Parku Staszica w Krzyżu Wlkp.)

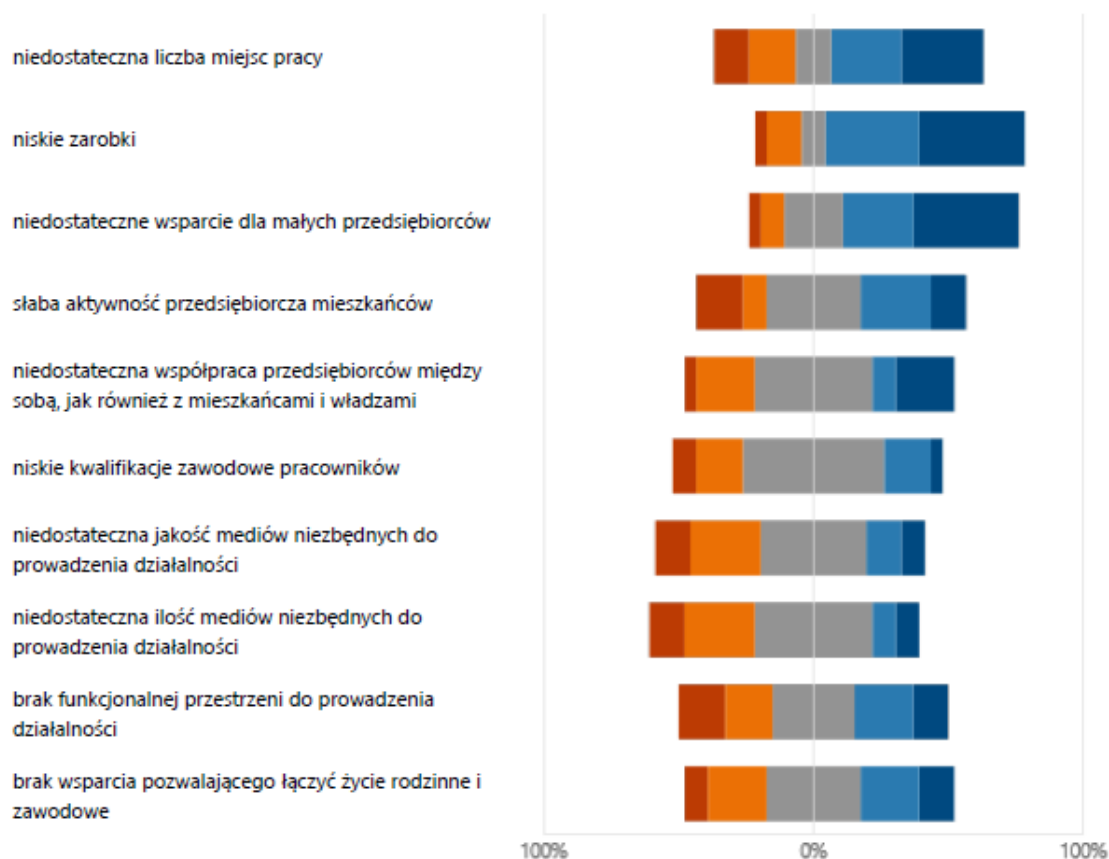
Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 05.02.2024 r.

Sytuacja gospodarcza zbadana została również poprzez badanie ankietowe. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji wykazały, że najistotniejszym problemem na tym obszarze w sferze gospodarczej są niskie zarobki (17 spośród 23 ankietowanych wskazało je jako istotny lub bardzo istotny problem), a na drugim miejscu znalazło się niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorców (15 spośród 23 ankietowanych wskazało to jako istotny lub bardzo istotny problem).

Rycina 15. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze gospodarczej według ankietowanych

Jak ocenia Pan/Pani problemy występujące na obszarze zaproponowanym do rewitalizacji?
Skala ocen to 1-5, gdzie 1-oznacza mało istotny problem, 5 – bardzo istotny problem.

1 - mało istotny problem 2 3 4 5 - bardzo istotny problem

Źródło: opracowanie własne.

Główne problemy w sferze gospodarczej występujące na obszarze rewitalizacji:

- niskie zarobki i niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorstw;
- potrzeba rozwoju współpracy samorządu z lokalnymi przedsiębiorstwami w zakresie wsparcia rozwoju zawodowego;
- potrzeba zwiększenia stopnia działań związanych z rozwojem, umacnianiem oraz tworzeniem unikalnych produktów tradycyjnych.

3.3.3. Sfera środowiskowa

W analizie wskaźnikowej służącej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji brano pod uwagę występowanie materiałów zawierających azbest, występowanie indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe oraz natężenie ruchu w aspekcie liczby stwierdzonych zdarzeń drogowych. Szczegółowe wartości wskaźników przedstawia tabela poniżej.

Tabela 9. Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Krzyż Wielkopolski

Wskaźnik	Podobszar rewitalizacji		Średnia dla Gminy
	Krzyż Wlkp. Centrum	Huta Szklana	
Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi na 100 mieszkańców	0,00	0,81	0,36
Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	0,00	97,04	53,67
Liczba indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek) na 100 mieszkańców	15,70	35,04	39,58
Liczba stwierdzonych zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	0,47	0,81	1,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski

Analizując wskaźniki dotyczące liczby budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi na 100 mieszkańców oraz powierzchni materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców zauważyć można, że wartości dla podobszaru Huta Szklana (odpowiednio 0,81 i 97,04) były mniej korzystne niż średnia gminna (odpowiednio 0,36 i 53,67). Z kolei dla wskaźników opisujących poziom zanieczyszczenia powietrza, ich poziom był bardziej korzystny w stosunku do średniej gminnej dla obu podobszarów.

W granicach Gminy Krzyż Wielkopolski od 2019 roku realizowany jest Program Wymiany Źródła Ogrzewania w związku z walką z niską emisją. Zainteresowanie Programem odnotowano jednak tylko w latach 2019-2020 (w latach 2021-2022) nie złożono żadnych wniosków w ramach realizacji Programu:

2019 r.:

- złożono 41 wniosków (w tym cały obszar miasta Krzyż Wielkopolski – 22, Huta Szklana – 2), 8 - nie spełniało warunków Programu;
- po podpisaniu umowy 2 rezygnacje, 1 odmowa;
- łącznie wydatkowano 132 139,10 zł;
- rozliczono 30 wniosków.

2020 r.:

- złożono 60 wniosków (w tym cały obszar miasta Krzyż Wielkopolski – 22, Huta Szklana – 1), 8 – brak środków, 6 – nie spełniało warunków Programu;
- po podpisaniu umowy 1 rezygnacja, 6 – brak rozliczeń, 1 odmowa;
- łącznie wydatkowano 180 338,55 zł;
- rozliczono 38 wniosków.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, Gmina Krzyż Wielkopolski znajduje się w strefie wielkopolskiej (kod strefy PL3001) – dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości: ozonu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu.

W poniższej tabeli przedstawiono stan powietrza atmosferycznego w strefie wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi zgodnie z Roczna oceną jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2022, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tabela 10. Stan powietrza atmosferycznego w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi w strefie wielkopolskiej w 2022 roku

OCHRONA ZDROWIA LUDZI											
Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	pył PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	pył PM2.5
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

klasa A – stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych

klasa B – stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji

klasa C – stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie Tabeli 7.28. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5) z „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2022”, opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu.

Jak wynika z tabeli, według kryterium ochrony zdrowia, w tej strefie nie stwierdzono przekroczeń dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM2,5 i PM10 oraz zawartego w pyłu zawieszonym ołowiu, arsenu, kadmu i niklu. Występowały natomiast przekroczenia poziomów dopuszczalnych w zakresie benzo(a)pirenu (klasa C).

Pomimo bardziej korzystnych wyników dla obszaru rewitalizacji w stosunku do średniej gminnej w zakresie jakości powietrza, uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych zwrócili uwagę na zły stan powietrza na obszarze rewitalizacji. Jako przyczyny tego zjawiska

wskazywano: palenie materiałami złej jakości, duże natężenie ruchu samochodowego oraz niską efektywność energetyczną budynków.

Jednym z zagrożeń dla jakości powietrza na obszarze rewitalizacji jest tzw. niska emisja. Definiowana jest ona jako emisja pyłów i gazów do atmosfery ze źródeł nieprzekraczających 40 m wysokości. Wiąże się ona z niską efektywnością energetyczną budynków, wynikającą z przestarzałych technologii budowlanych i brakiem ich modernizacji m.in. brakiem ocieplenia i izolacji cieplnej, nieszczelności pokrycia dachowego, stolarki okiennej. Przez nieszczelność zabudowy, część ciepła wydostaje się na zewnątrz co powoduje straty ciepła i konieczność dalszego dogrzewania mieszkań, aby utrzymać odpowiednią temperaturę. Dużym problemem są również kwestie finansowe. Narastający kryzys energetyczny spowodował wysokie podwyżki cen paliw i prądu, co w połączeniu z niskimi zarobkami ogranicza możliwości wymiany pieców i termomodernizacji budynków. Przeszkodę stanowią także skomplikowane i długotrwałe procedury prawne w zakresie wymiany źródeł ciepła (m.in. uzyskiwanie zezwoleń czy dofinansowań), co dodatkowo zniechęca mieszkańców do przejścia na ekologiczne formy ogrzewania budynków czy skorzystania z OZE w postaci np. paneli fotowoltaicznych. Dodatkowym problemem jest również niska świadomość ekologiczna mieszkańców, która w połączeniu z problemami finansowymi, skutkuje paleniem w piecu „czym popadnie”, co dodatkowo pogarsza jakość powietrza w obszarze rewitalizacji.

Źródłem zanieczyszczeń w granicach obszaru rewitalizacji jest także emisja liniowa pochodząca z transportu samochodowego. Jest to emisja, którą generuje transport prywatny i publiczny. Emisja liniowa powstaje z procesów spalania w pojazdach, w wyniku ścierania nawierzchni dróg, opon, okładzin, a także w związku z unoszeniem się pyłu z dróg. Ze środków komunikacji do powietrza emitowane są głównie: tlenki azotu, pyły, węglowodory aromatyczne, tlenek i dwutlenek węgla oraz metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników, m.in. od natężenia i płynności ruchu, parametrów technicznych i stanu drogi. Najbardziej zagrożone emisją liniową są tereny przyległe do ciągów komunikacyjnych – głównie ma to niekorzystny wpływ na uprawy rolne. Nadmienić należy, że szkodliwe substancje związane z komunikacją samochodową stanowią źródło emisji zanieczyszczeń z powierzchni gruntu. Jednym ze sposobów na zmniejszenie emisji liniowej na terenie obszaru rewitalizacji jest rozbudowanie ścieżek rowerowych zmniejszających ruch samochodowy na korzyść ruchu rowerowego.

Innym zauważalnym problemem obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej jest nagminne śmiecenie w miejscach publicznych, które zidentyfikowano podczas przeprowadzonej wizji lokalnej. Do pozostawionych śmieci najczęściej należą opakowania bądź butelki po napojach alkoholowych lub artykułach spożywczych. Odpady te pojawiają się najczęściej w parkach, w miejscach nie objętych monitoringiem, słabo oświetlonych i rzadziej uczęszczanych. Pozostawianie odpadów w miejscach niewyznaczonych może być spowodowane niską świadomością ekologiczną mieszkańców.

Rycina 16. Przykłady zaśmieconych miejsc na obszarze rewitalizacji

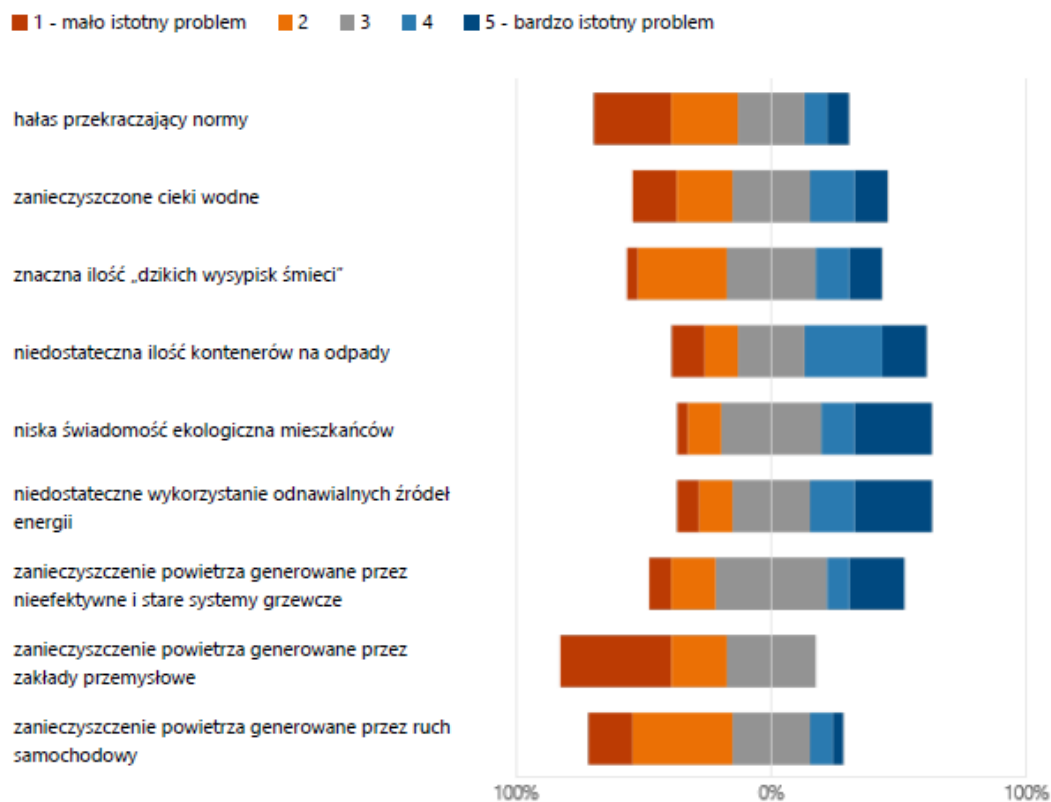
Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 05.02.2024 r.

Problem ten został również poruszony przez uczestników warsztatów rewitalizacyjnych, którzy wskazali na występowanie dzikich wysypisk na obszarze całej Gminy. Jako przyczyny występowania tego zjawiska wymieniano: wysokie opłaty za wywóz odpadów komunalnych, pozbywanie się odpadów przez lokalne firmy w związku z brakiem możliwości przekazania ich do PSZOK-u, niechęć mieszkańców i podmiotów do składania deklaracji śmieciowych oraz niewystarczającą liczbę kontenerów na odpady komunalne.

Problemy w sferze środowiskowej zostały również poddane badaniu ankietowym. Ankietowani w obszarze rewitalizacji dostrzegli największe problemy w zakresie: niedostatecznej ilości kontenerów na odpady oraz niedostatecznego wykorzystania odnawialnych źródeł energii (w obu przypadkach 11 z 23 ankietowanych uznało, że jest to bardzo istotny lub istotny problem) a także niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców (10 z 23 ankietowanych uznało, że jest to bardzo istotny lub istotny problem).

Rycina 17. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej według ankietowanych

Jak ocenia Pan/Pani problemy występujące na obszarze zaproponowanym do rewitalizacji?
Skala ocen to 1-5, gdzie 1-oznacza mało istotny problem, 5 – bardzo istotny problem.

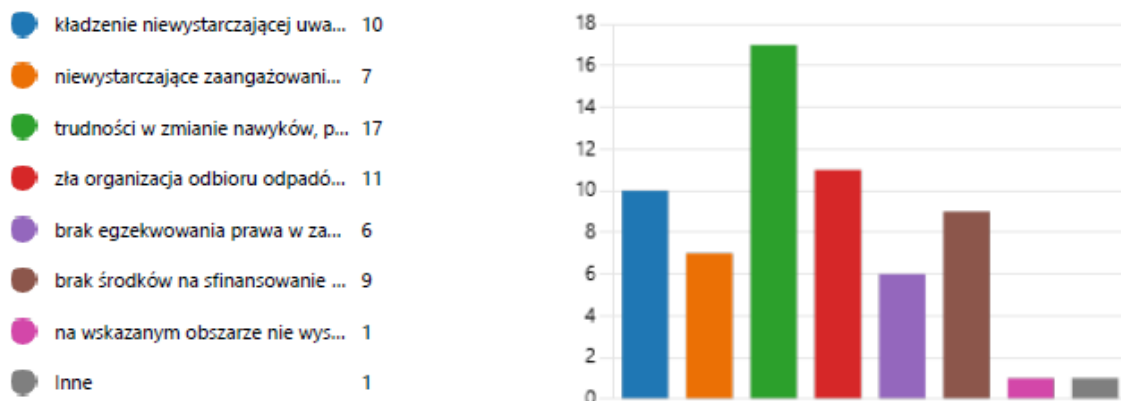

Źródło: opracowanie własne.

Z kolei jako główną przyczynę niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców, respondenci wskazali trudności w zmianie nawyków i przyzwyczajeń.

Rycina 18. Przyczyny niskiej świadomości ekologicznej na obszarze rewitalizacji według ankietowanych

Jaka jest według Pani/Pana główna przyczyna niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców?

Źródło: opracowanie własne.

Główne problemy w sferze środowiskowej występujące na obszarze rewitalizacji:

- niska świadomość ekologiczna mieszkańców;
- niska emisja pogarszająca jakość powietrza atmosferycznego;
- emisja liniowa pochodząca z ruchu samochodowego;
- śmiecenie w miejscach publicznych, w szczególności w parkach;
- niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- niska efektywność energetyczna budynków.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sytuację w sferze przestrzenno-funkcjonalnej na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeanalizowano na podstawie następujących wskaźników: liczby ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, liczby wydanych decyzji o warunkach zabudowy na 100 mieszkańców, liczby punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców oraz liczby podmiotów działających w podsekcji 92.00.Z PKD 2007 na 100 mieszkańców.

Tabela 11. Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Krzyż Wielkopolski

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji		Średnia dla Gminy
	Krzyż Wlkp. Centrum	Huta Szklana	
Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	0,00	1,64	2,84
Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy na 100 mieszkańców	0,00	0,27	0,52
Liczba punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców	0,57	0,27	1,21
Liczba podmiotów działających w podsekcji 92.00.Z PKD 2007 na 100 mieszkańców	0,1	0,00	0,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski

Wyniki danych wskaźnikowych wykazują, że wartości wskaźnika odnoszącego się do dostępności placów zabaw dla obu podobszarów (kolejno 0 i 1,64) były niższe w stosunku do średniej gminnej (2,84). Dodatkowo zaobserwowano mniej korzystny wskaźnik dotyczący liczby podmiotów działających w podsekcji 92.00.Z PKD 2007 na 100 mieszkańców (działalność związana z grami losowymi i zakładami wzajemnymi) dla podobszaru rewitalizacji Krzyż Wlkp. Centrum – 0,1 w stosunku do 0,07 dla obszaru całej Gminy. Z kolei pozostałe wskaźniki dla obu podobszarów uzyskiwały wartości bardziej korzystne niż średnia gminna.

W granicach podobszaru rewitalizacji Krzyż Wlkp. Centrum zlokalizowane instytucje pełniące funkcje centrotwórcze, istotne z punktu widzenia rozwoju lokalnego całej Gminy: z zakresu administracji (Urząd Miejski) i biznesu, kultury (Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna), handlu, gastronomii, rzemiosła nieuciążliwego, oświaty (Zespół Szkół im. Powstańców Wielkopolskich), kultu religijnego (Kościół pw. Św. Antoniego Padewskiego) oraz obiekty wpisane do rejestru zabytków i przestrzenie o charakterze rekreacyjnym. Do tego rodzaju przestrzeni należą:

Park im. Jana Pawła II

Przestrzeń zlokalizowana w bezpośrednim sąsiedztwie Zespołu Szkół Ogólnokształcących o powierzchni ok. 0,5 ha. Park dzieli na dwie części biegnąca pośrodku alejka wraz z odchodzącymi węższymi ścieżkami. W centralnym miejscu Parku zlokalizowany jest głaz narzutowy z tablicą upamiętniającą Jana Pawła II.

Rycina 19. Park im. Jana Pawła II w Krzyżu Wielkopolskim

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 05.02.2024 r.

Park Miejski

Zlokalizowany w centrum Miasta teren zieleni o powierzchni ok. 0,6 ha. W przestrzeni dominuje zieleń niska i średnia (w postaci krzewów). Centralny punkt parku stanowi fontanna z otaczającymi ją elementami małej architektury w postaci ławek, donic i koszy na śmieci. W parku zlokalizowana jest interaktywna tablica z kodami QR odnoszącymi do stron internetowych związanych z informacjami o Gminie.

Rycina 20. Park Miejski w Krzyżu Wielkopolskim

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 05.02.2024 r.

Park Staszica

Zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie dworca PKP Park o powierzchni ok. 1,4 ha. Teren parku jest niezagospodarowany, w jego centralnej części znajduje się polana. Do północnej granicy Parku (od strony ul. Staszica) przylegają pawilony handlowo-usługowe.

Rycina 21. Park Staszica w Krzyżu Wielkopolskim

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 05.02.2024 r.

Parki miejskie odgrywają kluczową rolę na obszarach publicznych, zapewniających bardzo potrzebną zieloną przestrzeń dla mieszkańców i korzyści dla środowiska, takie jak oczyszczanie powietrza, filtracja wody i regulacja klimatu. Zielone korytarze służą również jako siedliska dzikich zwierząt i przyczyniają się do ogólnej różnorodności biologicznej obszarów miejskich. Ponadto parki oferują wytchnienie od zgiełku miasta, zapewniając mieszkańcom spokojne i relaksujące środowisko.

Oprócz korzyści dla środowiska, główne części parku zapewniają również znaczące korzyści dla zdrowia mieszkańców. Spędzanie czasu na terenach zielonych może zmniejszyć stres, niepokój i depresję oraz poprawić ogólny stan zdrowia psychicznego. Odwiedzany park miejski zapewnia również możliwości aktywności fizycznej, takiej jak spacer, jogging i uprawianie sportu, co może pomóc w zapobieganiu chorobom przewlekłym, takim jak otyłość, cukrzyca i choroby serca. Ponadto wykazano, że kontakt z naturą poprawia funkcje poznawcze i uwagę u dzieci i dorosłych.

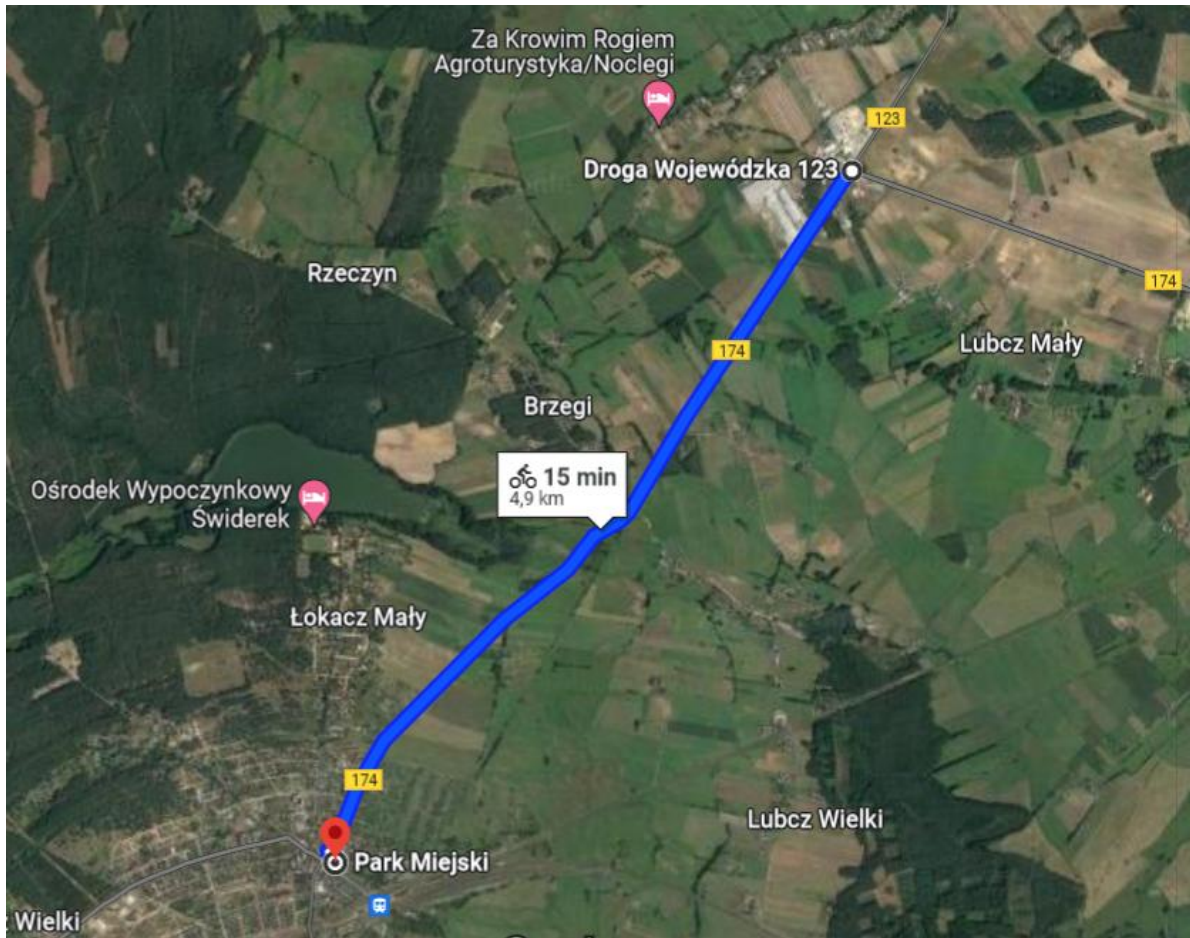
Parki miejskie oferują również korzyści społeczne, służąc jako miejsca spotkań mieszkańców do spotkań towarzyskich i interakcji. Stwarzają możliwości organizowania imprez społecznych, takich jak koncerty, festiwale i pikniki, które pomagają budować więzi społeczne i poczucie wspólnoty.

Z kolei na podobszarze Huta Szklana, poza skromnie wyposażonym placem zabaw oraz miejscu służącemu biesiadowaniu mieszkańców na świeżym powietrzu, brak jest obiektów i przestrzeni integrujących lokalną społeczność. Tego typu obiektem mogłaby stać się sala wiejska, która obecnie głównie pełni rolę magazynu dla Przedszkola nr 1 w Krzyżu Wielkopolskim. Brak przestrzeni dla spotkań mieszkańców Huty Szklanej uniemożliwia organizację wydarzeń i zajęć służących zacieśnianiu więzi społecznych, rozwojowi kulturalnemu oraz kreowaniu inicjatyw oddolnych.

Zauważalnym problemem przestrzennym obu podobszarów rewitalizacji jest stosunkowo duża odległość między nimi. Odległość od Parku Miejskiego stanowiącego centralną część podobszaru Krzyż Wlkp. Centrum do siedziby największego przedsiębiorstwa w Gminie (firmy Thule Sp. z o.o. zlokalizowanej w granicach podobszaru Huta Szklana) wynosi 4,3 km (pokonanie takiego dystansu pieszo średnio zajmuje 58 min, rowerem 15 min). Należy zaznaczyć, że jest to trasa w większości wyznaczona na przebiegu drogi wojewódzkiej nr 174, która infrastrukturalnie nie zapewnia rozwiązań ułatwiających przemieszczanie się osobom niezmotoryzowanym (brak równoległej ścieżki pieszo-rowerowej). Ze względu na wagę, jaką odgrywa podobszar rewitalizacji Huta Szklana w rozwoju gospodarczym całej Gminy, należy zwiększyć dostępność tego obszaru dla mieszkańców innych części Gminy. Wzrastająca popularność roweru i troska o bezpieczeństwo rowerzystów wymagają stworzenia odpowiedniej sieci infrastruktury rowerowej, która spełni oczekiwania rowerzystów, nie będzie powodowała konfliktów z innymi uczestnikami ruchu, a co najważniejsze zapewni bezpieczeństwo na drogach.

Problem niewystarczającej infrastruktury pieszo-rowerowej został podniesiony również przez uczestników warsztatów rewitalizacyjnych, którzy wskazywali tą niedogodność przede wszystkim w kontekście dojazdów do zakładów pracy i szkół.

Rycina 22. Droga jaką musi pokonać rowerzysta, chcący udać się z Parku Miejskiego w Krzyżu Wielkopolskim do Huty Szklanej

Źródło: Google Maps

Warto zaznaczyć, że wzdłuż części analizowanej wyżej trasy swój przebieg ma wał tzw. „Toru Wałczowskiego” – nieużytkowanej obecnie linii kolejowej relacji Krzyż Wielkopolski-Wałcz. Pozostałości infrastrukturalne (wały ziemne, pozostałości przystanków kolejowych) mogą stanowić potencjalną lokalizację planowanej infrastruktury pieszo-rowerowej.

Rycina 23. Pozostałości infrastrukturalne tzw. „Toru Walczowskiego”

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 05.02.2024 r.

Na obszarze rewitalizacji zauważa się również problem niskiego bezpieczeństwa na drogach. Według danych z *Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji* opartego na danych udostępnionych przez Komendę Główną Policji w Warszawie, w latach 2018-2022 w granicach obszaru rewitalizacji zarejestrowano łącznie 113 zdarzeń drogowych (97 na podobszarze Krzyż Wlkp. Centrum, 16 na podobszarze Huta Szklana), co stanowiło ponad 97% wszystkich zdarzeń drogowych, które wystąpiły w tym okresie w całej Gminie. W podobszarze Krzyż Wlkp. Centrum najwięcej wypadków drogowych dotyczyło ul. Wojska Polskiego (28%), ul. Jana Pawła II (19%) oraz ul. Zachodniej (12%).

Tabela 12. Liczba zdarzeń drogowych w granicach obszaru rewitalizacji w latach 2018-2022

Adres	Liczba zdarzeń drogowych	Udział w ogólnej liczbie zdarzeń drogowych
ul. Daszyńskiego	9	7,76%
ul. Sikorskiego	2	1,72%
ul. Sienkiewicza	1	0,86%
ul. Jana Pawła II	22	18,97%
ul. Kraszewskiego	1	0,86%
ul. Wybickiego	1	0,86%
ul. Kopernika	1	0,86%
Pl. Zwycięstwa	3	2,59%

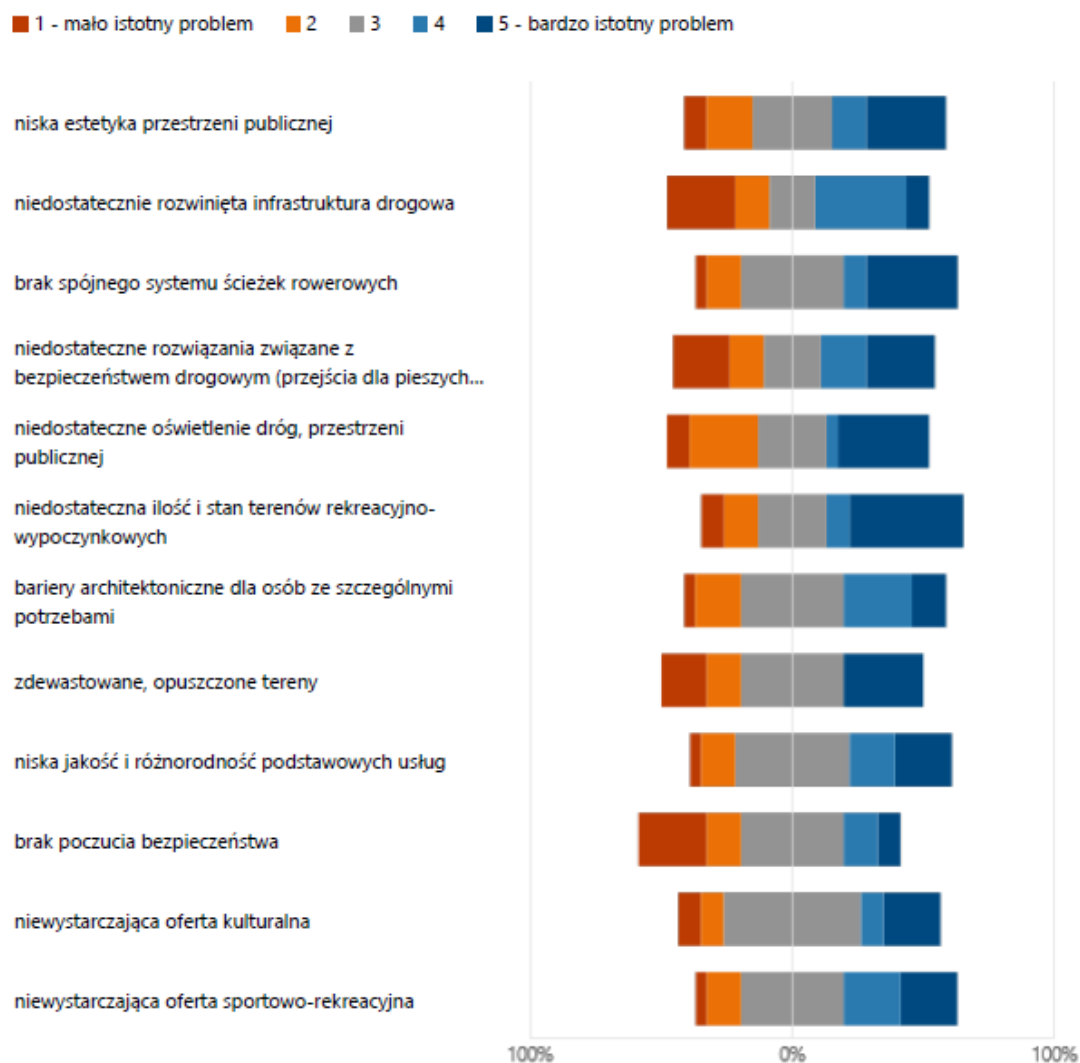
ul. Poznańska	7	6,03%
ul. Staszica	1	0,86%
ul. Rejtana	3	2,59%
ul. Wojska Polskiego	32	27,59%
ul. Zachodnia	14	12,07%
Huta Szklana	16	13,79%
Podobszar Krzyż Wlkp. Centrum	97	83,62%
Podobszar Huta Szklana	16	13,79%
łącznie na obszarze rewitalizacji	113	97,41%
łącznie w Gminie	116	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://sewik.pl/>

Z kolei wyniki badań ankietowych wykazały, że mieszkańcy za najbardziej istotne problemy w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej uważają: niedostateczną ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (12 z 23 ankietowanych zakwalifikowało je do grupy bardzo istotnych lub istotnych problemów), niską estetykę przestrzeni publicznej (10 z 23 ankietowanych uznało to za bardzo istotny lub istotny problem) oraz brak spójnego systemu ścieżek rowerowych (10 z 23 ankietowanych uznało to za bardzo istotny lub istotny problem).

Rycina 24. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych

Jak ocenia Pan/Pani problemy występujące na obszarze zaproponowanym do rewitalizacji?
Skala ocen to 1-5, gdzie 1-oznacza mało istotny problem, 5 – bardzo istotny problem.

Źródło: opracowanie własne.

Główne problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występujące na obszarze rewitalizacji:

- niedostateczna liczba atrakcyjnie zagospodarowanych terenów rekreacyjnych, w tym terenów zielonych;
- niedostateczna liczba miejsc o funkcjach integracyjnych, rekreacyjnych i wypoczynkowych;
- niedostateczna oferta kulturalna dostępna w oparciu o przestrzeń ogólnodostępną;

- niski poziom bezpieczeństwa na drogach;
- niski poziom wykorzystania roweru jako środka transportu, niedostateczna infrastruktura w tym zakresie;
- niski poziom integracji przestrzennej podobszarów rewitalizacji.

3.3.5. Sfera techniczna

Problemy w sferze technicznej występujące na obszarze rewitalizacji są ściśle powiązane z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Elementy przestrzeni znajdujące się w granicach poszczególnych podobszarów rewitalizacji narażone są na oddziaływanie czynników zewnętrznych (w tym atmosferycznych) oraz degradację powodowaną przez człowieka, czy to poprzez nieodpowiednią konserwację czy bezpośrednią dewastację i zniszczenia. W ramach delimitacji obszaru rewitalizacji analizowano liczbę obiektów przestrzeni publicznej (plac zabaw, skwery, zieleńce, place, inne ogólnodostępne przestrzenie publiczne) w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców, liczbę obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców oraz liczbę obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) na 100 mieszkańców. Wszystkie badane wskaźniki dla podobszarów rewitalizacji wypadają korzystniej niż średnia gminna.

Tabela 13. Porównanie wskaźników dla sfery technicznej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Krzyż Wielkopolski

Wskaźnik	Podobszar rewitalizacji		Średnia dla gminy
	Krzyż Wlkp. Centrum	Huta Szklana	
Liczba obiektów przestrzeni publicznej (plac zabaw, skwery, zieleńce, place, inne ogólnodostępne przestrzenie publiczne) w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	0,03	0,00	0,16
Liczba obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,01	0,27	0,62
Liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) na 100 mieszkańców	0,01	0,27	0,64

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski.

Pomimo tego, przeprowadzona wizja lokalna oraz konsultacje z przedstawicielami Urzędu Miejskiego wykazały, że w granicach obu podobszarów rewitalizacji znajdują się nieużytkowane obiekty gminne ze względu na zły stan techniczny. W granicach podobszaru Krzyż Wlkp. Centrum do takich obiektów zaliczyć można budynek zlokalizowany przy ul. Jana Pawła II 15, który stoi całkowicie pusty i nie pełni żadnej funkcji użytkowej. Do najpilniejszych działań infrastrukturalnych zalicza się całkowity remont i wyposażenie pomieszczeń,

zastosowanie odnawialnych źródeł energii w celu ogrzewania budynku, a także dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Rycina 25. Stan techniczny budynku przy ul. Jana Pawła II 15

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 05.02.2024 r.

Z kolei w granicach podobszaru Huta Szklana znajduje się budynek sali wiejskiej, który przez większość czasu jest zamknięty, a sporadycznie jest wykorzystywany do prowadzenia spotkań dla mieszkańców. Posiada on dużą salę wraz ze sceną, jednak ze względu na niski stan techniczny obiektu, pełni on głównie rolę miejsca do przechowywania stołów, mebli, narzędzi i innych rzeczy związanych z działalnością Przedszkola nr 1. Do najpilniejszych prac infrastrukturalnych należą: instalacja niskoemisyjnego źródła ciepła, wydzielenie i wyposażenie zaplecza sanitarnego (toalety i aneksu kuchennego), instalacja oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego, odnowa lub/i wymiana stolarki drzwiowej oraz okien a także prace tynkarskie i wykończeniowe.

Rycina 26. Stan techniczny Sali Wiejskiej w Hucie Szklanej

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 05.02.2024 r.

Ponadto w granicach obszaru rewitalizacji znajdują się również obiekty infrastruktury technicznej będące własnością Gminy, które obecnie nie są użytkowane. Do takich zaliczyć można silosy, w których przechowywane były paliwa płynne, zlokalizowane po południowej stronie terenów kolejowych w Krzyżu Wielkopolskim (w sąsiedztwie ul. Kosynierów).

Rycina 27. Silosy w Krzyżu Wielkopolskim

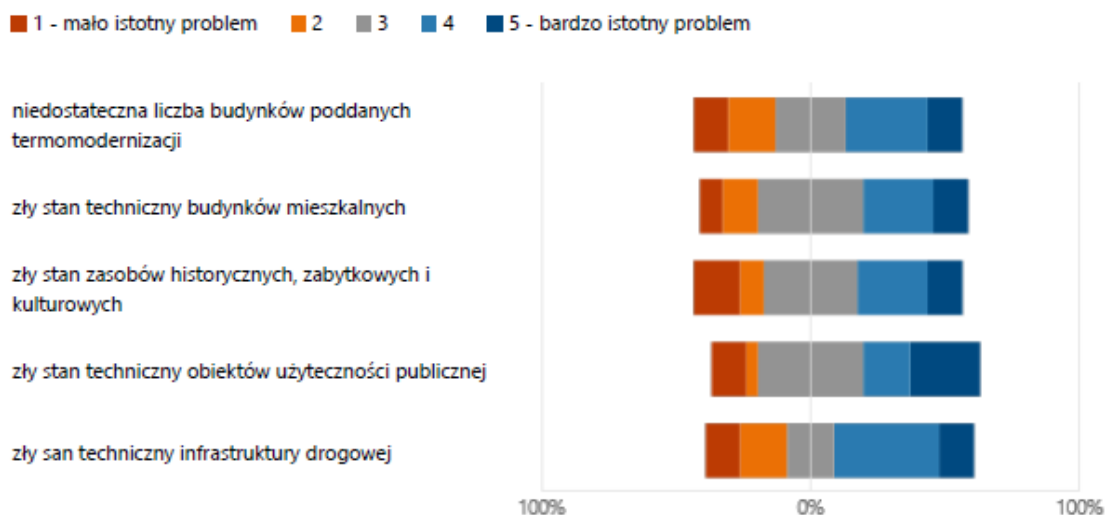
Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 05.02.2024 r.

Wszystkie z ww. obiektów gminnych wymagają szeregu prac infrastrukturalnych w celu zwiększenia dostępności, funkcjonalności, atrakcyjności, estetyki oraz bezpieczeństwa przestrzeni. Obecnie większość z opisanych obiektów, w całości lub w części, posiada potencjał, który może zostać wykorzystany po przeprowadzeniu odpowiednich prac modernizacyjnych. Równie ważnym będzie, aby po przeprowadzonych działaniach infrastrukturalnych, stworzyć plan działań miękkich – społecznych czy kulturalnych, w celu odpowiedniego wykorzystania nowo powstałych miejsc.

Aspekt problemów technicznych występujących na obszarze rewitalizacji, analogicznie do poprzednich podrozdziałów, zbadany został również na etapie badania ankietowego. Mieszkańcy wykazali, że najbardziej istotnymi problemami w sferze technicznej są: zły stan techniczny infrastruktury drogowej (11 na 23 osoby odpowiedziało, że jest to bardzo istotny bądź istotny problem), zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej (10 na 23 osoby odpowiedziało, że jest to bardzo istotny bądź istotny problem) oraz niedostateczna liczba budynków poddanych termomodernizacji (10 na 23 osoby odpowiedziało, że jest to bardzo istotny bądź istotny problem).

Rycina 28. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze technicznej według ankietowanych

11. Jak ocenia Pan/Pani problemy występujące na obszarze zaproponowanym do rewitalizacji? Skala ocen to 1-5, gdzie 1-oznacza mało istotny problem, 5 – bardzo istotny problem.

Źródło: opracowanie własne.

Główne problemy w sferze technicznej występujące na obszarze rewitalizacji:

- występowanie gminnych obiektów, które obecnie są nieużytkowane ze względu na swój stan techniczny (w tym wymagających przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych);
- zły stan techniczny infrastruktury drogowej.

3.4. LOKALNE POTENCJAŁY OBSZARU

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występując wyłącznie na jego obszarze.

W Gminie Krzyż Wielkopolski istnieją różne instytucje publiczne i organizacje pozarządowe, które pracują wspólnie, aby wspierać rozwój społeczności lokalnej. Ich działania obejmują rozszerzanie dostępu do kultury, możliwości rozrywki, aktywnych form spędzania czasu, w tym uprawiania sportu oraz pomoc dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Te jednostki, które działają w obszarze rewitalizacji, mają duży potencjał do rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na tym obszarze i przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców. Należą do nich:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzyżu Wielkopolskim (MGOPS) – funkcjonuje jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej. Na poziomie lokalnym wykonuje zadania skierowane na wsparcie i poprawę warunków życia mieszkańców Gminy Krzyż Wielkopolski. Formy i metody wsparcia dostosowane są do indywidualnych potrzeb i sytuacji konkretnej rodziny i osoby.

Klub Seniora w Krzyżu Wielkopolskim – mający siedzibę w MGOK, jego członkowie czynnie uczestniczą w życiu kulturalnym, biorąc udział w wielu uroczystościach organizowanych na terenie Gminy i powiatu. Seniorzy pielęgnują tradycje lokalne, kulturalne, przekazując zwyczaje z pokolenia na pokolenie. Podejmowane przez nich działania integrują seniorów, rozbudzają zainteresowania i upowszechniają zdrowy styl życia.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Krzyżu Wielkopolskim – najważniejsza gminna instytucja kultury, w skład której wchodzi Ośrodek Kultury, mieszczący się na ul. Wojska Polskiego 11 oraz Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy z siedzibą na ul. Sienkiewicza 1. Ośrodek dysponuje nowoczesną salą widowiskową, salą towarzysko-konferencyjną oraz galerią wystawienniczą. Z sali widowiskowej Ośrodka Kultury korzystają szkoły i przedszkola z Gminy Krzyż Wielkopolski, organizując imprezy środowiskowe i szkolne. Do najważniejszych wydarzeń organizowanych i współorganizowanych przez MGOK należą: Powiatowy Przegląd Widowisk Świątecznych, Powiatowy Konkurs Recytatorski „Bractwo Brzechwy, Tuwima i innych autorów”, Konkurs Fotograficzny im. M. Bakinowskiego „Między Drawą a Notecią”, impreza rekreacyjna „Rusz się człowieku”, cykl imprez plenerowych „Lato na Królewskim”, „Krzyskie Letnie Spotkania Kameralne”, Dożynki Gminne, „Zostań Krzyskim Mikołajem”.

Nadleśnictwo Krzyż – jako jednostka zarządzająca terenami leśnymi z ramienia Lasów Państwowych odpowiada m.in. za zagospodarowanie terenów na cele turystyczno-rekreacyjne (tworzenie szlaków pieszych, rowerowych i konnych) oraz organizację działań związanych z edukacją leśną.

Rycina 29. Siedziba Nadleśnictwa Krzyż

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 05.02.2024 r.

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Krzyżu Wielkopolskim – organem prowadzącym ZSO jest Gmina. W jego skład wchodzi szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym oraz liceum ogólnokształcące. Jednostka odpowiedzialna jest za nauczanie szkolne na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym, ale także organizację szeregu wydarzeń szkolnych, sportowych, innowacji szkolnych, projektów czy działań dydaktycznych, artystycznych i sportowych.

Dużym potencjałem obszaru rewitalizacji, ale także całej Gminy Krzyż Wielkopolski jest **aktywność licznych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych** funkcjonujących na terenie całej gminy. Ich przedmiotowa działalność najczęściej koncentruje się na zagadnieniach z zakresu pomocy społecznej, aktywizacji seniorów, sportu, kultury i rekreacji. Głównymi

zadaniami organizacji pozarządowych jest kształtowanie wśród mieszkańców świadomych postaw prospołecznych, promocja działań związanych z upowszechnianiem aktywności fizycznej i kulturalnej, działanie na rzecz lokalnej społeczności oraz dbanie i zachęcanie do poznawania zasobów dziedzictwa kulturowego. Zadania te realizowane są za pomocą spotkań edukacyjnych, akcji tematycznych, warsztatów zajęciowych, wyjazdów integracyjnych oraz innych organizowanych wydarzeń.

Wśród stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy można wymienić m.in.:

Tabela 14. Charakterystyka organizacji pozarządowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji

Nazwa podmiotu	Zakres działalności
CARITAS przy Parafii Św. Antoniego w Krzyżu Wielkopolskim	Działalność charytatywna
CARITAS przy Parafii N.S.P.J w Krzyżu Wielkopolskim	Działalność charytatywna
Krzyskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół	Inicjowanie, wspieranie i propagowanie politycznej, społecznej, kulturalnej i gospodarczej aktywności obywateli, w tym wszelkich form integracji społecznej, w szczególności integracji osób pełnosprawnych z osobami z niepełnosprawnością.
Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych „Ostoja”	Promowanie walorów przyrodniczych, turystycznych, historycznych i kulturowych regionu
Klub Biegacza AKTYWNI	Sport amatorski, rekreacyjny
Ludowy Zespół Sportowy „RELAX” w Krzyżu Wlkp.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu
Miejski Klub Sportowy „Drawa”	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu
Międzyszkolny Uczniowski Klub Karate Tradycyjnego „Fudokan” w Krzyżu Wlkp.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej
Stowarzyszenie Miłośników Muzyki Organowej i Kameralnej „Sauerianum”	Stowarzyszenie, jego członkowie i sympatycy popularyzują wśród szerokiego kręgu słuchaczy muzykę solową i kameralną z udziałem organów, zarówno dawną jak i współczesną
Polski Związek Działkowców Zarząd Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Kolejarz”	Zarządzanie ogrodami działkowymi
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy z siedzibą w Krzyżu Wielkopolskim	Zaspokajanie rozwoju intelektualnego i wymiany doświadczeń emerytów i rencistów
Między-Gminne Koło PZW Krzyż Wielkopolski	Organizacja wędkarstwa, rekreacji, sportu wędkarskiego, użytkowanie wód i działania na rzecz ochrony przyrody

Polski Związek Wędkarski Koło „Kolejarz”	Organizacja wędkarstwa, rekreacji, sportu wędkarskiego, użytkowanie wód i działania na rzecz ochrony przyrody
Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Sportu Klub Miłośników Turystyki Rowerowej „DYNAMO” Krzyż Wlkp.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu
Stowarzyszenie L.Z.S. Kuźnica Żelichowska	Prowadzenie działalności w systemie edukacji narodowej, współdziałanie ze szkołami w realizacji celów wychowawczych i zadań sportowych
Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Wielkopolska Komenda Hufca Trzcianka	Działalność harcerska
Stowarzyszenie Krzyskie Towarzystwo "Amazonki"	Reprezentowanie interesów kobiet po leczeniu raka piersi oraz pełna rehabilitacja psychofizyczna
Stowarzyszenie Przyjaciół Kuźnicy Żelichowskiej	Promocja obszarów wiejskich, prowadzenie działalności oświatowej i wychowawczej na rzecz społeczności lokalnej, inicjowanie, prowadzenie i wspieranie działalności kulturalnej, organizacja imprez dla i z udziałem członków lokalnej społeczności.
Regionalny Związek Pszczelarzy Wielkopolski Północnej w Chodzieży Koło Pszczelarzy w Krzyżu Wielkopolskim	Celem Związku jest stałe rozwijanie pszczelarstwa, reprezentowanie i ochrona interesów oraz godności i dobrego imienia pszczelarzy, kontynuowanie tradycji poprzednich organizacji pszczelarskich i dawnego Związku Pszczelarskiego.
Koło Miłośników Pszczelarstwa przy Nadleśnictwie Krzyż	Działalność pszczelarska
Wielkopolska Akademia Sztuk Walki	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu
Stowarzyszenie „ŁOKACZANKI” w Łokaczu Wielkim	Inicjowanie, wspieranie i propagowanie politycznej, społecznej, kulturalnej i gospodarczej aktywności obywateli, w tym wszelkich form integracji społecznej
Polski Komitet Pomocy Społecznej	Działalność charytatywna
Stowarzyszenie Motocyklistów PCT Riders	Propagowanie turystyki motocyklowej, poprawienie wizerunku motocyklistów oraz promowanie powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego ze szczególnym uwzględnieniem okolic miast Krzyża Wielkopolskiego i Wielenia
Kultura Ponad Wszystko	Popularyzowanie działalności kulturalnej
Stowarzyszenie na rzecz odnowy i rozwoju wsi Łokacz Mały – Królewski Zakątek	Promocja obszarów wiejskich, prowadzenie działalności oświatowej i wychowawczej na rzecz społeczności lokalnej, inicjowanie, prowadzenie i wspieranie działalności kulturalnej, organizacja imprez dla i z udziałem członków lokalnej społeczności

Stowarzyszenie DROGOWSKAZY w kierunku kultury	Popularyzowanie działalności kulturalnej
Stowarzyszenie Słoneczny Dom	Działanie na rzecz dzieci, edukacji i profilaktyki społecznej, oraz skupianie lokalnego środowiska wokół spraw publicznych, a zwłaszcza rozwoju i promocji placówki opiekuńczo-wychowawczej w Krzyżu Wielkopolskim.
Stowarzyszenie ZIELONA DOLINA NA ŁĘGACH w Lubczu Wielkim	Promocja obszarów wiejskich, prowadzenie działalności oświatowej i wychowawczej na rzecz społeczności lokalnej, inicjowanie, prowadzenie i wspieranie działalności kulturalnej, organizacja imprez dla i z udziałem członków lokalnej społeczności
Krzyżski Klub Sportowy JOKER	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu
Aktywne Morsy Krzyż Wielkopolski	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krzyżu Wielkopolskim.

Ponadto w granicach obszaru rewitalizacji istnieją przestrzenie i obiekty, które potencjalnie mogą sprzyjać integracji mieszkańców, wzmocnieniu lokalnych więzi społecznych, a także aktywności mieszkańców w różnych grupach wiekowych, jednak obecnie nie są w pełni wykorzystywane. Wśród takich miejsc można wyróżnić:

Park im. Jana Pawła II - Przestrzeń zlokalizowana w bezpośrednim sąsiedztwie Zespołu Szkół Ogólnokształcących o powierzchni ok. 0,5 ha. Park dzieli na dwie części biegnąca pośrodku alejka wraz z odchodzącymi węższymi ścieżkami. W centralnym miejscu Parku zlokalizowany jest głąz narzutowy z tablicą upamiętniającą Jana Pawła II.

Park Miejski - Zlokalizowany w centrum Miasta teren zieleni o powierzchni ok. 0,6 ha. W przestrzeni dominuje zieleń niska i średnia (w postaci krzewów). Centralny punkt parku stanowi fontanna z otaczającymi ją elementami małej architektury w postaci ławek, donic i koszy na śmieci. W parku zlokalizowana jest interaktywna tablica z kodami QR odnoszącymi do stron internetowych związanych z informacjami o Gminie.

Park Staszica - Zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie dworca PKP Park o powierzchni ok. 1,4 ha. Teren parku jest niezagospodarowany, w jego centralnej części znajduje się polana. Do północnej granicy Parku (od strony ul. Staszica) przylegają pawilony handlowo-usługowe.

W granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowane są obiekty będące własnością Gminy, niepełniące obecnie żadnej funkcji – pustostany. Do tego rodzaju obiektów zaliczyć można budynek przy ul. Jana Pawła II 15 w Krzyżu Wielkopolskim oraz Sali Wiejskiej w Hucie Szklanej. Adaptacja pustostanów do pełnienia nowej funkcji może być ważnym elementem w poprawie integracji mieszkańców, wzmocnieniu lokalnych więzi społecznych, a także aktywności mieszkańców w różnych grupach wiekowych.

Istotnym potencjałem obszaru rewitalizacji o charakterze kulturowym i dziedzictwa lokalnego są tradycje kolejowe Gminy Krzyż Wielkopolski. Pojawienie się nazwy Krzyż wiąże

się z funkcjonowaniem bardzo dużego węzła kolejowego wybudowanego w połowie XIX wieku wraz z rozległą osadą kolejową. Powstanie kompleksu związane jest z budową Królewskiej Pruskiej Kolei Wschodniej, która w 1851 roku połączyła Berlin z Bydgoszczą, a w 1867 roku rozszerzyła się do Królewca w Prusach Wschodnich. Linia ta przecinała się z trasą kolei łączącej Poznań i Szczecin powstałej w 1848 roku. Pierwotna nazwa miasta brzmiała Kreuz am Ostbahn, a nazwę Krzyż wprowadzono w 1945 r., natomiast w 1991 roku – Krzyż Wielkopolski. Na terenie Gminy krzyżują się ważne linie kolejowe umożliwiające między innymi połączenie z Hamburgiem oraz Berlinem (nr 351 oraz nr 203). Istnieje również linia wyłączona z użytkowania – prowadząca po tzw. „Torze Wałczowskim” relacji Krzyż Wielkopolski-Wałcz. Stanowi ona potencjalną przestrzeń do wykorzystania na cele komunikacyjne i rekreacyjne ze względu na swój przebieg wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 123 łączącej najważniejsze miejscowości gminne oraz częściowo przygotowane miejsce pod wytyczenie ścieżki pieszo-rowerowej.

Na terenie Huty Szklanej funkcjonuje kilka większych przedsiębiorstw, będących miejscem zatrudnienia wielu mieszkańców. Stanowią one również potencjał gospodarczy obszaru dający możliwość nawiązania współpracy samorządu z biznesem w celu wsparcia lokalnej przedsiębiorczości oraz podniesienia kwalifikacji zawodowych mieszkańców.

3.5. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Prace przeprowadzone na poszczególnych etapach opracowywania dokumentu takie jak delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz przeprowadzona analiza wskaźnikowa, warsztaty rewitalizacyjne, wizja lokalna, konsultacje społeczne wraz z badaniem ankietowym, a także pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji potwierdziły koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w granicach obszaru rewitalizacji, które znacząco hamują rozwój wszystkich podobszarów rewitalizacji, jak i całej gminy. Potwierdza to zasadność wyznaczenia obszaru rewitalizacji w jednostkach Krzyż Wlkp. Centrum oraz Huta Szklana.

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zidentyfikowano w szczególności: problem ubóstwa, przestępczości, konieczność zwiększenia wsparcia dla osób ze szczególnymi potrzebami, starzenie się społeczeństwa, zwiększenie zapotrzebowania na usługi dla osób starszych, odpływ ludzi młodych, niski poziom aktywności i integracji mieszkańców, niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym, niedostateczną liczbę miejsc atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów, niski poziom współpracy organizacji pozarządowych, niskie zarobki i niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorstw, potrzebę rozwoju współpracy samorządu z lokalnymi przedsiębiorstwami w zakresie organizacji wydarzeń związanych z rozwojem zawodowym, niską świadomość ekologiczną mieszkańców, w tym śmiecenie w miejscach publicznych, niską emisję pogorszającą jakość powietrza atmosferycznego, niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, niską efektywność energetyczną budynków, niedostateczną liczbę atrakcyjnie zagospodarowanych terenów rekreacyjnych, w tym terenów zielonych,

niedostateczną liczbę miejsc o funkcjach integracyjnych, rekreacyjnych i wypoczynkowych, niedostateczną ofertę kulturalną dostępną w oparciu o przestrzenie ogólnodostępne, niski poziom bezpieczeństwa na drogach, niski poziom wykorzystania roweru jako środka transportu oraz niedostateczną infrastrukturę w tym zakresie, niski poziom integracji przestrzennej podobszarów rewitalizacji, występowanie gminnych obiektów, które obecnie są nieużytkowane ze względu na swój stan techniczny (w tym wymagających przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych).

Potrzeba rewitalizacji wynika z nagromadzenia zjawisk problemowych, ale również z ich wzajemnego powiązania i oddziaływania. Problemy w sferze społecznej (np. akty wandalizmu, brak integracji mieszkańców) wynikają częściowo z innych problemów (np. niedostatecznej liczby miejsc spędzania czasu wolnego oraz niewystarczającego zagospodarowania i wykorzystania przestrzeni rekreacyjnych). Problem starzejącego się społeczeństwa jest powiązany z obniżającym się poziomem aktywności i integracji społecznej, ale także zwiększa potrzeby związane dostosowaniem przestrzeni publicznych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Mieszkańcy Gminy Krzyż Wielkopolski odczuwają potrzebę zacieśniania więzi i wzrostu integracji. Działania rozwojowe w tym aspekcie mogą być realizowane zarówno w wymiarze miękkim, angażując lokalne stowarzyszenia i mieszkańców do podejmowania wspólnych działań oraz infrastrukturalnym – poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznych, w których mieszkańcy całej Gminy będą mieli możliwość spędzania wolnego czasu.

Na negatywne zjawiska w sferze społecznej odpowiadać powinny samorządowe instytucje społeczno-kulturalne oraz potrzeby społeczno-gospodarcze Gminy. Ich działalność wpływa na jakość życia w zakresie zaspokajania potrzeb wyższego rzędu – duchowych, estetycznych, rekreacyjnych, kulturalnych itp. Dzięki zgromadzonym zasobom wiedzy mogą wzmacniać zasoby kapitału ludzkiego swoich użytkowników. Coraz częstszym trendem zauważalnym w działaniach tychże instytucji jest odchodzenie od biernej prezentacji swoich zbiorów na rzecz bardziej aktywnych form edukacyjnych, które służą nie tylko zdobywaniu wiedzy, ale również kompetencji społecznych i obywatelskich. Wśród nich za kluczowe uznać należy umiejętności współdziałania, które łatwiejsze jest tam, gdzie wyższe są zasoby kapitału społecznego, zdefiniowanego jako sieci powiązań społecznych łączących jednostki i grupy społeczne z podobnych lub różnych środowisk, którym towarzyszą normy zaufania i wzajemności.

W zakresie pobudzenia aktywności społecznej istnieje potrzeba stworzenia i stałego rozwijania forum dialogu i współpracy między władzami lokalnymi a zaangażowanymi mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi, a także samymi organizacjami. W tym kontekście ważne jest stworzenie przestrzeni, gdzie zarówno organizacje pozarządowe, jak i inne grupy nieformalne mogłyby pracować i realizować swoje pomysły.

Dostrzega się również potrzebę przebudowy obiektów i uatrakcyjnienia przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji oraz ich wyposażenia, dzięki czemu odzyskają bądź

poszerzą swoje funkcje i będą komfortowe dla wszystkich użytkujących je osób. Takimi miejscami są parki w centrum Krzyża Wielkopolskiego, czy też budynek przy ul. Jana Pawła II 15 lub sala wiejska w Hucie Szklanej. Przywrócenie i dostosowanie tych obiektów do współczesnych norm i potrzeb odpowiadających lokalnej społeczności stanowić będzie impuls do integracji środowiska lokalnego, rozwoju i interesującego spędzania czasu wolnego. Wprowadzenie zmian i stworzenie odpowiednich warunków pozwolą mieszkańcom na rozwój inicjatyw społecznych, wpływając pozytywnie zarówno na obszar rewitalizacji, jak i całą Gminę. Zintegrowane działania wymagają zaangażowania władz lokalnych, społeczności oraz organizacji pozarządowych, aby osiągnąć zamierzone cele.

Z kolei w związku z generowanym zanieczyszczeniem powietrza na obszarze rewitalizacji należy brać również pod uwagę potrzeby termomodernizacyjne budynków oraz zwiększenie stopnia wykorzystywania alternatywnych środków transportu przez mieszkańców. Wytyczenie ścieżek pieszo-rowerowych wpłynęłoby również na poprawę bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców w przemieszczaniu się po Gminie, a także na poprawę atrakcyjności turystycznej obszaru oraz rozwój gospodarczy.

4. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Stanowi ona wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Określa ona opis docelowego stanu obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na których planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolą wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinni utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, wizja obszaru rewitalizacji w perspektywie do 2034 roku brzmi:

Przeprowadzone działania rewitalizacyjne przekształciły centrum Krzyża Wielkopolskiego i Hutę Szklaną w atrakcyjne miejsca do życia. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji stanowią pełną inicjatyw, aktywną i zintegrowaną społeczność, która realizuje się w przystosowanej do tego celu przestrzeni, która pozwoliła na rozszerzenie oferty społeczno-kulturalnej świadczonej przez samorząd. Obiekty i obszary, które wcześniej były zaniedbane lub niewykorzystane zostały zagospodarowane w sposób atrakcyjny z zachowaniem zasad ochrony środowiska oraz dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, dzięki czemu są przyjazne dla wszystkich. Dodatkowo zwiększenie dostępności i spójności komunikacyjnej obu podobszarów podniosło atrakcyjność turystyczną obszaru, bezpieczeństwo na drogach i jakość powietrza. Nowoczesna, bezpieczna i estetyczna przestrzeń sprawia, że mieszkańcy mogą rozwijać swoje pasje, realizować się zawodowo, a także aktywnie wypoczywać. Osiągnięte poprzez kompleksową rewitalizację efekty rozprzestrzeniają się również na dalsze części Gminy Krzyż Wielkopolski stymulując rozwój lokalny i poprawiając życie mieszkańców.

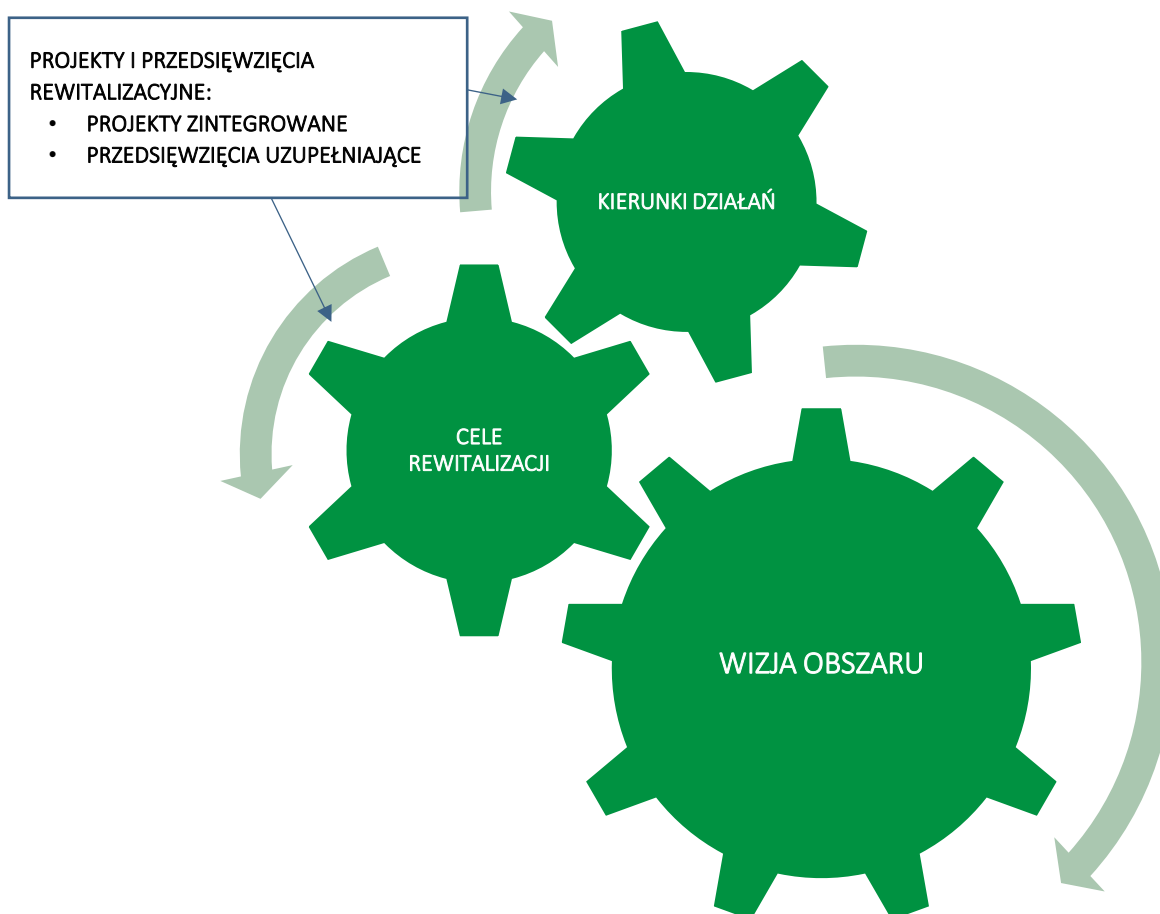
5. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2034 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 6. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Rycina 30. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono 16 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

Tabela 15. Cele i kierunki rewitalizacji

CEL 1: Zmierzamy w stronę społeczeństwa obywatelskiego	
Kierunek 1.1.	Tworzenie warunków (m.in. lokalowych, edukacyjnych, finansowych) do pobudzania aktywności społecznej mieszkańców oraz rozwoju i współpracy już istniejących organizacji
Kierunek 1.2.	Zwiększanie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności, w tym integracji międzypokoleniowej
Kierunek 1.3.	Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej
Kierunek 1.4.	Włączenie mieszkańców w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji
Kierunek 1.5.	Wzmocnienie poczucia przynależności i tożsamości lokalnej
CEL 2: Dajemy napęd rozwojowi społecznemu i gospodarczemu	
Kierunek 2.1.	Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i seniorów
Kierunek 2.2.	Rozszerzenie oferty kulturalnej, sportowej, edukacyjnej stanowiącej odpowiedź na potrzeby mieszkańców w różnych grupach wiekowych
Kierunek 2.3.	Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców
Kierunek 2.4.	Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych
Kierunek 2.5.	Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji, w tym eliminowanie barier architektonicznych
CEL 3: Tworzymy przystanki do spędzania aktywnego i biernego odpoczynku	
Kierunek 3.1.	Tworzenie funkcjonalnej, spójnej i estetycznej przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców
Kierunek 3.2.	Wykorzystanie istniejących obiektów i przestrzeni do pełnienia funkcji społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych
Kierunek 3.3.	Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców
Kierunek 3.4.	Poprawa stanu powietrza i zdrowia mieszkańców poprzez ograniczenie niskiej emisji
Kierunek 3.5.	Poprawa efektywności energetycznej budynków
Kierunek 3.6.	Rozwój zielonej infrastruktury w celu ograniczenia skutków zmian klimatu

Źródło: opracowanie własne.

6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Gminie Krzyż Wielkopolski zostały zaplanowane w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, a nie wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów. Zaplanowano katalog działań, na który składają się 4 podstawowe projekty zintegrowane oraz 1 przedsięwzięcie uzupełniające. Projekty podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast projekt uzupełniający ma charakter głównie infrastrukturalny, jednak jego realizacja przyczyni się do bezpośredniej poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji i nie tylko.

Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych, jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji (np. funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej), umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Projekty zintegrowane realizowane będą przez Gminę Krzyż Wielkopolski we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej projektów zintegrowanych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji projektów zintegrowanych. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

6.1. LISTA PLANOWANYCH PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tabela 16. Opis projektu zintegrowanego nr 1

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1
Gminne Centrum Organizacji Pozarządowych
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Krzyż Wielkopolski
Potencjalni partnerzy
Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia działające na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzyżu Wielkopolskim Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Krzyżu Wielkopolskim Lokalni liderzy
Lokalizacja przedsięwzięcia
Budynek przy ul. Jana Pawła II 15 (na obszarze rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom aktywności i integracji mieszkańców, • wysoki poziom ubóstwa, • niedostatecznie rozbudowana oferta społeczna i kulturalna dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów oraz niedostateczna współpraca pomiędzy poszczególnymi podmiotami w tym zakresie, • brak miejsc i wydarzeń, które mogłyby skłonić mieszkańców do wspólnych działań, • brak wspólnych przestrzeni dla organizacji pozarządowych, • niska współpraca oraz koordynacja projektów przez organizacje pozarządowe, • niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorstw, • występowanie obiektów kubaturowych w złym stanie technicznym, • występowanie obiektów, które nie pełnią obecnie żadnej funkcji, • niska efektywność energetyczna budynków.
Cel przedsięwzięcia
<p>Celem niniejszego projektu zintegrowanego jest tworzenie warunków (m.in. lokalowych, instytucjonalnych, organizacyjnych) do pobudzenia aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz rozwoju istniejących organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Krzyża Wielkopolskiego. Dodatkowym celem będzie zwiększenie współpracy Gminy Krzyż Wielkopolski z organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami, a także włączenie mieszkańców i organizacji w procesy planowania i wdrażania zmian w przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji. Stąd też Gminne Centrum Organizacji Pozarządowych nie tylko stanowić będzie płaszczyznę współpracy organizacji pozarządowych, ale również innych grup sformalizowanych, niesformalizowanych, lokalnych liderów, wolontariuszy. Nie wyklucza się również udostępniania pomieszczeń dla prowadzenia działań społecznych i kulturalnych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzyżu Wielkopolskim oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Krzyżu Wielkopolskim.</p>

Celem w wymiarze przestrzennym i technicznym jest poprawa stanu technicznego budynku przy ul. Jana Pawła II 15, adaptacja budynku do pełnienia nowych funkcji społecznych oraz zwiększenie dostępności obiektu wraz z jego otoczeniem, poprzez zastosowanie rozwiązań na rzecz osób starszych i dotkniętych niepełnosprawnościami.

Zakres realizowanych zadań

W obiekcie zlokalizowanym przy ul. Jana Pawła II 15 znajdzie się przestrzeń udostępniana na określonych zasadach dla organizacji pozarządowych, co pomoże w rozwijaniu idei społeczeństwa obywatelskiego i oddolnych inicjatyw.

Moduł I: Adaptacja budynku przy ul. Jana Pawła II 15 na Gminne Centrum Organizacji Pozarządowych

- opracowanie audytu energetycznego budynku;
- opracowanie dokumentacji projektowej (lub programu funkcjonalno-użytkowego) dotyczącej remontu budynku oraz adaptacji budynku do pełnienia nowych funkcji;
- termomodernizacja budynku, w tym zastosowanie odnawialnych źródeł energii;
- modernizacja wewnętrzna pomieszczeń – szpachlowanie, malowanie ścian, remont instalacji;
- dostosowanie pomieszczeń do osób ze szczególnymi potrzebami;
- zakup wyposażenia niezbędnego do realizacji celów organizacji pozarządowych, które będzie uniwersalne, możliwe do wykorzystania przez różnorodne stowarzyszenia, fundacje, grupy mieszkańców.

Moduł II: Utworzenie Gminnego Centrum Organizacji Pozarządowych

- udostępnianie pomieszczeń do codziennej działalności organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów, a także spotkań grupowych i wydarzeń o różnorodnym charakterze (na godziny lub całonocowo, w godzinach dostosowanych do potrzeb podmiotów użytkujących) – wsparcie otrzymują m.in.:
 - organizacje pozarządowe – w postaci doradztwa księgowego, prawnego, w zakresie pozyskiwania zewnętrznego finansowania w celu rozwoju i zwiększenia potencjału NGO's,
 - nieformalne grupy/lokalni liderzy – pomoc w zakresie sformalizowania działalności społecznej,
 - mieszkańcy (seniorzy, młodzież, osoby wykluczone społecznie) – w postaci warsztatów, zajęć, spotkań edukacyjnych i integracyjnych,
 - wolontariusze – pomoc seniorom i osobom z niepełnosprawnościami;
- udostępnianie sprzętu i platform do komunikacji zdalnej: sprzęt do webinarów np. kamery mikrofony oraz konta na platformach komunikacyjnych;
- animowanie aktywności mieszkańców i sąsiadów (grupy sąsiedzkie, kluby dyskusyjne itp.) oraz realizacja programów wspierania aktywności lokalnej (kursy, szkolenia, know-how, doradztwo), w tym o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, społeczno-gospodarczym,
- włączanie się w przygotowanie i realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- zachęcanie do podejmowania aktywności społecznej na obszarze rewitalizacji, wspieranie i koordynowanie tej aktywności.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Realizacja projektu zintegrowanego odbędzie się w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Działania będą zawierały rozwiązania umożliwiające swobodnie korzystanie i uczestnictwo zarówno osobom z różnymi formami niepełnosprawności, jak i osobom starszym, czy osobom z wózkami dziecięcymi.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Zmierzamy w stronę społeczeństwa obywatelskiego

Kierunek 1.1. Tworzenie warunków (m.in. lokalowych, edukacyjnych, finansowych) do pobudzania aktywności społecznej mieszkańców oraz rozwoju i współpracy już istniejących organizacji

Kierunek 1.2. Zwiększanie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności, w tym integracji międzypokoleniowej

Kierunek 1.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Kierunek 1.4. Włączenie mieszkańców w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji

Kierunek 1.5. Wzmocnienie poczucia przynależności i tożsamości lokalnej

CEL 2: Dajemy napęd rozwojowi społecznemu i gospodarczemu

Kierunek 2.1. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i seniorów

Kierunek 2.2. Rozszerzenie oferty kulturalnej, sportowej, edukacyjnej stanowiącej odpowiedź na potrzeby mieszkańców w różnych grupach wiekowych

Kierunek 2.4. Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych

Kierunek 2.5. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji, w tym eliminowanie barier architektonicznych

CEL 3: Tworzymy przystanki do spędzania aktywnego i biernego odpoczynku

Kierunek 3.1. Tworzenie funkcjonalnej, spójnej i estetycznej przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców

Kierunek 3.2. Wykorzystanie istniejących obiektów i przestrzeni do pełnienia funkcji społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych

Kierunek 3.5. Poprawa efektywności energetycznej budynków

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 2.000.000,00 zł Moduł II: 700.000,00 zł Łącznie: 2.700.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2025 Moduł II: 2025-2034

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba budynków zaadaptowanych do pełnienia funkcji społecznych	1 szt.

Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	1 szt.
Liczba organizacji pozarządowych wspartych w wyniku działań Gminnego Centrum Organizacji Pozarządowych	10 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba zrealizowanych wydarzeń, spotkań dla mieszkańców w ramach działania Gminnego Centrum Organizacji Pozarządowych	4 szt./mies.
Poprawa efektywności energetycznej obiektu – zmniejszenie zużycia energii	minimum 25%
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 17. Opis projektu zintegrowanego nr 2

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
Projekt 3 Parki
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Krzyż Wielkopolski
Potencjalni partnerzy
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzyżu Wielkopolskim Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Krzyżu Wielkopolskim Polskie Koleje Państwowe Nadleśnictwo Krzyż Kościół w Krowcu Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe
Lokalizacja przedsięwzięcia
Park im. Jana Pawła II, Park Miejski, Park im. Stanisława Staszica (na obszarze rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom integracji mieszkańców, • starzenie się społeczeństwa, odpływ ludzi młodych, • występowanie międzypokoleniowych barier komunikacyjnych, • spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, niski poziom poczucia bezpieczeństwa oraz pojawianie się aktów wandalizmu i niszczenia przestrzeni publicznej, śmiecenie w miejscach publicznych, w szczególności w parkach, • niedostatecznie rozbudowana oferta społeczna i kulturalna dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów oraz niedostateczna współpraca pomiędzy poszczególnymi podmiotami w tym zakresie, • niedostateczna liczba miejsc atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów, • niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorstw,

- potrzeba zwiększenia stopnia działań związanych z rozwojem, umacnianiem oraz tworzeniem unikalnych produktów tradycyjnych,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
- niedostateczna liczba atrakcyjnie zagospodarowanych terenów rekreacyjnych, w tym terenów zielonych,
- niedostateczna liczba miejsc o funkcjach integracyjnych, rekreacyjnych i wypoczynkowych,
- niedostateczna oferta kulturalna dostępna w oparciu o przestrzenie ogólnodostępne.

Cel przedsięwzięcia

Głównym celem niniejszego projektu zintegrowanego jest przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych istniejącym przestrzeniom publicznym, w szczególności terenom zielonym oraz zapewnienie mieszkańcom przestrzeni do spędzania wolnego czasu. Realizacja projektu przyczyni się do podniesienia estetyki i jakości przestrzeni miejskiej, co w konsekwencji poskutkuje ożywieniem życia społecznego i zredukuje negatywne zjawiska społeczne obserwowane w przestrzeniach publicznych. Z kolei celami szczegółowymi są:

- poprawa jakości i estetyki przestrzeni, zachęcanie lokalnej społeczności do korzystania z terenów zieleni,
- wzmocnienie więzi społecznych i poprawa jakości życia,
- aktywizacja lokalnych podmiotów związanych kulturą, wypoczynkiem, rekreacją, oświatą i ochroną środowiska,
- poszerzenie oferty społecznej i kulturalnej Gminy,
- zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym (spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, wandalizm, śmiecenie w miejscach publicznych),
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji,
- zwiększenie stopnia bioróżnorodności,
- zachęcanie do zakładania usługowych działalności gospodarczych (przede wszystkim oferujących produkty lokalne),
- aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców.

Zakres realizowanych zadań

Moduł I: Prace infrastrukturalne związane z zagospodarowaniem parków

Moduł IA: Zagospodarowanie Parku im. Jana Pawła II

- przebudowa istniejącego oświetlenia (wymiana starych lamp na nowe), oraz lokalizacja nowych punktów oświetleniowych;
- montaż punktów monitoringu;
- doposażenie przestrzeni w dodatkowe elementy małej architektury i wyposażenia rowerowego (ławki, stoły, kosze na śmieci, stojaki rowerowe, stacje naprawcze);
- uzupełnienie nasadzeń zieleni (niskiej, średniej, wysokiej).

Moduł 1B: Zagospodarowanie Parku Miejskiego

- przebudowa istniejącej fontanny
- montaż domków dla ptaków;
- wykonanie nowych nasadzeń zieleni (łąki kwietne, krzewy, drzewa);

- wydzielenie miejsca dla prowadzenia zajęć w ramach leśnych przedszkoli i szkół współorganizowanych przez Nadleśnictwo Krzyż i koła łowieckie.

Moduł 1C: Zagospodarowanie Parku im. Stanisława Staszica (Park Kolejowy)

- lokalizacja ogrodzonego wybiegu dla psów – wybieg będzie miał wydłużony kształt z dwoma wejściami;
- lokalizacja placu zabaw – nawierzchnia placu będzie piaskowa. Plac zabaw będzie głównym wyróżnikiem krajobrazu parku (ze względu na zastosowanie nietypowych elementów zabawowych nawiązujących do kolejowego dziedzictwa miasta: „wieża ciśnień” ze zjeżdżalnią i „lokomotywa” do wspinania). Ponadto plac zostanie wyposażony w takie elementy zabawowe jak piaskownica, huśtawki i bujaki. Planowana jest również lokalizacja punktu orientacyjnego – drogowskazu w kształcie semafora ustawionego na skrzyżowaniu dwóch dróg spacerowych;
- wydzielenie polany rekreacyjnej – stanowić będzie największą otwartą przestrzeń w parku. Na co dzień będzie miejscem pikników, a w wybranych dniach będzie dawała możliwość organizacji wydarzeń rekreacyjno-kulturalnych lub postawienia lodowiska i rozkładanej sceny. W części polany zaplanowano lokalizację niewielkiej strefy relaksu z meblami miejskimi. Polana wraz z przestrzenią między placem zabaw a pawilonami będzie często koszona tak, aby utrzymać efekt atrakcyjnego trawnika miejskiego;
- lokalizacja dodatkowych elementów małej architektury (ławek, stołów, koszy na śmieci);
- nasadzenia nowych elementów zieleni (wysokiej i średniej);
- określenie układu komunikacyjnego parku (na podstawie dwóch rodzajów ścieżek). Pierwszy rodzaj ścieżek to tzw. „ścieżki szybkie” o nawierzchni utwardzonej, odpowiednio szerokie dla pogodzenia ruchu pieszego i rowerowego. Drogi te będą miały za zadanie skomunikowania dworca PKP z pozostałą częścią miasta. Będą prowadzić z dwóch końców parku przy ul. Staszica w kierunku dworca. Jedna ze ścieżek będzie w ramach odnogi prowadzić do pawilonów handlowo-usługowych, umożliwiając wjazd samochodem dostawczym. Drugi rodzaj dróg to ścieżki spacerowe o „miękkich” kształtach łączące poszczególne elementy funkcjonalne Parku Staszica;
- działaniem infrastrukturalnym będzie również odtworzenie dawnego przejścia podziemnego pod torami, które łączyć będzie Park Staszica z obszarem po drugiej stronie linii kolejowej – m.in. z obiektami realizowanymi w ramach PU ArtSilos. Należy zaznaczyć, że jest to przedsięwzięcie realizowane przez PKP.

Moduł II: Prowadzenie działań o charakterze integracyjnym, edukacyjnym i kulturalnym dla mieszkańców

a) Park im. Jana Pawła II

- organizacja wydarzeń plenerowych współorganizowanych przez MGOPS (aktywności dla seniorów, wydarzenia międzypokoleniowe z

zaangażowaniem MGOK, zajęcia rehabilitacyjne dla osób z niepełnosprawnościami)

b) Park Miejski

- organizacja spotkań o charakterze przyrodniczo-ekologicznym uczniów szkół i podopiecznych przedszkoli z przedstawicielami Nadleśnictwa Krzyż i kół łowieckich.

c) Park im. Stanisława Staszica (Park Kolejowy)

- organizacja przez MGOK imprez plenerowych (Wakacje... Start!, ferie zimowe, Powiatowy Przegląd Widowisk Świątecznych, Dożynki Gminne – Święto Pyry, Zakończenie Lata, Letnie Spotkania Kameralne, Niech żyją wakacje, koncerty, spotkania autorskie);
- cykliczne wydarzenie „Dni Krzyża” – coroczne święto gminne (organizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych);
- cykliczne wydarzenie „Smaki Regionu” – prezentacja, degustacja i handel lokalnymi specjałami gastronomicznymi (wydarzenie współorganizowane z lokalnymi małymi przedsiębiorcami, którzy będą korzystać z przeniesionych pawilonów handlowo-usługowych);
- coroczna organizacja „Święta Kolejarza” (wydarzenia współorganizowanego z PKP, tematycznie traktującego o tradycjach kolejowych i historii kolei w Krzyżu Wielkopolskim).

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przestrzenie zrewitalizowanych parków w centrum Krzyża Wielkopolskiego będą obszarami zapewniającymi dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zaprojektowane alejki, elementy małej architektury zapewniać będą swobodny i niczym nieograniczony dostęp dla osób niepełnosprawnych. Wprowadzone rozwiązania techniczne wyeliminują występujące obecnie ograniczenia, przede wszystkim natury architektonicznej (wysokie krawężniki i obrzeża, schody, brak pochylni, nawierzchnie alejek utrudniające swobodne przemieszczanie się itp.)

Na tablicach informacyjno-edukacyjnych zostaną umieszczone:

- tekst w języku Braillea;
- kody QR odsyłające do pliku audio, które umożliwią dostęp do informacji osobom niedowidzącym i niewidomym

Ponadto wyznaczone ścieżki zostaną dostosowane technicznie dla osób poruszających się na wózkach.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Zmierzamy w stronę społeczeństwa obywatelskiego

Kierunek 1.1. Tworzenie warunków (m.in. lokalowych, edukacyjnych, finansowych) do pobudzania aktywności społecznej mieszkańców oraz rozwoju i współpracy już istniejących organizacji

Kierunek 1.2. Zwiększanie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności, w tym integracji międzypokoleniowej

Kierunek 1.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Kierunek 1.5. Wzmocnienie poczucia przynależności i tożsamości lokalnej

CEL 2: Dajemy napęd rozwojowi społecznemu i gospodarczemu

Kierunek 2.1. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i seniorów

Kierunek 2.2. Rozszerzenie oferty kulturalnej, sportowej, edukacyjnej stanowiącej odpowiedź na potrzeby mieszkańców w różnych grupach wiekowych

Kierunek 2.3. Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców

Kierunek 2.4. Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych

Kierunek 2.5. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji, w tym eliminowanie barier architektonicznych

CEL 3: Tworzymy przystanki do spędzania aktywnego i biernego odpoczynku

Kierunek 3.1. Tworzenie funkcjonalnej, spójnej i estetycznej przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców

Kierunek 3.2. Wykorzystanie istniejących obiektów i przestrzeni do pełnienia funkcji społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych

Kierunek 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 3.4. Poprawa stanu powietrza i zdrowia mieszkańców poprzez ograniczenie niskiej emisji

Kierunek 3.6. Rozwój zielonej infrastruktury w celu ograniczenia skutków zmian klimatu

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 10.000.000,00 zł Moduł II: 2.000.000,00 zł Łącznie: 12.000.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2027 Moduł II: 2027-2034

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Łączna powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni	ok. 2,6 ha
Liczba powstałych obiektów budowlanych oraz małej architektury	100 szt.
Liczba nowych punktów monitoringu	10 szt.
Liczba zmodernizowanych i nowopowstałych punktów oświetleniowych	30 szt.
Liczba nowych nasadzeń zieleni	200 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba wydarzeń tematycznych organizowanych na zrewitalizowanych przestrzeniach	20 szt./rok

Liczba uczestników wydarzeń organizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	5 000 os./rok
Liczba podmiotów zaangażowanych w organizację wydarzeń na zrewitalizowanych przestrzeniach	10 szt.
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 18. Opis projektu zintegrowanego nr 3

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3
Sala Aktywności w Hucie Szklanej
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Krzyż Wielkopolski
Potencjalni partnerzy
Sołectwo Huta Szklana Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Krzyżu Wielkopolskim Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w Hucie Szklanej Koła Gospodyń Wiejskich Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych „Ostoja”
Lokalizacja przedsięwzięcia
Sala Wiejska w Hucie Szklanej (Huta Szklana 73) – na obszarze rewitalizacji
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom aktywności społecznej w Hucie Szklanej mający swe odzwierciedlenie w liczbie fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców, • starzenie się społeczeństwa, zwiększenie zapotrzebowania na usługi dla osób starszych, • niedostatecznie rozbudowana oferta społeczna i kulturalna dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów oraz niedostateczna współpraca pomiędzy poszczególnymi podmiotami w tym zakresie, • potrzeba rozwoju współpracy samorządu z lokalnymi przedsiębiorstwami w zakresie wsparcia rozwoju zawodowego, • zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej, które docelowo mogą pełnić funkcje społeczne, kulturalne i integrujące, takich jak Sala Wiejska w Hucie Szklanej, • niska efektywność energetyczna budynków.
Cel przedsięwzięcia
<p>Celem głównym przedsięwzięcia jest dostosowanie warunków lokalowych Sali Wiejskiej w Hucie Szklanej do pełnienia funkcji społecznych. W rezultacie zostaną osiągnięte cele szczegółowe, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa konkurencyjności i atrakcyjności Huty Szklanej jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania,

- pobudzenie aktywności środowiska lokalnego – integracja międzypokoleniowa,
- aktywizacja lokalnych przedsiębiorstw,
- aktywizacja zawodowa mieszkańców,
- poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej.

Zakres realizowanych zadań

Moduł I: Prace modernizacyjne Sali Wiejskiej w Hucie Szklanej

- termomodernizacja budynku (w tym instalacja niskoemisyjnego źródła ciepła np. panele fotowoltaiczne, pompa ciepła, ogrzewanie elektryczne);
- prace infrastrukturalne (m.in. wydzielenie i wyposażenie zaplecza sanitarnego: toalety i aneksu kuchennego, instalacja oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego, odnowa lub/i wymiana stolarki drzwiowej oraz okien, prace tynkarskie i wykończeniowe;
- dostosowanie pomieszczeń do organizacji wydarzeń dla mieszkańców;
- doposażenie Sali Wiejskiej w konieczne do prowadzenia zajęć sprzęty;
- zapewnienie dostępności całego budynku osobom ze szczególnymi potrzebami.

Moduł II: Organizacja wydarzeń integrujących lokalną społeczność i wspierających ich rozwój zawodowy

- organizacja szkoleń stanowiskowych i warsztatów branżowych we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami – celem podniesienia kwalifikacji zawodowych mieszkańców;
- zaproponowanie podstawowej oferty społecznej i kulturalnej zarówno z podziałem zajęć na grupy wiekowe jak i je integrującej m.in. spotkania których tematyka dotyczyć będzie tradycji wiejskich (takie jak warsztaty kulinarne) współorganizowane przez KGW i Stowarzyszenie „Ostoja”;
- wsparcie inicjatyw oddolnych mieszkańców oraz wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych takich jak Koła Gospodyń Wiejskich i innych zainteresowanych podmiotów;
- organizacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych we współpracy MGOK Krzyż Wielkopolski: seanse kinowe, spektakle teatralne;
- wsparcie seniorów w zakresie obsługi nowoczesnych technologii zwiększających dostępność komunikacyjną i cyfrową (warsztaty edukacyjne);
- organizacja aktywności o charakterze sportowo-rekreacyjnym, integrujących lokalne społeczności: turnieje tenisa stołowego, szachów, bilarda i gier planszowych.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne przeprowadzone zostaną z uwzględnieniem zasad dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej. Osobom ze szczególnymi potrzebami zapewnione zostanie m.in. swobodne poruszanie się po obiekcie, dostęp do wszystkich pomieszczeń oddanych do użytku publicznego, informacja o rozkładzie pomieszczeń budynku wraz z zapewnieniem odpowiednich procedur i sprzętu w razie ewakuacji, a także urządzenia do obsługi osób słabosłyszących i słabowidzących. W razie

braku możliwości pokonania barier ze względów technicznych lub prawnych zaproponowane zostaną rozwiązania alternatywne.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Zmierzamy w stronę społeczeństwa obywatelskiego

Kierunek 1.1. Tworzenie warunków (m.in. lokalowych, edukacyjnych, finansowych) do pobudzania aktywności społecznej mieszkańców oraz rozwoju i współpracy już istniejących organizacji

Kierunek 1.2. Zwiększenie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności, w tym integracji międzypokoleniowej

Kierunek 1.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Kierunek 1.4. Włączenie mieszkańców w procesy decyzyjne na obszarze rewitalizacji

Kierunek 1.5. Wzmocnienie poczucia przynależności i tożsamości lokalnej

CEL 2: Dajemy napęd rozwojowi społecznemu i gospodarczemu

Kierunek 2.1. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i seniorów

Kierunek 2.2. Rozszerzenie oferty kulturalnej, sportowej, edukacyjnej stanowiącej odpowiedź na potrzeby mieszkańców w różnych grupach wiekowych

Kierunek 2.3. Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców

Kierunek 2.4. Wsparcie mieszkańców w rozwoju przedsiębiorczości i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych

Kierunek 2.5. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji, w tym eliminowanie barier architektonicznych

CEL 3: Tworzymy przystanki do spędzania aktywnego i biernego odpoczynku

Kierunek 3.1. Tworzenie funkcjonalnej, spójnej i estetycznej przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców

Kierunek 3.2. Wykorzystanie istniejących obiektów i przestrzeni do pełnienia funkcji społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych

Kierunek 3.5. Poprawa efektywności energetycznej budynków

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 1.000.000,00 zł Moduł II: 300.000,00 zł Łącznie: 1.300.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2025 Moduł II: 2025-2034

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
--------------------	---------

Liczba budynków poddanych termomodernizacji	1 szt.
Liczba budynków zaadaptowanych do pełnienia funkcji społecznych	1 szt.
Liczba wydarzeń, szkoleń, warsztatów i zajęć organizowanych w zrewitalizowanym obiekcie	15 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Poprawa efektywności energetycznej budynku – zmniejszenie zużycia energii	Minimum 25%
Liczba uczestników wydarzeń, szkoleń, warsztatów i zajęć organizowanych w zrewitalizowanym obiekcie	200 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 19. Opis projektu zintegrowanego nr 4

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4
Integracja mieszkańców Krzyża Wielkopolskiego i Huty Szklanej poprzez zwiększenie ich mobilności oraz dostępności oferty rekreacyjnej
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Krzyż Wielkopolski
Potencjalni partnerzy
Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Sportu - Klub Miłośników Turystyki Rowerowej „DYNAMO” w Krzyżu Wielkopolskim Klub Biegacza AKTYWNI Nadleśnictwo Krzyż Koła łowieckie
Lokalizacja przedsięwzięcia
Przebieg nieużytkowanego obecnie „Toru Wałczowskiego” (Krzyż Wielkopolski-Huta Szklana) – częściowo poza obszarem rewitalizacji
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
W granicach podobszaru rewitalizacji Huta Szklana zlokalizowane są siedziby największych pracodawców w Gminie. Z kolei drugi podobszar rewitalizacji obejmuje centrum Krzyża Wielkopolskiego, gdzie zlokalizowane są funkcje centrotwórcze istotne z punktu rozwoju lokalnego całej Gminy. Oba podobszary skomunikowane są wyłącznie w ramach drogi wojewódzkiej nr 123 infrastrukturalnie przystosowanej wyłącznie do ruchu drogowego, co wyklucza funkcjonowanie regularnego ruchu rowerowego i pieszego na przedmiotowym odcinku.
Cel przedsięwzięcia
Przedsięwzięcie rewitalizacyjne polega na stworzeniu ścieżki pieszo-rowerowej łączącej Krzyż Wielkopolski z Hutą Szklaną wraz z utworzeniem ścieżki dydaktycznej i punktów

przystankowych w celu zwiększenia dostępności obu podobszarów rewitalizacji oraz zmniejszenia ruchu samochodowego na korzyść pieszego i rowerowego w obu podobszarach. W efekcie zostaną zrealizowane również następujące cele szczegółowe:

- wzrost liczby osób korzystających z rowerów jako środka transportu,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń liniowych do atmosfery,
- poprawa aktywności fizycznej, integracji i edukacji mieszkańców,
- usprawnienie poziomu komunikacji między dwoma podobszarami rewitalizacji (szczególnie w kontekście dojazdów mieszkańców do miejsc pracy oraz szkół i przedszkoli),
- wzrost poziomu bezpieczeństwa drogowego na obszarze rewitalizacji,
- aktywizacja lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych,
- wzrost świadomości mieszkańców dotyczącej historii i tożsamości Gminy,
- przeciwdziałanie zaśmiecaniu.

Zakres realizowanych zadań

Działania obejmują wykonanie wszystkich niezbędnych prac do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania ciągu pieszo-rowerowego stanowiącego przedłużenie istniejącej już ścieżki z Drawska do Krzyża Wielkopolskiego. Realizowany odcinek będzie przebiegał po „Torze Wałczowskim” – wyłączonej z użytkowania linii kolejowej relacji Wałcz-Krzyż Wielkopolski.

Moduł I: Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Krzyż Wielkopolski-Huta Szklana po „Torze Wałczowskim”

- prace ziemne przygotowujące podłoże pod projektowane konstrukcje nawierzchni ścieżki pieszo-rowerowej;
- wykonanie nawierzchni ścieżki pieszo-rowerowej;
- montaż oznakowania pionowego;
- lokalizacja elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci, tablice edukacyjno-informacyjne);
- dodatkowe nasadzenia roślinności wzdłuż wytyczonego szlaku rowerowego.

Moduł II: Utworzenie punktów przystankowych i ścieżki dydaktycznej po „Torze Wałczowskim”

- prace ziemne i niwelacja terenu, wykonanie podkopów pod fundamenty obiektów małej architektury;
- lokalizacja wiat rowerowych i rowerowych stacji naprawczych;
- utworzenie wieży widokowej;
- lokalizacja tablic tematycznych promujących turystykę rowerową oraz przedstawiających historię „Toru Wałczowskiego”.

Moduł III: Organizacja wydarzeń zwiększających atrakcyjność turystyczną ścieżki

- opracowanie gry miejskiej (gminnej) tematycznie nawiązującej do historii Krzyża Wielkopolskiego, Huty Szklanej i „Toru Wałczowskiego”;
- organizacja spacerów edukacyjnych o tematyce przyrodniczo-ekologicznej dla uczniów szkół podstawowych współorganizowanych przez Nadleśnictwo Krzyż i koła łowieckie;

- organizacja wydarzeń sportowych we współpracy ze stowarzyszeniami rowerowymi, których zadaniem będzie promocja roweru jako środka transportu.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Tablice informacyjne będą wyposażone w dane przedstawione pismem Braille'a lub w sposób dźwiękowy dedykowane dla osób niewidzących lub słabo widzących.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Zmierzamy w stronę społeczeństwa obywatelskiego

Kierunek 1.5. Wzmocnienie poczucia przynależności i tożsamości lokalnej

CEL 2: Dajemy napęd rozwojowi społecznemu i gospodarczemu

Kierunek 2.1. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i seniorów

Kierunek 2.2. Rozszerzenie oferty kulturalnej, sportowej, edukacyjnej stanowiącej odpowiedź na potrzeby mieszkańców w różnych grupach wiekowych

Kierunek 2.3. Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców

Kierunek 2.5. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji, w tym eliminowanie barier architektonicznych

CEL 3: Tworzymy przystanki do spędzania aktywnego i biernego odpoczynku

Kierunek 3.1. Tworzenie funkcjonalnej, spójnej i estetycznej przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców

Kierunek 3.2. Wykorzystanie istniejących obiektów i przestrzeni do pełnienia funkcji społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych

Kierunek 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 3.4. Poprawa stanu powietrza i zdrowia mieszkańców poprzez ograniczenie niskiej emisji

Kierunek 3.6. Rozwój zielonej infrastruktury w celu ograniczenia skutków zmian klimatu

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 10.000.000,00 zł Moduł II: 1.500.000,00 zł Moduł III: 300.000,00 zł Łącznie: 11.800.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024-2026 Moduł II: 2025-2026 Moduł III: 2026-2034

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Długość rozbudowanej ścieżki pieszo-rowerowej	ok. 7,5 km
Liczba powstałych tablic informacyjnych wzdłuż szlaku	10 szt.

Liczba powstałych obiektów małej architektury wzdłuż szlaku	25 szt.
Liczba dodatkowych nasadzeń roślinności wzdłuż szlaku	40 szt.
Liczba wydarzeń tematycznych organizowanych na wytyczonej ścieżce	6 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób korzystających ze ścieżki pieszo-rowerowej	5 000 os./rok
Liczba osób uczestnicząca w grze miejskiej	100 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

6.2. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tabela 20. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1
Projekt ArtSilos
Podmiot realizujący
Gmina Krzyż Wielkopolski Uniwersytet Zielonogórski (Wydział Artystyczny)
Lokalizacja
Silosy paliwowe zlokalizowane w sąsiedztwie ul. Kosynierów wraz z sąsiadującym terenem (na obszarze rewitalizacji)
Charakterystyka przedsięwzięcia
Zlokalizowane na południe od terenów kolejowych w Krzyżu Wielkopolskim silosy w przeszłości były obiektami, w których przechowywane były paliwa płynne. Obecnie ich właścicielem jest Gmina Krzyż Wielkopolski. Ze względu na swoje rozmiary i dużą wysokość, stanowią dominantę urbanistyczną tej części obszaru, jednak ich obecny wygląd sprawia, że pogarszają estetykę przestrzeni i zmniejszają atrakcyjność obszaru. Z tego względu planowane jest stworzenie na nich murali, których tematyka będzie dotyczyć historii Krzyża Wielkopolskiego. Za opracowanie projektu murali odpowiedzialny będzie Wydział Artystyczny Uniwersytetu Zielonogórskiego. Ponadto na terenie przylegającym do silosów przewidywane jest utworzenie lokalnej strefy artystycznej – miejsca prezentacji dzieł lokalnych artystów na przygotowanych do tego platformach i stojakach. Należy dodać, że w ramach działań realizowanych w Przedsięwzięciu Zintegrowanym pn. „Projekt 3 Parki” przewidywane jest usprawnienie komunikacji pomiędzy Parkiem Staszica, a silosami w postaci odtworzenia dawnego przejścia podziemnego pod torami.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Zmierzamy w stronę społeczeństwa obywatelskiego

Kierunek 1.2. Zwiększanie poziomu integracji wśród lokalnej społeczności, w tym integracji międzypokoleniowej

Kierunek 1.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Kierunek 1.5. Wzmocnienie poczucia przynależności i tożsamości lokalnej

CEL 2: Dajemy napęd rozwojowi społecznemu i gospodarczemu

Kierunek 2.1. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i seniorów

Kierunek 2.2. Rozszerzenie oferty kulturalnej, sportowej, edukacyjnej stanowiącej odpowiedź na potrzeby mieszkańców w różnych grupach wiekowych

Kierunek 2.5. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji, w tym eliminowanie barier architektonicznych

CEL 3: Tworzymy przystanki do spędzania aktywnego i biernego odpoczynku

Kierunek 3.1. Tworzenie funkcjonalnej, spójnej i estetycznej przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców

Kierunek 3.2. Wykorzystanie istniejących obiektów i przestrzeni do pełnienia funkcji społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych

Kierunek 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców

Szacowana wartość przedsięwzięcia

500.000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

7. OPIS SPOSOBU REALIZACJI PRZEZ GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na całym obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Gmina Krzyż Wielkopolski

W poniższej tabeli przedstawiono opis sposobu realizacji poszczególnych dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i lokalnym poprzez przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji działania wraz odpowiadającymi im celami i kierunkami działań rewitalizacyjnych.

Tabela 21. Opis dokumentów strategicznych gminy realizowanych przez Gminny Program Rewitalizacji

Dokumenty na poziomie regionalnym		
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku		
<p>W dokumencie nakreślono wizję rozwoju województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku: <i>Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.</i></p>		
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034	
cele strategiczne i operacyjne	powiązane przedsięwzięcia rewitalizacyjne	realizowane cele i kierunki rewitalizacji
<p>1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.</p> <p>1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.</p> <p>1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia.</p> <p>1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy.</p>	<p>PZ nr 1</p> <p>PZ nr 2</p> <p>PZ nr 3</p> <p>PZ nr 4</p>	<p>Cel 2:</p> <p>Kierunek 2.4.</p>
<p>2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.</p> <p>2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie.</p> <p>2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom.</p> <p>2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.</p>	<p>PZ nr 1</p> <p>PZ nr 2</p> <p>PZ nr 3</p> <p>PZ nr 4</p> <p>PU nr 1</p>	<p>Cel 1:</p> <p>Kierunek 1.1.; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 1.5.</p> <p>Cel 2:</p> <p>Kierunek 2.1.; 2.2.; 2.4.</p> <p>Cel 3:</p> <p>Kierunek 3.1.; 3.2.</p>
<p>3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.</p>	<p>PZ nr 1</p> <p>PZ nr 2</p> <p>PZ nr 3</p>	<p>Cel 2:</p> <p>Kierunek 2.3.; 2.5.</p>

<p>3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa.</p> <p>3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski.</p> <p>3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i efektywności energetycznej.</p>	<p>PZ nr 4</p>	<p>Cel 3: Kierunek 3.3.; 3.4.; 3.5.; 3.6.</p>
<p>4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.</p> <p>4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług.</p> <p>4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.</p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 3</p>	<p>Cel 1: Kierunek 1.1.; 1.3.; 1.4.</p>

Gmina Krzyż Wielkopolski znajduje się również w obrębie **Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego**. Kluczowymi kierunkami dla tego obszaru jest:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców:

- budowanie wizerunku i marki PnZOF jako terenu atrakcyjnego inwestycyjnie, pozyskiwanie nowych inwestorów;
- rozwój rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, rozwój specjalizacji rolniczych w szczególności rolnictwa ekologicznego i certyfikowanego, nowoczesnego sadownictwa;
- stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na koncepcji „zielonego wzrostu”, w tym ekoinnowacyjności;
- rozwój MŚP i zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw;
- aktywizowanie osób bezrobotnych, zagrożonych i wykluczonych społecznie;
- podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego i możliwości przekwalifikowania;
- przygotowanie terenów inwestycyjnych wokół ośrodków miejskich jako wsparcie rozwoju przemysłu i przedsiębiorczości na terenie PnZOF.

2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu:

- poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, usług przeciwdziałających negatywnym skutkom procesów demograficznych (m.in. rozwój usług opiekuńczych, w tym opieki nad dziećmi);
- rozwój usług zwiększających atrakcyjność osiedleńczą;
- rozwój kapitału społecznego przez wsparcie działalności kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej;
- wsparcie potencjału turystycznego obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiej Pętli Wielkopolski, modernizacji infrastruktury turystycznej szlaku wodnego Doliny Noteci;
- projektowanie nowych szlaków turystycznych, tworzenie sieci tras turystyki krajoobrazowej i kwalifikowanej oraz zaplecza obsługi ruchu turystycznego z uwzględnieniem walorów zabytkowych zespołów urbanistycznych i ruralistycznych PnZOF, wspieranie rozwoju bazy wypoczynkowej na terenach wiejskich, w szczególności agroturystyki;
- wykorzystanie walorów przyrodniczych dla poprawy jakości życia, rozwoju usług prozdrowotnych, leczniczych i rehabilitacyjnych;
- wspieranie aktywności mieszkańców i rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego m.in. przez tworzenie odpowiednich warunków do powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym NGO oraz wykorzystanie już istniejących.

3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski:

- poprawa dostępności komunikacyjnej PnZOF i zwiększenie dostępu do stolicy regionu, m.in. poprzez budowę dróg S10 i S11 oraz rozbudowę i modernizację pozostałych dróg krajowych i wojewódzkich;
- wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej PnZOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych;
- rozwój infrastruktury kolejowej (budowa linii kolejowej nr 236 i 390 na trasie Wągrowiec-Rogoźno-Czarnków oraz odtworzenie linii kolejowej w kierunku Międzychodu);
- wykorzystanie potencjału lotniska w Pile dla wzrostu gospodarczego przez wzmocnienie jego funkcji CARGO i wykorzystanie do użytku cywilnego, w tym turystyki biznesowej (budowa terminala do obsługi małego ruchu lotniczego);
- ochrona różnorodności i krajobrazu, zapewnienie trwałości i ciągłości systemów leśnych, upowszechnienie edukacji ekologicznej wśród dzieci i młodzieży;
- zapobieganie skażeniom wód gruntowych będących efektem działalności rolniczej;
- kompleksowe wykorzystanie istniejących potencjałów umożliwiających zwiększenie dywersyfikacji źródeł energii, zastosowanie innowacyjnych technologii w energetyce;
- zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery;
- poprawa efektywności energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem budynków użyteczności publicznej.

4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem:

- rewitalizacja obszarów zdegradowanych, nadanie nowych funkcji obszarom zmarginalizowanym położonym przy granicy województwa (skuteczne wykorzystanie krajowego instrumentu OSI);
- prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, zapobieganie zmianie sposobu użytkowania gruntów o wysokich walorach rolniczych za pomocą instrumentów programowych i skutecznego systemu ich wdrażania;
- rozwój współpracy samorządów lokalnych, partnerów samorządowych i społecznych podnoszącej efektywność i zasadność realizowanych inwestycji, doskonalenie i upowszechnienie metod partycypacji społecznej we współzarządzaniu (wykorzystanie w tym celu aktywnych lokalnych organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej).

Zarówno cele, kierunki działań rewitalizacyjnych oraz zaplanowane przedsięwzięcia spełniają podkreślone kierunki Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego.

Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+, realizując wymiar terytorialny polityki rozwoju, przyjmuje cel generalny Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020:

„Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”.

Plan zawiera następujące cele polityki przestrzennej:

1. Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej
2. Ochrona walorów przyrodniczych
3. Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego
4. Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji
5. Zrównoważony rozwój rolnictwa

6. Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa
7. Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej
8. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom

Zarówno cele, kierunki działań rewitalizacyjnych oraz zaplanowane przedsięwzięcia spełniają podkreślone cele polityki przestrzennej województwa.

Analizując natomiast terytorializację polityki rozwoju określoną w Planie, Gmina Krzyż Wielkopolski należy do:

- Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego, dla którego określono następujące cele polityki przestrzennej:

Cel 1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi

Cel 2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Cel 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego

Cel 4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego

Cel 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej

Cel 6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej

- Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego, dla którego określono następujące cele polityki przestrzennej:

Cel 1. Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych

Cel 2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem koncepcji „zielonego wzrostu”

Cel 3. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej

- Obszarów wiejskich wymagających wsparcia procesów rozwojowych, dla których określono następujące kierunki działań:

- wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji,
- wsparcie sektorów pozarolniczych oraz wzmocnienie endogenicznej bazy ekonomicznej,
- rozwój turystyki, w tym turystyki wiejskiej i agroturystyki,
- przeciwdziałanie procesom migracyjnym,
- zwiększenie możliwości zatrudnienia przez zwiększenie mobilności zawodowej,
- budowa infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii,
- budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego,
- tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych.
- stymulowanie rozwoju lokalnego oraz inicjatyw lokalnych,
- propagowanie i wdrażanie idei odnowy wsi,
- promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego wsi,
- rozwój organizacji pozarządowych działających na wsi.

- Obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolniczej, dla których określono następujące kierunki działań:

- promocja programów rolnośrodowiskowych,
- wsparcie ekologicznej produkcji rolnej oraz odnowy tradycyjnych, regionalnych tras zwierząt i odmian roślin,
- ograniczanie erozji gleb,

- wprowadzanie zadrzewień do przestrzeni rolniczej, zwłaszcza wzdłuż jezior i rzek, mających na celu zabezpieczenie antyerozyjne dla gleb rolniczych i zabezpieczenie przed sptywem do wód powierzchniowych substancji biogenych oraz jako refugia dla zwierząt,
- budowa i konserwacja oraz właściwa eksploatacja urządzeń melioracyjnych,
- wsparcie edukacji rolniczej i promocja wysokiej jakości żywności oraz produktów tradycyjnych i regionalnych;

- Obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy, dla których określono następujące kierunki działań:

- zwiększenie skali sztucznej retencji, zarówno retencji małej poprawiającej zaopatrzenie rolnictwa w wodę, jak i retencji dużej na głównych ciekach wodnych (w tym zakresie priorytetową inwestycją dla Wielkopolski jest zbiornik retencyjny Wielowieś Klasztorna na Prośnie),
- modernizacja i rozbudowa budowli hydrotechnicznych zabezpieczających przed zbyt wysokimi stanami powodziowymi oraz łagodzących ich skalę i skutki – rozbudowa systemów wałów i polderów,
- wzrost retencji korytowej przez konserwację międzywali bądź teras zalewowych rzek,
- prace melioracyjne porządkujące stosunki wodne, ograniczające stany ekstremalne,
- odnowa i ochrona ekosystemów wilgotnych,
- zadrzewienia i zalesienia,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami rolniczymi,
- ilościowa ochrona wód podziemnych oraz ochrona przed zanieczyszczeniami,
- renaturalizacja cieków wodnych (w tym odbudowa zdegradowanych środowisk wodnych),
- „oddawanie” rzekom terenów zalewowych,
- racjonalna gospodarka wodami opadowymi.
- wsparcie działalności oraz wyposażanie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący do usuwania skutków powodzi i podtopień.

- Obszarów ochrony krajobrazów kulturowych, dla których określono następujące kierunki działań:

- identyfikacja i ocena krajobrazów oraz określenie przyczyn i kierunków ich zmian, także przez sformułowanie zaleceń w planie wojewódzkim,
- zachęcanie samorządów lokalnych do uwzględnienia kwestii krajobrazowych w odpowiednich dokumentach gminnych,
- zrównoważone użytkowanie przestrzeni, ograniczanie przekształcania terenów cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, także nieobjętych ochroną prawną, w tym likwidacji zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, prac zmieniających znacząco rzeźbę terenu, likwidowania i przekształcania zbiorników wodnych oraz obszarów wodnoblotnych,
- rekultywacja obszarów zdegradowanych.

- Obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych, dla których celem jest aktywizacja obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim poprzez plany kompleksowej aktywizacji obejmujące instrumenty stosowane w ramach innych celów, ukierunkowane na specyficzną sytuację na tych obszarach.

- Obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich, dla których określono następujące kierunki działań:

- modernizacja podstawowej sieci drogowej, budowa nowych odcinków tworzących i organizujących system oraz scalających i wiążących go z systemami zewnętrznymi,
- wzmocnienie lokalnej sieci dróg, szczególnie na obszarach o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego,

- modernizacja i rozwój systemów drogowych wraz z budową obwodnic, w tym obwodnic śródmiejskich,
- poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez przebudowę miejsc niebezpiecznych oraz wsparcie podmiotów działających w strefie ratownictwa drogowego,
- budowa spójnego systemu dróg rowerowych i infrastruktury im towarzyszącej,
- upowszechnianie zasady inwestowania w drogi przed zabudową terenu,
- podejmowanie inicjatyw, działań lobbujących na rzecz dostosowania krajowej polityki transportowej, w zakresie transportu drogowego, i wynikających z niej inwestycji do potrzeb Wielkopolski.

Dokumenty na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Strategia Rozwoju Gminy umożliwi również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne czy środki finansowe, a także stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2023-2030 to najważniejszy dokument do kreowania rozwoju lokalnego, który powinien być spójny z pozostałymi programami obowiązującymi w Gminie Krzyż Wielkopolski oraz z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku oraz Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Wizja rozwoju brzmi: *Gmina Krzyż Wielkopolski – atrakcyjna bogactwem natury, miejscem bezpiecznym i przyjaznym dla mieszkańców, turystów i inwestorów.*

Strategia Rozwoju Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2023-2030	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034	
cele i kierunki działań	powiązane przedsięwzięcia rewitalizacyjne	realizowane cele i kierunki rewitalizacji
<p>CEL STRATEGICZNY I: Atrakcyjna przestrzeń zwiększająca potencjał rozwojowy Gminy</p> <p>I.1 Poprawa dostępności i spójności przestrzeni publicznej</p> <p>I.2 Zachowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego</p> <p>I.3 Zwiększenie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej</p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3 PZ nr 4 PU nr 1</p>	<p>Cel 1: Kierunek 1.1.</p> <p>Cel 2: Kierunek 2.3.; 2.5.</p> <p>Cel 3: Kierunek 3.1.; 3.2.; 3.3.; 3.4.; 3.5.; 3.6.</p>

<p>CEL STRATEGICZNY II: Rozwój gospodarczy wykorzystujący położenie i atrakcyjność turystyczną Gminy: krajobrazową, historyczną i archeologiczną</p> <p>II.1 Rozwój gospodarczy Gminy w oparciu o lokalne uwarunkowania II.2 Wzmocnienie znaczenia turystyki i rekreacji w gospodarce Gminy II.3 Promocja Gminy pod względem inwestycyjnym i turystycznym</p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3 PZ nr 4 PU nr 1</p>	<p>Cel 1: Kierunek 1.1.; 1.5.</p> <p>Cel 2: Kierunek 2.1.; 2.2.; 2.4.</p> <p>Cel 3: Kierunek 3.1.; 3.2.</p>
<p>CEL STRATEGICZNY III Aktywne społeczeństwo korzystające z kompleksowej oferty społecznej</p> <p>III.1 Poprawa aktywności i jakości życia mieszkańców III.2 Rozwój jakości i dostępności usług oświatowych III.3 Zapobieganie wykluczeniom społecznym</p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3 PZ nr 4 PU nr 1</p>	<p>Cel 1: Kierunek 1.1.; 1.2.; 1.3.; 1.4.; 1.5.</p> <p>Cel 2: Kierunek 2.1.; 2.2.; 2.4.; 2.5.</p> <p>Cel 3: Kierunek 3.1.</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2021-2027

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2021-2027 stanowi dokument regulujący politykę społeczną prowadzoną na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski. Polityka społeczna kreuje ogólne warunki bytowe ludności oraz struktury i stosunki społeczne na terenie gminy. Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

Misją samorządu Gminy Krzyż Wielkopolski w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest: *Skuteczne aktywizowanie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, podniesienie jakości życia mieszkańców i stwarzanie im warunków do rozwoju, wzmocnianie rodzin oraz integrowanie społeczności lokalnej.*

Wszelkie działania zdefiniowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034 bezpośrednio, bądź pośrednio minimalizują skalę występowania negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji Gminy. Poniżej przedstawiono założenia Strategii, które są komplementarne w relacji do przedstawionych kierunków i działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034.

Cel strategiczny 1: Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

- rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnych placówek kulturalnych, Klubu Seniora oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał,
- podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki

zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami pracy chronionej, zakładami aktywności zawodowej, organizacjami pozarządowymi,

- pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Cel strategiczny 2: Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej

- zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli,
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej,
- inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

Cel strategiczny 3: Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju.

- kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin,
- poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy, organizowanie wypoczynku.

Cel strategiczny 4: Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju.

- podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym,
- zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek),
- udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego,
- wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej,
- wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystycznej,
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym

Cel strategiczny 5: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.

- zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Cel strategiczny 6: Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego.

- realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania,
- zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych – samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej,
- wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych,
- propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Realizacja założeń powyższego dokumentu przyczyni się również do wzmocnienia efektów prowadzonych działań polityki społecznej w Gminie Krzyż wielkopolski.

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Realizowane przedsięwzięcia pośrednio lub bezpośrednio wpisują się w założenia przeanalizowanych dokumentów. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają spójne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych.

8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

8.1. KOMPLEKSOWOŚĆ PROGRAMU

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Załoženiami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. KONCENTRACJA PROGRAMU

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Krzyż Wielkopolski zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej (Krzyż Wielkopolski – Centrum) oraz gospodarczej, środowiskowej i technicznej (Huta Szklana). Z kolei diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji dodatkowo pozwoliła na identyfikację innych negatywnych zjawisk występujących na tych obszarach.

Z wyjątkiem Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 4, wszystkie planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone w całości na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Należy zaznaczyć, że realizacja Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 4 połączy wyznaczone podobszary rewitalizacji zwiększając przy tym dostępność przestrzenną. Działanie to wpłynie na rozwój nie tylko tych obszarów, ale i całej Gminy.

8.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.

Planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji, ale również poza nim. Mając na uwadze osiągnięcie większego efektu synergii, zdecydowano się na rozszerzenie przestrzennego zakresu Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 4 pn. „Integracja mieszkańców Krzyża Wielkopolskiego i Huty Szklanej poprzez zwiększenie ich mobilności oraz dostępności oferty rekreacyjnej”, które częściowo będzie realizowane poza obszarem rewitalizacji, ale jego realizacja przyczyni się do rozwiązania problemów na obszarze rewitalizacji. Powyższy projekt dotyczy budowy ścieżki pieszo-rowerowej wraz z utworzeniem punktów przystankowych i ścieżki dydaktycznej, której wykonanie pozwoli na połączenie podobszarów rewitalizacji. Inwestycja

ta wpłynie na zwiększenie bezpieczeństwa drogowego i poprawę jakości środowiska nie tylko obszaru rewitalizacji, a całej Gminy Krzyż Wielkopolski. Dodatkowo jej charakter edukacyjny oraz historyczny sprawia, że przedsięwzięcie te również pozytywnie wpłynie na potencjał turystyczny.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali gminy i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej Gminy. Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna czy marginalizacja.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawiona została w załączniku nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

8.3.2. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034 mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczynić się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 6.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 6.2. Komplementarność problemową przedsięwzięć powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 22. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	środowiskowej	przestrzennie-funkcjonalnej	technicznej
PZ nr 1	Gminne Centrum Organizacji Pozarządowych					
PZ nr 2	Projekt 3 Parki					
PZ nr 3	Sala Aktywności w Hucie Szklanej					
PZ nr 4	Integracja mieszkańców Krzyża Wielkopolskiego i Huty Szklanej poprzez zwiększenie ich mobilności oraz dostępności oferty rekreacyjnej					
PU nr 1	Projekt ArtSilos					

Źródło: opracowanie własne.

Każde podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających charakter zarówno infrastrukturalny, jak i miękki, tworząc w ten sposób projekt zintegrowany. Ma to przeciwdziałać również fragmentacji działań tj. tzw. „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Ponadto poszczególne projekty zintegrowane są powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację przedsięwzięcia uzupełniającego, który ma na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów strategicznych. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	PZ nr 1	PZ nr 2	PZ nr 3	PZ nr 4
PZ nr 1	Gminne Centrum Organizacji Pozarządowych				
PZ nr 2	Projekt 3 Parki				
PZ nr 3	Sala Aktywności w Hucie Szklanej				
PZ nr 4	Integracja mieszkańców Krzyża Wielkopolskiego i Huty Szklanej poprzez zwiększenie ich mobilności oraz dostępności oferty rekreacyjnej				
PU nr 1	Projekt ArtSilos				

Źródło: opracowanie własne.

8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2023-2030. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Burmistrz Krzyża Wielkopolskiego odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie komórki Urzędu Miejskiego, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034 poddany został analizie przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Poznaniu pod względem konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W piśmie z dnia 5 sierpnia 2024 r. o nr WOO-III.410.391.2024.PW.1 stwierdzono, że realizacja projektu Programu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, a także na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Jednocześnie, RDOŚ zobowiązał Burmistrza Krzyża Wielkopolskiego do sporządzenia stosownego stanowiska, o braku przewidywanego

negatywnego oddziaływania na środowisko, co zostało spełnione, a stanowisko opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej. Również Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny poddał analizie niniejszy projekt pod względem konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W piśmie z dnia 19 lipca 2024 r. o nr DN-NS.9011.9306.2024 organ odstąpił od zajęcia stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, stąd działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2007-2013, 2014-2020 oraz 2021-2027. Stanowią one kontynuację i uzupełnienie wcześniejszych projektów. Przedstawione projekty wynikały z realizacji innych dokumentów lub pozytywnie wpływały na efekty rewitalizacji, choć nie były przewidziane w programie. Ponadto wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich projektów pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków, co wzmocni efektywność i skuteczność podejmowanych działań. Realizowane przedsięwzięcia obejmowały wyznaczony obszar rewitalizacji lub pośrednio wpływały na sytuację społeczno-gospodarczą.

Tabela 24. Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich

Perspektywa finansowa 2007-2013				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Pomocna dłoń	571 512,61 zł	485 785,72 zł	Gmina Krzyż Wlkp./Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzyżu Wlkp.
2.	Rozwój kompetencji kluczowych uczniów Szkoły Podstawowej w Krzyżu Wielkopolskim	342 070,50 zł	290 759,93 zł	Gmina Krzyż Wielkopolski
3.	Mam szansę	100 684,83 zł	85 582,11 zł	Gmina Krzyż Wielkopolski

Perspektywa finansowa 2014-2020				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przykanalikami dla wsi Łokacz Wielki oraz w rejonie ulic Portowa-Osiedle Miejskie-Długa w Krzyżu Wlkp.	5 648 382,32 zł	3 578 703,16 zł	Gmina Krzyż Wielkopolski
2.	Pierwszy żłobek w Gminie Krzyż Wielkopolski	1 088 152,06 zł	924 929,25 zł	Gmina Krzyż Wielkopolski
3.	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej – Gminnego Przedszkola Publicznego w Krzyżu Wielkopolskim (Przedszkole nr 1 im. Marii Konopnickiej w Krzyżu Wielkopolskim, ul. Akacyjowa 1)	1 071 693,12 zł	797 957,05 zł	Gmina Krzyż Wielkopolski

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie się negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przed podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Dodatkowym wsparciem będzie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), który jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),

- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Gmina może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa wielkopolskiego w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

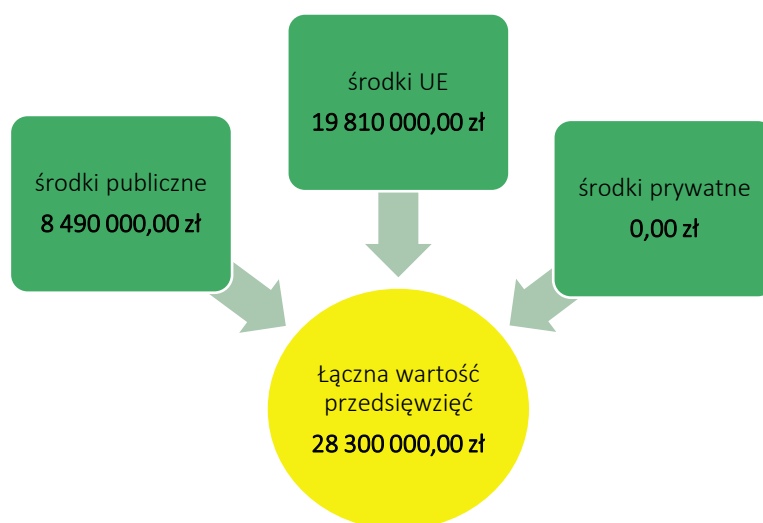
Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS+, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne (krajowe oraz środki budżetu Gminy), środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 28,30 mln zł, z czego 8,49 mln zł wydatkowane zostanie ze środków publicznych, w tym z budżetu Gminy, a 19,81 mln zł finansowane będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 70% dofinansowania).

Rycina 31. Szacunkowe zestawienie wartości zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych projektów zintegrowanych.

Tabela 25 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
Planowane zintegrowane projekty rewitalizacyjne							
PZ nr 1	Gminne Centrum Organizacji Pozarządowych	Gmina Krzyż Wielkopolski	2.700.000,00 zł	810.000,00 zł	1.890.000,00 zł	0,00 zł	- Budżet Gminy Krzyż Wielkopolski - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP, granty)
PZ nr 2	Projekt 3 Parki	Gmina Krzyż Wielkopolski	12.000.000,00 zł	3.600.000,00 zł	8.400.000,00 zł	0,00 zł	- Budżet Gminy Krzyż Wielkopolski - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP, granty)
PZ nr 3	Sala Aktywności w Hucie Szklanej	Gmina Krzyż Wielkopolski	1.300.000,00 zł	390.000,00 zł	910.000,00 zł	0,00 zł	- Budżet Gminy Krzyż Wielkopolski - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP, granty)
PZ nr 4	Integracja mieszkańców Krzyża Wielkopolskiego i Huty Szklanej poprzez zwiększenie ich mobilności oraz	Gmina Krzyż Wielkopolski	11.800.000,00 zł	3.540.000,00 zł	8.260.000,00 zł	0,00 zł	- Budżet Gminy Krzyż Wielkopolski - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla

	dostępności oferty rekreacyjnej						Wielkopolski 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP, granty)
Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne							
PU nr 1	Projekt ArtSilos	Gmina Krzyż Wielkopolski	500.000,00 zł	150.000,00 zł	350.000,00 zł	0,00 zł	- Budżet Gminy Krzyż Wielkopolski - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP, granty)
Ogółem			28.300.000,00 zł	8.490.000,00 zł	19.810.000,00 zł	0,00 zł	-

Źródło: opracowanie własne.

10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

10.1. STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034 to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania gminy, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Burmistrz Krzyża Wielkopolskiego. Pełni on rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane są we współpracy z powołanym przez niego organem, którym będzie Zespół ds. Rewitalizacji złożony z przedstawicieli wydziałów merytorycznych Urzędu Miejskiego w Krzyżu Wielkopolskim oraz jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgodnie z obszarem działania.

Do zadań Zespołu należeć będzie:

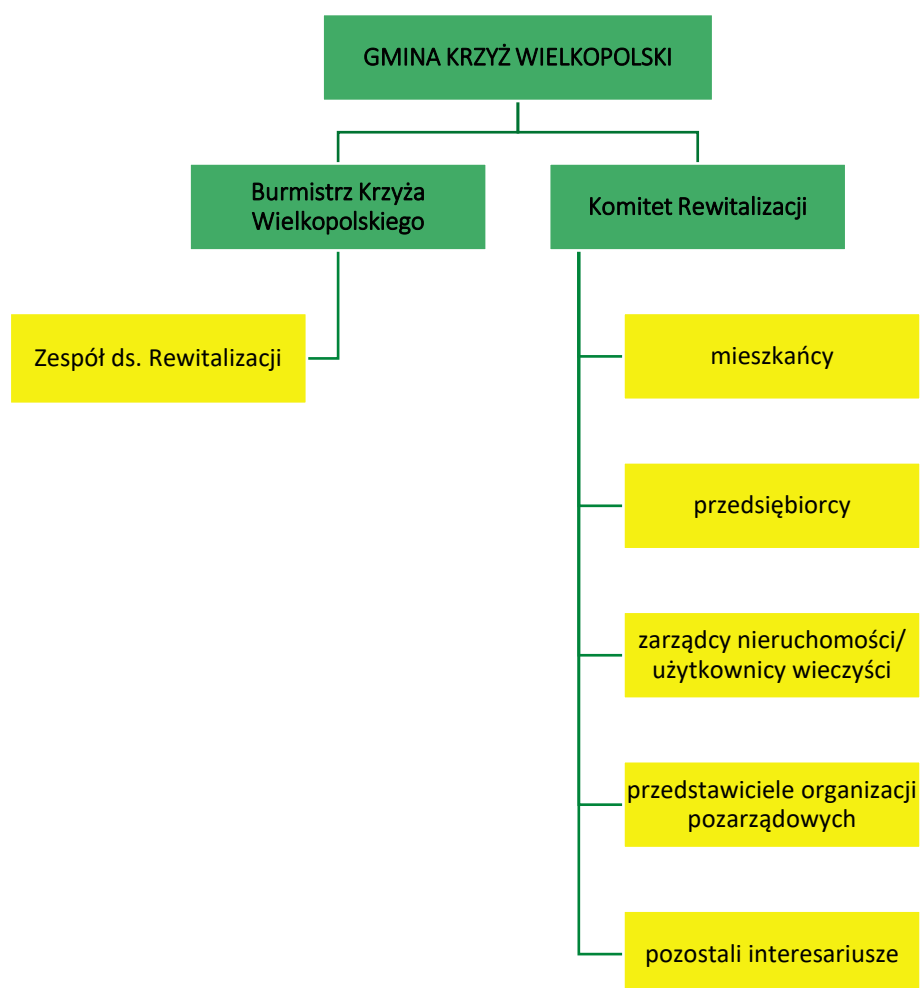
- koordynacja wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizacja systemu oceny i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- bieżące informowanie mieszkańców nt. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miejska w Krzyżu Wielkopolskim zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy

oraz sprawuje funkcję opiniotawczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy Krzyż Wielkopolski. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Burmistrza Krzyża Wielkopolskiego, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034.

Rycina 32. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034

Źródło: opracowanie własne.

10.2. KOSZTY ZARZĄDZANIA

Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Gminie Krzyż Wielkopolski ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Gminy i stanowiąc będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Nie przewiduje się wyodrębnienia osobnego stanowiska do realizacji GPR, w związku z czym, zadania związane z realizacją niniejszego dokumentu zostaną powierzone pracownikom według aktualnej struktury organizacyjnej, zgodnie z właściwością poszczególnych referatów.

Ponadto, dodatkowym organem w procesie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji jest Komitet Rewitalizacji, pełniący funkcje opiniotwórczo-doradcze, którego praca ma charakter społeczny. Obsługa organizacyjna Komitetu pełniona będzie w ramach działań Urzędu Miejskiego w Krzyżu Wielkopolskim.

10.3. RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034 jest programem wieloletnim. Jego okres realizacji wynosi 11 lat. Rok 2024 jest rokiem kończącym prace nad przygotowaniem dokumentu oraz rozpoczynającym realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W tym roku planuje się również powołanie Komitetu Rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliguje do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na 3 letnie okresy. Rok 2034 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 26. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

2024-2026	2027-2029	2030-2032	2033-2034
Prace nad GPR/Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR:	Trzeci okres realizacji GPR	Czwarty okres realizacji GPR oraz zakończenie prac nad GPR:
Uchwalenie GPR Powołanie Komitetu Rewitalizacji Powołanie Zespołu ds. Rewitalizacji Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2024-2026	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2027-2029	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2030-2032	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na rok 2033-2034

Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2024 (do 31 marca 2025 r.), 2025 (do 31 marca 2026 r.) i 2026 (do 31 marca 2027 r.),	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2027 (do 31 marca 2028 r.), 2028 (do 31 marca 2029 r.) i 2029 (do 31 marca 2030 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2030 (do 31 marca 2031 r.), 2031 (do 31 marca 2032 r.) i 2032 (do 31 marca 2033 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2033 (do 31 marca 2034 r.) i 2034 (do 31 marca 2035 r.)
Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2024-2026 (do 30 kwietnia 2027 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2027-2029 (do 30 kwietnia 2030 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2030-2032 (do 30 kwietnia 2033 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za rok 2033-2034 (do 30 kwietnia 2035 r.) Ewaluacja ex-post realizacji GPR za okres 2024-2034

Źródło: opracowanie własne.

11. OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- warsztaty,
- spotkania,
- wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom Gminy Krzyż Wielkopolski,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie gminy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie gminy,
- samorządowi gminnemu,
- partnerom społeczno-gospodarczym,
- podmiotom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie,
- podmiotom działającym na rzecz ochrony środowiska,
- podmiotom odpowiedzialnym za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski. Od 3 października do 8 listopada 2023 roku wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych projektu uchwały ogłoszono nie później niż w dniu rozpoczęcia konsultacji w następujących formach:

- przez publikację w prasie;
- przez wywieszenie w widocznym miejscu na terenie objętym dokumentem poddawany konsultacjom oraz w siedzibie Urzędu;
- przez udostępnienie informacji na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na swojej stronie internetowej;
- w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt uchwały wraz z załącznikami oraz Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski, dostępne były na stronie internetowej Gminy Krzyż Wielkopolski, na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w formie papierowej w Urzędzie Miejskim. Wypełnione formularze można było dostarczyć w postaci papierowej lub elektronicznej.

Kolejną formą konsultacji była ankieta w formie kwestionariusza on-line dotycząca problemów występujących w 5 sferach funkcjonowania obszaru zaproponowanego do rewitalizacji. Odpowiedzi zbierane były do 8 listopada 2023 roku. W dniu 12 października 2023 roku zorganizowano również spotkanie konsultacyjne o charakterze otwartym. Wzięło w nim udział 8 osób. Podczas spotkania przedstawiona została propozycja granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz metodologia ich wyznaczenia. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia swoich wniosków, a także swobodnego udziału w dyskusji nad przedstawionymi propozycjami dotyczącymi założeń programu. Podczas spotkania zgłoszono propozycję dodania do treści diagnozy dodatkowych stowarzyszeń funkcjonujących

w granicach Gminy Krzyż Wielkopolski, którą uwzględniono. W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie nie wpłynął żaden wypełniony formularz składania uwag do projektu uchwały z załącznikami, natomiast liczba wypełnionych ankiet wyniosła 23.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w dniu 5 lutego 2024 roku odbyły się warsztaty rewitalizacyjne z mieszkańcami, w tym także liderami społecznymi i przedstawicielami jednostek organizacyjnych Gminy oraz przedstawicielami Urzędu Miejskiego. Na początku uczestnicy warsztatów zapoznali się z głównymi założeniami rewitalizacji oraz wnioskami, jakie wypłynęły z diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Część warsztatowa składała się z trzech modułów pn.: „Gdzie leży problem i co można z tym zrobić?“, „Mamy potencjał!“ oraz „Działamy na obszarze!“. Zadaniem uczestników było zidentyfikowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, wskazanie przyczyn tych zjawisk oraz znalezienie rozwiązań na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. W dalszej części warsztatów uczestnicy wskazali lokalne potencjały obszaru rewitalizacji, a następnie zaproponowali działania rewitalizacyjne odpowiadające na zidentyfikowane problemy i potencjały. Wypracowane wnioski posłużyły do opracowania rozdziału 3, 4 i 5 niniejszego dokumentu.

W dniu warsztatów partycypacyjnych odbyła się również wizja lokalna, podczas której przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Krzyżu Wielkopolskim oprowadzili zainteresowane osoby po miejscach i obiektach, które planowane były do poddania działaniom rewitalizacyjnym, bądź w których widoczne były zjawiska kryzysowe. W trakcie spaceru omówiono pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wykonano dokumentację fotograficzną wykorzystaną w niniejszym dokumencie.

Przeprowadzono również wywiady pogłębione z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Krzyżu Wielkopolskim oraz jednostek organizacyjnych, które pozwoliły na uszczegółowienie wniosków płynących z warsztatów.

Również na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Konsultacje odbyły się od dnia 11 czerwca do dnia 16 lipca 2024 r., które ogłoszono w takich samych formach, jak przedstawionych na etapie konsultacji uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety online oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

Dodatkowa forma partycypacji społecznej wystąpiła również na etapie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, dla którego przeprowadzone były również konsultacje społeczne, w trybie przewidzianym w ustawie o rewitalizacji. Kolejnym etapem

będzie powołanie Komitetu Rewitalizacji zgodnie z przyjętym Regulaminem. Wśród członków Komitetu Rewitalizacji będą mogli się znaleźć:

- przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- przedstawiciele mieszkańców spoza obszaru rewitalizacji;
- przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze rewitalizacji działalność społeczną, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, wskazanych przez organy uprawnione do reprezentowania tych podmiotów;
- przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze rewitalizacji działalność gospodarczą, lub przedstawiciele właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, społecznych inicjatyw mieszkaniowych, towarzystw budownictwa społecznego oraz członków kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych, wskazanych przez organy uprawnione do reprezentowania tych podmiotów, wyłonionych w drodze otwartego naboru;
- przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Krzyżu Wielkopolskim lub jednostek organizacyjnych Gminy Krzyż Wielkopolski, w szczególności eksperci w zakresie problematyki społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej;
- przedstawiciele Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim.

Rycina 33. Etapy powołania Komitetu Rewitalizacji

I. Określenie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

- Projekt uchwały
- Konsultacje społeczne projektu uchwały
- Podjęcie uchwały

II. Powołanie Komitetu Rewitalizacji

- Nabór kandydatów na członków Komitetu Rewitalizacji
- Zarządzenie Burmistrza Krzyża Wielkopolskiego w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialny będzie Zespół ds. Rewitalizacji. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział zainteresowanych partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, działających na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji, mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji obiektów do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami, które będą odbiorcami poszczególnych działań.

Realizacja przedsięwzięć pozwoli na stworzenie atrakcyjnych i przyjaznych przestrzeni dla mieszkańców i osób odwiedzających obszar rewitalizacji. Wpłynie na zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania integracyjne, a także uczestnictwa w szeregu spotkań edukacyjnych, wydarzeń kulturalnych i sportowych oraz imprez o różnym charakterze wykorzystujących zmodernizowaną infrastrukturę. Jako przykład można podać Projekt zintegrowany nr 1, który pozwoli na zwiększenie inicjatyw oddolnych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także organizacji i stowarzyszeń działających na jego terenie. Takie działania wpłyną również na zwiększenia poczucia współodpowiedzialności, przynależności do miejsca zamieszkania i dbania o wspólną przestrzeń oraz zintegrują społeczność sąsiedzką bez względu na wiek czy status społeczny.

Wszelkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności m.in. na stronie internetowej gminy, mediach społecznościowych, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej w proces rewitalizacji oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie gminy.

Partnerzy społeczno-gospodarczy, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji będą zapraszane do współpracy na każdym z etapów prac oraz będą włączone w realizację Programu w sposób opisany w niniejszym rozdziale. Wśród wspomnianych interesariuszy, uczestniczących w pracach nad dokumentem oraz wskazanych jako potencjalni partnerzy w realizacji przedsięwzięć wyróżnić można przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w Hucie Szklanej, Koła Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych „Ostoja”, Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Sportu - Klub Miłośników Turystyki Rowerowej „DYNAMO” w Krzyżu Wielkopolskim, Klub Biegacza AKTYWNI, Nadleśnictwo Krzyż, Koła łowieckie, Uniwersytet Zielonogórski (Wydział Artystyczny), a także pozostałe organizacje pozarządowe wymienione w rozdziale 3.4. pn. Lokalne potencjały obszaru.

12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

12.1. MONITORING PROGRAMU

Istotnym elementem skutecznego prowadzenia procesu rewitalizacji jest jego monitoring oraz ocena stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba. Za monitoring Programu odpowiadać będzie Zespół ds. Rewitalizacji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i prowadzony on będzie w czterech płaszczyznach:

1. monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);
2. monitorowanie stopnia realizacji celów za pomocą tabeli ewaluacyjnej stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego Programu (raz na rok).
3. monitorowanie skutków realizacji Programu poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji;
4. bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego Programu.

Na podstawie powyższych parametrów sporządzany będzie raport monitoringowy (raport z postępów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034), który corocznie przygotowywać będzie Zespół ds. Rewitalizacji we współpracy z Komitetem Rewitalizacji. Sprawozdawczość za dany rok będzie opracowywana do 31 marca następnego roku kalendarzowego.

12.2. OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu corocznemu monitoringowi Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności działań rewitalizacyjnych dokonywanej raz na 3 lata przez Burmistrza Krzyża Wielkopolskiego przy pomocy Zespołu ds. Rewitalizacji. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie ogłaszany będzie na stronie podmiotowej Gminy Krzyż

Wielkopolski w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

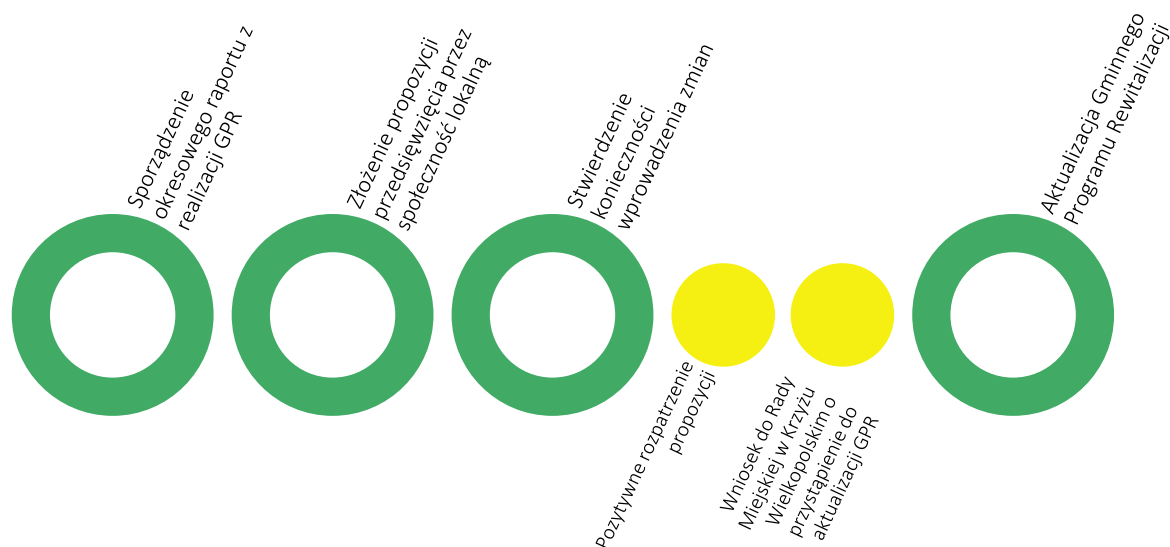
Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

12.3. SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI DO PROGRAMU

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie, w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz Krzyża Wielkopolskiego wraz z Zespołem ds. Rewitalizacji w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034, Burmistrz występuje do Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Rycina 34. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski

Źródło: opracowanie własne.

Ponadto Zespół ds. Rewitalizacji będzie odpowiedzialny za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad przez nich ustalonych. Na

podstawie zebranych wniosków, pracownicy będą mogli wnioskować do Burmistrza i Rady Miejskiej o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy Krzyż Wielkopolski są to:

- Uchwała Nr XXX/298/2018 Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2018-2023;
- Uchwała Nr VI/46/2011 Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim z dnia 30 marca 2011 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXX/255/2001 Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim z dnia 29 listopada 2001 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Krzyż Wielkopolski;
- Uchwała Nr VII/68/2011 Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie zasad sprzedaży lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Krzyż Wielkopolski.

Z uwagi na charakter planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034.

14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI

Przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacja została przyjęta uchwała w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji (Uchwała nr VII/48/2024 Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim z dnia 29 października 2024 r. w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji). Nie został jednak jeszcze powołany Komitet Rewitalizacji, dlatego zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy o rewitalizacji nie przewiduje się wprowadzenia zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość późniejszego dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej Uchwale. Ewentualna zmiana uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji następuje w drodze konsultacji społecznych, w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne Gminy nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji.

16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

16.1. WSKAZANIE ZAKRESU ZMIAN W PLANIE OGÓLNYM GMINY

W momencie opracowywania niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji obszar Gminy Krzyż Wielkopolski nie jest objęty planem ogólnym. Do czasu uchwalenia planu ogólnego, ale nie dłużej niż do 31 grudnia 2025 roku dokumentem planistycznym obowiązującym na obszarze rewitalizacji, jak i całej Gminy Krzyż Wielkopolski jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krzyż Wielkopolski, przyjęte na mocy Uchwały Nr XVII/134/2000 z dnia 30 marca 2000 r.

Wskazuje się, aby na etapie opracowania planu ogólnego uspoźnić jego ustalenia z działaniami wynikającymi z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto zwraca się uwagę na zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która w art. 13b pkt 3 lit. o wskazuje, że ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając m.in. obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.

16.2. WSKAZANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KONIECZNYCH DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Krzyż Wielkopolski (Uchwała Nr XXX/221/2005 Rady Miejskiej w Krzyżu Wlkp. z dnia 3 czerwca 2005 r.);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Krzyż Wielkopolski dla rejonu ulic Jana Pawła II i Wojska Polskiego (Uchwała Nr XXX/293/2021 Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim z dnia 27 maja 2021 r.);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Krzyż Wlkp. w rejonie Placu Zwycięstwa (Uchwała Nr XXIX/342/2014 Rady Miejskiej w Krzyżu Wlkp. z dnia 30 czerwca 2014 r.);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Krzyż Wlkp. dla dz. 477/1, 478/8 i 476/12 przy ul. Wojska Polskiego (Uchwała Nr XVII/181/2020 Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim z dnia 30 kwietnia 2020 r.);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Krzyż Wlkp. w rejonie ul. Wojska Polskiego i Staszica (Uchwała Nr XXXIV/335/2018 Rady Miejskiej w Krzyżu Wielkopolskim z dnia 27 września 2018 r.);
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Centrum” w rejonie ul. Sikorskiego w Krzyżu Wlkp. (Uchwała Nr XL/289/98 Rady Miejskiej w Krzyżu Wlkp. z dnia 26 lutego 1998 r.);

- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Krzyż Wlkp. (Uchwała Nr XXIII/164/96 Rady Miejskiej w Krzyżu Wlkp. z dnia 27 sierpnia 1996 r.);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Krzyż Wlkp. w rejonie ulic Staszica i Sikorskiego (Uchwała Nr VI/33/2015 Rady Miejskiej w Krzyżu Wlkp. z dnia 23 kwietnia 2015 r.);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Krzyż Wlkp. dla działki Nr 756 przy ul. Sikorskiego (Uchwała Nr VIII/74/2011 Rady Miejskiej w Krzyżu Wlkp. z dnia 31 sierpnia 2011 r.);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Krzyż Wlkp. dla działki nr 860/1 przy ul. Sienkiewicza (Uchwała Nr XX/188/2016 Rady Miejskiej w Krzyżu Wlkp. z dnia 29 grudnia 2016 r.);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Krzyż Wlkp. w rejonie wsi Huta Szklana (Uchwała Nr XXVII/322/2014 Rady Miejskiej w Krzyżu Wlkp. z dnia 2 kwietnia 2014 r.);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla dz. nr 562/1 i dz. nr 562/15 w Hucie Szklanej (Uchwała Nr XXIV/227/2017 Rady Miejskiej w Krzyżu Wlkp. z dnia 25 maja 2017 r.).

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga uchwalenia nowych bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poza obszarem rewitalizacji, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszają przepisów określonych w tych dokumentach.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1: PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI

Załącznik 1a, 1b oraz 1c stanowi osobne karty dokumentu.

ZAŁĄCZNIK NR 2: TABELA EWALUACYJNA

Tabela 27. Tabela ewaluacyjna

Cel	Kierunki działań	Wskaźniki monitorujące	Wartość bazowa (2022)		Wartość docelowa (2034)
			Krzyż Wlkp.	Huta Szklana	
Cel 1	1.1.	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	226,41	88,95	69,23
	1.2.	Liczba organizacji pozarządowych wspartych w wyniku działań Gminnego Centrum Organizacji Pozarządowych	0	0	10
	1.3. 1.4. 1.5.	Liczba podmiotów zaangażowanych w organizację wydarzeń na zrewitalizowanych przestrzeniach	0	0	10
Cel 2	2.1.	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	1,4%	1,6%	1,2%
	2.2.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	6,10	6,17	9,25
	2.3. 2.4. 2.5.	Liczba zrealizowanych wydarzeń, spotkań dla mieszkańców w ramach działań rewitalizacyjnych	0	0	89 szt./rok
Cel 3	3.1.	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	0,00	1,64	2,84
	3.2.	Liczba budynków zaadaptowanych do pełnienia funkcji społecznych	0	0	2
	3.3.	Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	0	0	2
	3.4. 3.5.	Liczba nowych punktów monitoringu	0	0	10
	3.6.	Liczba nowych nasadzeń zieleni	0	0	240

Źródło: opracowanie własne.

ZAŁĄCZNIK NR 3: KARTA OCENY PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO

Tabela 28 Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego - narzędzie służące do monitoringu realizacji poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna	Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.	
Partnerzy	Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.	
Miejsce realizacji	Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.	
Aktualny status projektu	Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”	
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu	Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.	
Rezultaty projektu	Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.	
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu	Wskaż całkowitą wartość projektu	
Poniesione koszty	Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu	
Dofinansowanie UE	Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych	
Program wsparcia	Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt	

Źródło: opracowanie własne.

SPIS TABEL

Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski	8
Tabela 2. Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze.....	10
Tabela 3. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski	11
Tabela 4. Lista obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji, wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego	17
Tabela 5. Lista obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji, wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków	18
Tabela 6. Porównanie wskaźników dla sfery społecznej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Krzyż Wielkopolski.....	21
Tabela 7. Lokalizacja punktów monitoringu gminnego na obszarze rewitalizacji	25
Tabela 8. Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Krzyż Wielkopolski	34
Tabela 9. Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Krzyż Wielkopolski.....	38
Tabela 10. Stan powietrza atmosferycznego w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi w strefie wielkopolskiej w 2022 roku	39
Tabela 11. Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Krzyż Wielkopolski	44
Tabela 12. Liczba zdarzeń drogowych w granicach obszaru rewitalizacji w latach 2018-2022	50
Tabela 13. Porównanie wskaźników dla sfery technicznej podobszarów rewitalizacji oraz Gminy Krzyż Wielkopolski	53
Tabela 14. Charakterystyka organizacji pozarządowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji.....	60
Tabela 15. Cele i kierunki rewitalizacji	68
Tabela 16. Opis projektu zintegrowanego nr 1	70
Tabela 17. Opis projektu zintegrowanego nr 2	73
Tabela 18. Opis projektu zintegrowanego nr 3	78
Tabela 19. Opis projektu zintegrowanego nr 4	81

Tabela 20. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ..	84
Tabela 21. Opis dokumentów strategicznych gminy realizowanych przez Gminny Program Rewitalizacji.....	86
Tabela 22. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych	98
Tabela 23. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.....	99
Tabela 24. Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich	100
Tabela 25 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych	104
Tabela 26. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.....	108
Tabela 27. Tabela ewaluacyjna	120
Tabela 28 Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego - narzędzie służące do monitoringu realizacji poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034	121

SPIS RYCIN

Rycina 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Krzyż Wielkopolski.	9
Rycina 2. Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski	13
Rycina 3. Poglądowa mapa podobszaru rewitalizacji Krzyż Wlkp. Centrum.....	14
Rycina 4. Poglądowa mapa podobszaru rewitalizacji Huta Szklana.....	14
Rycina 5. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Krzyż Wlkp. Centrum	16
Rycina 6. Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Huta Szklana	17
Rycina 7. Główna przyczyna zjawiska bezrobocia w obszarze rewitalizacji według ankietowanych	23
Rycina 8. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji	25
Rycina 9. Sytuacja demograficzna w granicach podobszarów rewitalizacji.....	28
Rycina 10. Ocena przyczyn zjawiska odpływu młodych mieszkańców według ankietowanych	29
Rycina 11. Ocena potrzeb działań rewitalizacyjnych według ankietowanych	31
Rycina 12. Określenie grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym	31
Rycina 13. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej według ankietowanych	32
Rycina 14. Przykłady punktów handlowo-usługowych występujących na obszarze rewitalizacji (w sąsiedztwie Parku Staszica w Krzyżu Wlkp.).....	36
Rycina 15. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze gospodarczej według ankietowanych	37
Rycina 16. Przykłady zaśmieconych miejsc na obszarze rewitalizacji.....	41
Rycina 17. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej według ankietowanych	42
Rycina 18. Przyczyny niskiej świadomości ekologicznej na obszarze rewitalizacji według ankietowanych	43
Rycina 19. Park im. Jana Pawła II w Krzyżu Wielkopolskim	45
Rycina 20. Park Miejski w Krzyżu Wielkopolskim.....	46
Rycina 21. Park Staszica w Krzyżu Wielkopolskim.....	47

Rycina 22. Droga jaką musi pokonać rowerzysta, chcący udać się z Parku Miejskiego w Krzyżu Wielkopolskim do Huty Szklanej	49
Rycina 23. Pozostałości infrastrukturalne tzw. „Toru Wałczowskiego”	50
Rycina 24. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych.....	52
Rycina 25. Stan techniczny budynku przy ul. Jana Pawła II 15.....	54
Rycina 26. Stan techniczny Sali Wiejskiej w Hucie Szklanej	55
Rycina 27. Silosy w Krzyżu Wielkopolskim	56
Rycina 28. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze technicznej według ankietowanych	57
Rycina 29. Siedziba Nadleśnictwa Krzyż	59
Rycina 30. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji	67
Rycina 31. Szacunkowe zestawienie wartości zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	102
Rycina 32. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski na lata 2024-2034	107
Rycina 33. Etapy powołania Komitetu Rewitalizacji	112
Rycina 34. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyż Wielkopolski.....	115